

# **SIYASAL**

**JOURNAL OF POLITICAL SCIENCES**



*Siyasal: Journal of Political Sciences* uluslararası ve hakemli bir dergidir. Yayımlanan makalelerin sorumluluğu yazarına/ yazarlarına aittir.

*Siyasal: Journal of Political Sciences* is the peer-reviewed, international journal of the Istanbul University Faculty of Political Sciences. Authors bear responsibility for the content of their published articles.

**Yayın Sahibi/Owner**

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

**Yayın Sahibi Temsilcisi /Owner's Representative**

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı

**Prof. Dr. Ayşegül K. Çıtıptıoğlu**

**Sorumlu Müdür/Responsible Director**

**Prof. Dr. Esra Nemli Çalışkan**

**Yönetim Yeri/Head Office**

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı

**Yayın Türü/Type of Publication**

Yaygın Süreli Yayın/International Periodical

**Yayın Dili/Language**

Türkçe ve İngilizce /Turkish and English

**Yayın Periyodu/Publishing Period**

Altı ayda bir Mart ve Ekim aylarında yayımlanır/Biannual (March & October)

**İÜSBF Yayın No/Faculty Publication Number**

62

**Yayın Kurulu/Editorial Management**

**Baş Editör/Editor-in-Chief**

**Esra Nemli Çalışkan, İstanbul Üniversitesi, İstanbul**

**Yardımcı Editörler/Associate Editors**

**Oylum Korkut Altuna, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**

**Özlem Aracı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**

**Mustafa Çağatay Aslan, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**

**Ömer Faruk Örsün, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**

**Johanna Alkan Olsson, Lund University, Sweden**

**Uluslararası Editöryal Kurul/International Editorial Board**

**Tindara Addabbo, University of Ninome, Italy**  
**Meliha Altunışık, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Türkiye**  
**Gülden Ayman, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**  
**Ayşegül K. Çıtıptıoğlu, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**  
**Zeynep Düren, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**  
**Charlotte Epstein, The University of Sydney, Australia**  
**Pınar Giritlioğlu, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**  
**Michel Hollard, Université Grenoble, France**  
**Mehmet Akif İçke, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**  
**Umbreen Javaid, University of the Punjab, Pakistan**  
**Mustafa Kibaroglu, MEF Üniversitesi, Türkiye**

**Christos Kollias, University of Thessaly, Greece**  
**Alexandre Kukhianidze, Ivane Javakishvili Tbilisi State University, Georgia**  
**Rajiv Nayan, The Institute for Defence Studies and Analyses, India**  
**Yaşar Onay, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye**  
**Ziya Öniş, Koç Üniversitesi, Türkiye**  
**Eeva-Kaisa Prokkola, University of Oulu, Finland**  
**Gülây Günlük Şenesen, İstanbul Üniversitesi, Türkiye**  
**İlter Turan, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Türkiye**  
**Kıvanç Ulusoy, İstanbul Üniversitesi, Türkiye**  
**Fatma Ünsal, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Türkiye**

**Çeviri Editörleri/English Language Editors**  
**Dorian Gordon Bates, İstanbul Üniversitesi, Türkiye**  
**Alan James Newson, İstanbul Üniversitesi, Türkiye**  
**Elizabeth Mary Earl, İstanbul University, School of Foreign Languages, İstanbul, Turkey**

**Tarandığı Endeksler/Indexed by**  
Emerging Sources Citation Index (ESCI)  
Ebsco Political Science Complete  
TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı

**Dergi Hakkında/About the Journal**  
**Eski Adı/Former Name**  
**İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (1983-Eylül 2017)**  
**ISSN: 1303-1260 Son Sayı/Latest Issue Mart 2017 - Sayı 56**

**Yeni Adı/New Name**  
Siyasal: Journal of Political Sciences (Ekim 2017 - )  
**ISSN: 2602-3598 İlk Sayı/First Issue: Cilt 26, Sayı 2**

**Tasarım ve Uygulama/Graphic Design**  
Semih Edis

**Baskı ve Cilt/Printing Office**  
Hamdiogulları İç ve Dış Ticaret A.Ş.  
**Adres:** Zübeyde Hanım Mah. Elif Sokak No: 7/197 Altındağ, Ankara  
**Sertifika No:** 35188  
**Tel:** (0542) 695-7760 • **e-Posta:** hamdiogullari@hotmail.com

**Basım Tarihi:** Ekim 2018



**İletişim/Correspondence**

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanlığı  
Dergi Yazı Kurulu Başkanlığı, Beyazıt, İstanbul, Türkiye

Dergi Koordinatörü: Dr. Öğr. Üyesi Gökçe Akdemir Ömür  
Dergi Sekreteri: Salih Tüfekçi

**Telefon:** +90 (212) 440-0000/12235  
**Web:** <http://jps.istanbul.edu.tr> & [www.dergipark.gov.tr/iusiyasal](http://www.dergipark.gov.tr/iusiyasal)  
**Elektronik posta:** sbfdergi@istanbul.edu.tr

## İçindekiler Table of Contents

---

### MAKALELER ARTICLES

---

*Research Article/Araştırma Makalesi*

**Soft Power and Public Diplomacy: A Conceptual Assessment**

Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi: Kavramsal Bir Değerlendirme.....133  
Kıvanç Ulusoy

*Research article/Araştırma Makalesi*

**New Role For Religion In American Politics: How The Evangelical Church Is Shaping The Middle-Eastern Politics In Particular In The Israeli Palestinian Conflict**

Amerikan Siyasetinde Dinin Yeni Rolü: Evanjelik Kilisenin Başta İsrail Filistin Sorunu Olmak Üzere Ortadoğu Politikası Üzerindeki Etkileri .....149  
Ayşe Tekdal Fildiş

*Araştırma makalesi/Research article*

**Türk Cumhuriyetinin İlk Döneminde Aşırı Milliyetçi Söylem ve Türk Medyasında Yansımaları: Gök-Börü Dergisi Örneği**

Extreme Nationalist Discourse In The Early Period Of The Turkish Republic and Its Reflection In The Turkish Media: The Case Of The Journal .....163  
Mehmet Işık, Şakir Eşitti

*Araştırma makalesi/Research article*

**Bir Siyasi İletişim Stili Olarak Popülizm: Akp'nin Popülist Siyasal Söyleminin Karşılaştırmalı Analizi**

Populism As A Political Communication Style: A Comparative Analysis of AKP's Political Discourse .....187  
Alper Bulut, Nurhan Hacıoğlu

*Araştırma makalesi/Research article*

**Temin ve Seçim Açısından Benzeşme ve Farklaşma: Türkiye ve ABD Karşılaştırması**

Convergence and Divergence of The Recruitment and Selection Process: A Comparison Between Turkey and USA .....221



## EDİTÖRDEN

Değerli okuyucular,

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi tarafından yayınlanan, Siyasal:Journal of PoliticalSciences Dergisi, 1983 yılında yayınlanmaya başlamış, o tarihten beri alanında öncü ve seçkin dergilerden biri olma özelliğini sürdürmektedir. Dergimizin ismi yayın hayatına başladığından beri “İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi” iken Ekim 2017 tarihli 57. sayısından itibaren “Siyasal: Journal of PoliticalSciences” olarak değiştirilmiş ve Cilt uygulamasına geçilmiştir. Dergi halen Emerging Sources Citation Index, Ebsco Political Science Complete, TR DİZİN (ULAKBİM) Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı ve Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS Index) tarafından taranmaktadır.

Dergimizin Cilt 27 No 2, Ekim 2018 tarihli bu sayısında beş makale yer almaktadır. Bu makalelerden ilki, “*Soft Power and Public Diplomacy: A Conceptual Assessment*” başlıklı Prof. Dr. Kıvanç Ulusoy’a ait makaledir. Bu makale uluslararası siyasetin iki yeni kavramını -yumuşak güç ve kamu diplomasisini- eleştirel bir bakış açısıyla ele almakta ve devletlerin geleneksel askeri ve iktisadi kapasite çerçevesinde tanımlanan sert güçten farklı olarak çeşitli yumuşak güç kaynak ve araçlarını seferber etmek zorunda kaldıklarını belirtmektedir.

“*New Role For Religion in American Politics: How The Evangelical Church is Shaping The Middle-Eastern Politics in Particular in The Israeli Palestinian Conflict*” başlıklı ikinci makale, Doç.Dr.Ayşe Tekdal Fildiş tarafından yazılmıştır. Bu makalede Hıristiyan Siyonistlerin Amerikan dış politikasına etkileri, Trump yönetiminin Amerikan Elçiliği’ni Kudüs’e taşıma kararı ve Kudüs’ün İsrail’in başkenti olduğunu resmen Kabul etmesinin ardından değişen Filistin söylemi incelenmektedir.

Üçüncü makale, Doç. Dr. Mehmet Işık ve Doç. Dr. Şakir Eşitti tarafından yazılan “*Extreme Nationalist Discourse in The Early Period Of The Turkish Republic and Its Reflection in The Turkish Media: The Case Of The Journal Gök-Börü*” başlıklı makaledir. Makale, milliyetçi ideolojileri anlamak için tarihsel gelişimin ve medyaya yansımalarının incelenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Türk milliyetçiliğinin oluşumu, gelişimi ve Türk basınındaki yansımaları incelemek üzere bu söylemin önemli bir örneği olan “Gök-börü” dergisi seçilmiştir.

Dr.Öğretim Üyesi Alper Tolga Bulut ve Nurhan Hacıoğlu tarafından yazılan“*Bir Siyasi İletişim Stili Olarak Popülizm: AKP’nin Popülist Siyasal Söyleminin Karşılaştırmalı Analizi*” başlıklı dördüncü makalede, Türkiye’de siyasi söylemde varolan popülizmin derecesini ve türlerini sayısal veriler kullanarak test etmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda AKP, CHP ve MHP’nin siyasi söylemleri haftalık meclis grup konuşmaları üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş ve AKP’nin özellikle dış politika popülizmine ve İslami popülizme sıkça başvurduğu ve uzun yıllardır iktidarda olmasına rağmen düzen karşıtı popülist söylemleri muhalefet partileri kadar sık kullandığı sonucuna erişilmiştir.

Bu sayının beşinci makalesi, Arş.Gör.Dr. Sevgi Elmas Atay, Prof.Dr. Vala Lale Tüzüner ve Prof.Dr. Gönen Dündar tarafından yazılan “*Temin ve Seçim Açısından Benzeşme ve Farklılaşma: Türkiye’ye ABD Karşılaştırması*” başlıklı makaledir. Bu makale karşılaştırmalı insan kaynakları yönetiminin temel alanlarından biri olan “benzeşme ve farklılaşma” teorisinden hareketle, Türk ve Amerikan işletmelerinin yönetici ve yönetici olmayan çalışanların temini ve seçimi sürecinde yararlandıkları yöntemlerin ne ölçüde benzeştiğini veya farklılaştığını ortaya koymaya çalışmıştır.

Dergimizin bu sayısına makaleleri ile destek veren yazarlarımıza, hakemlik yapan değerli Hocalarımıza ve Editörler Kurulu üyesi Hocalarımıza teşekkürlerimi sunarken, okuyuculara faydalı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Esra Nemli Çalışkan  
**Baş-Editör**

## EDITORIAL

Dear Readers,

Siyasal: Journal of Political Sciences, of Istanbul University was first published in 1983 and since then it has become one of the most pioneering and prominent political sciences journals in Turkey. While the title of the journal was “İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi”, it has been changed to “Siyasal: Journal of Political Sciences” in October 2017. The Journal is currently indexed in Emerging Sources Citation Index, Ebsco Political Science Complete, Turkish Index of Social Sciences and Humanities (ULAKBİM) and Academia Social Science Index (ASOS Index).

This issue listed as Vol.27 No 2, October 2018 involves five articles. The first article is titled “*Soft Power and Public Diplomacy: A Conceptual Assessment*” and written by Prof. Ph.D. Kıvanç Ulusoy. This article is a critical assessment of two novel concepts in international politics: soft power and public diplomacy. This article argues that the states are required to mobilize a variety of resources and instruments of power-soft power- different from the traditional military and economic capacity-hard power.

“*New Role for Religion in American Politics: How the Evangelical Church is Shaping the Middle-Eastern Politics in Particular in the Israeli Palestinian Conflict*” article is written by Associate Prof. Ph.D. Ayşe Tekdal Fildiş. This second article examines the current Trump Administration and their recent move of USA embassy to Jerusalem, which is tantamount to the official acceptance of Jerusalem as the capital of Israel and the following change of discourse regarding the Palestinians.

The third article “*Extreme Nationalist Discourse In The Early Period of The Turkish Republic and Its Reflection In The Turkish Media: The Case Of The Journal Gök-Börü*” is written by Associate Prof. Ph.D. Mehmet Işık and Associate Prof. Ph.D. Şakir Eşitti. Authors advocate that in order to fully understand the current state of nationalist ideologies, it is important to examine the historical development of nationalism and its reflections in media. This article examines the emergence and early period of Turkish nationalism and its reflections in the Turkish media. “Gök-börü” Journal is selected as an important example of extreme Turkish nationalist discourse to reflect Turkish nationalism.

Assis.Prof. Ph.D. Alper Tolga Bulut and Nurhan Hacıoğlu contribute with their article titled as “*Populism as a Political Communication Style: A Comparative Analysis of AKP’s Political Discourse*”. This article aims to investigate the level and kind of populism in modern Turkish political discourse with a quantitative research study. In this regard, the rhetoric of the AKP, CHP and MHP (Justice and Development Party, Republican People’s Party, and Nationalist Movement Party, respectively) were comparatively analyzed using parliamentary group speeches in the Turkish Grand National Assembly. The results show that the AKP uses Islamist and foreign policy populism more frequently than other two parties. The party also uses, anti-order populist discourse almost as frequently as the actual opposition parties.

The last article of this issue is titled as “*Convergence and Divergence of the Recruitment and Selection Process: A Comparison Between Turkey and USA*” and written by Res.Ass. Sevgi Elmas Atay, Prof. Ph.D. Vala Lale Tüzüner and Prof. Ph.D. Gönen Dündar. This study aims to determine the convergence/divergence of the methods used in recruitment and selection of managers and professionals in Turkish and American companies based on the “divergence-convergence” theory which is one of the main areas of comparative human resources management.

I would like to thank to the authors who participate in this issue with their valuable articles, the reviewers for their precious effort, the editorial board members of the journal while hoping this issue to be an enjoyable and useful read for all the readers.

Prof. Dr. Esra Nemli Çalışkan  
**Editor-in-Chief**



## Soft Power and Public Diplomacy: A Conceptual Assessment

Kıvanç Ulusoy<sup>1</sup> 

‘Really Powerful Republics and Princes do not purchase Alliances with Money, but obtain them by means of Virtue and the Reputation of their Forces’ Niccolo Machiavelli (1970), *Discourses*, (London: Penguin), p. 372.

### Abstract

This paper is a critical assessment of two novel concepts on international politics: soft power and public diplomacy. It claims that the rise of both concepts in the current international relations theory and practice could be contextualized in the radical changes taking place in world politics over the recent past decades mainly due to expanding communications technology and stronger quest for public participation in foreign policy-making. The article argues that the states are required to mobilize a variety of resources and instruments of power-soft power- different from the traditional military and economic capacity-hard power. They are also required, under the public pressure both within and beyond their boundaries, to engage in a deliberative exercise -public diplomacy- to defend their national interest and work to create a true perception of their foreign policies.

### Keywords

Public diplomacy • Soft power • Media • Legitimacy • National interest

### Öz

Bu makale uluslararası siyasetin iki yeni kavramını -yumuşak güç ve kamu diplomasisi- eleştirel bir bakış açısıyla ele almaktadır. Bu iki kavramın uluslararası ilişkiler kuramı ve pratiklerinde yükselişini dünya siyasetinde geçtiğimiz yıllarda iletişim araçlarının yayılması, teknolojinin yaygın kullanımı ve dış politika alanında artan kamusal katlım talepleriyle gündeme gelen köklü değişimler bağlamına oturtmaktadır. Makale, devletlerin geleneksel askeri ve iktisadi kapasite çerçevesinde tanımlanan sert güçten farklı olarak çeşitli yumuşak güç kaynak ve araçlarını seferber etmek zorunda kaldıklarını iddia etmektedir. Devletler sınırlarının içinde ve ötesinde karşı karşıya kaldıkları kamuoyu baskısı sonucunda müzakereci egzersizle –kamu diplomasisi-ulusal çıkarlarını savunmaya ve dış politikalarının doğru algılanmasını sağlamaya çalışmaktadırlar.

**1 Corresponding author:** Kıvanç Ulusoy (Prof. PhD.) Istanbul University, Faculty of Political Sciences, Department of Political Science and Public Administration, Istanbul, Turkey. Email: [kivancu@istanbul.edu.tr](mailto:kivancu@istanbul.edu.tr)

**To cite this article:** Ulusoy, K. (2018). Soft power and public diplomacy: A conceptual assessment. *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 27(2), 133-148. <http://dx.doi.org/10.26650/siyasal.2018.27.2.0006>

This paper argues that the states in current world politics have been overwhelmed by changes in communications technology and a stronger quest for public participation in foreign policy-making. They try to respond to these challenges through mobilizing a variety of resources and instruments of power, referred to as ‘soft power’. The ‘soft power’ is different from the traditional varieties of ‘hard power’ defined by the military and economic capacity of the states in the sense that it is directed towards convincing the wider public within and beyond the national boundaries about the rationality and legitimacy of the national interest pursued. In other words, the states are required to develop a variety of capabilities to defend and explain their policies to the wider world which has become more and more integrated realm composed of not just the states, but a series of international entities from international organizations such as the United Nations (UN) to *sui generis* political structures such as the European Union (EU), and civil society actors with national and transnational character including charities. These capabilities include various forms of diplomatic techniques and instruments slightly different from the traditional diplomatic practices and propaganda techniques. They are generally referred to as ‘public diplomacy’, requiring diverse forms of engagement with the wider public both in domestic and international arenas. The post-war developments in technology and communications leave little room for governments to monopolize power but empowers international organizations, civil society actors and individuals to play roles in world politics. They bring also threats different from the previous ones in many respects. Conditioning actors and structures of politics technological advances starting from the early twentieth century, as the development of nuclear weapons demonstrates, have radically altered the relations among the states as the immediate question of survival is always at stake and this affects the struggle for power in international relations. The security challenges have come parallel to the social, economic and political opportunities that the technological developments bring about. They require governments to develop instruments going beyond the traditional state-centric forms of dealing with them. This paper does not aim to provide an exhaustive analysis of power with all its philosophical dimensions relating to human nature, domestic politics and the structure of international relations. Though it aims to analyze the roots and the development of different forms of diplomatic practice, it does not provide an exhaustive historical data. However, it establishes a framework for analyzing the two key concepts of current world politics: ‘soft power’ and ‘public diplomacy’. First of all, this requires a clear distinction between ‘propaganda’ defined as a state-centric manipulation of information for a specific target audience from the ‘public

diplomacy' briefly defined above as engagement with a broader public sphere. Secondly, this paper underlines the significance of massive changes in the international political landscape affecting not only the practices of diplomacy but also the projections of national power. The states are increasingly required to develop new foreign policy practices, broadly defined as 'public diplomacy' to confront with major changes in the immediate neighborhood. The questions of 'legitimacy', traditionally considered with respect to maximization of national interest, becomes an outcome of deliberative practices between a state and the public within and beyond its boundaries. Therefore, 'public diplomacy' is actually a deliberative exercise as the states are pushed and pulled to genuinely engage with an extended public via transnational media to defend their policies and create a true perception of their foreign policies.

### **A Framework for Analysis: Propaganda *versus* Public Diplomacy**

This section provides a framework of analysis based on the elaboration of a distinction between 'propaganda' and 'public diplomacy'. In broader terms while 'propaganda' refers to a traditional instrument of politics to persuade people through manipulation of a situation or reality for political purposes, 'public diplomacy' as a relatively new concept of foreign policy puts forward a series of instruments to persuade domestic and international audience through a serious engagement and genuine deliberation. The states actually use both of them to maximize their national interests. Therefore, the similarities between the two concepts are related with the final purpose of their use. Probably, a distinction appears sharper when the different techniques and factors inherent in 'propaganda' and the traditional 'diplomacy' laid down. While in both cases the ultimate aim is to maximize the state power, the strategic choices of using any one of them affect advantages in the pursuit of power. Propagandists use simplification of issues which are also sensationalized to arouse emotions and heighten tensions. The content of propaganda is usually culture-specific and full of stereotypes and the propagandist is either the sole or the central source of information for the audience. In the context of international relations, for both 'propaganda' and 'diplomacy', there is no goal beyond power. However, diplomacy is also an institution of the inter-state system itself. It emerged in the fifteenth century Europe through a system of permanent relations among the state actors of the system. In this respect, diplomacy, beyond the purposes of state actors, has been an integral part of the state system. It provides an institutionalized form of communication. It is a permanent activity, basically serving for the representation of the state actors in political, military and

economic terms. Diplomacy includes military means in addition to the economic and political ones at a state's disposal in order to carry out its foreign policy.

Hans Morgenthau, one of the leading scholars of international relations, counts the 'quality of diplomacy' as an element of national power, along with geography, natural resources, industrial capacity, military preparedness, population, national character and national morale. For him, it is also the most unstable one as the 'quality of diplomacy' highly depends on how the other sources of power- which are actually raw material out of which the power of nation is fashioned- are integrated as a whole, given direction and awaken the potentialities (Morgenthau, 1948, pp. 80-107). He claims "for a diplomacy that ends in war has failed in its primary objective: the promotion of the national interest by peaceful means" (Morgenthau, 1948, p. 419). Therefore, traditionally, the ultimate purpose of institutionalized diplomatic activities is to sustain peace and order in international relations, which serves in the end for the benefit of the public in its widest terms. In a similar vein, Kenneth Waltz, the leading figure of structuralism in international relations, underlines that securing peace requires to be innovative. He states that "even though one may find it hard to believe that there are ways to peace not yet tried by statesmen or advocated by publicists, the very complexity of the problem suggests the possibility of combining activities in different ways in the hope that some combination will lead us closer to the goal" (Waltz, 1954, p. 2).

In this context, 'public diplomacy', different from the traditional diplomatic practices in nature, content and the context of activity, is a form of innovation in international politics. As mentioned above, 'public diplomacy' actually is a novel phenomenon in close correspondence with the state of international affairs in the post-World War II era. The international politics in the aftermath of the World War II has gained a particular character largely shaped by a determining level of technology, overwhelming complexity of the issues, involvement of diverse type of actors, stronger global institutional structures supported by various issue agencies and a global media gradually creating an integrated audience (Ruggie, 1982; Held and McGrew, 1993). These new developments of the post-war period have been coupled with expanding democratization in the foreign policy-making and developments in normative spheres such as the permanent quest for deeper transparency in critical decision-making by the wider public. In particular, especially in the post-Second World War era, there has been an increasing level of pressure over the state actors by the wider public in regards to sharing information and greater involvement in the core decision-making processes. This has actually been a tremendous challenge against the classical

understanding of international politics, mainly regarded as ‘high politics’, a closed area for diplomats and the highest level statesmen. In the post-war era, the classical system of international relations based on the centrality of the states and their interactions seriously faces a global democratic challenge showing itself in various modes such as the development of new actors other than the state actors; expanding capitalism and deepening economic integration; ever porous borders and eroding territoriality; active citizens and overwhelming legalization (Slaughter, 2004, pp. 148-1963; Sassen, 2006, pp. 1-31).

The two world wars and their devastating effects brought a democratic challenge towards foreign policy-making and diplomatic practices hitherto shaped by “secrecy”, ‘balance of power’ and ‘strategic alliances’. The traditional diplomacy shaped by secret practices and power politics started to be regarded as the real causes the two world wars and many others in the previous centuries (Taylor, 1954). The developments in technology and the advent of democracy found significant echoes in international relations. Scholars regarded them as positive developments to make the field more transparent to prevent “secret diplomacy”. Some thought that they would lead to the decline of diplomacy as to make ambassadors less significant in the crafting and the execution of policy (Butterfield, 1966, pp. 181-192). Therefore, in the post-war period, the transparency in diplomacy, the expansion of international institutions, the increasing observance of international law by the states and the multilateralism promoted by the democratic states of the Western world turned to be the main principles for the so called ‘modern diplomacy’. In this context, one has to underline the globalization of diplomatic values and practices as well. In fact, those practices once considered as peculiar for the Western countries as they have developed in Europe throughout the past centuries, expanded to the rest of the world with the creation of a state centric post-war international political structure as a result of the independence of the colonies which is called the ‘de-colonization’ process (Wight, 1966, pp. 89-131). Despite the negative effects of the Cold War, both international politics in general and the diplomatic practices taking place between the states at bilateral and multilateral levels moved towards more transparency and democratization. Contrary to the claim that international organizations undermines democracy, the scholars of international relations such as Robert Keohane and others claim that multilateral institutions enhance the democracy not only in developing countries but also in established democracies through “restricting the power of special interest factions, protecting individual rights, and improving the quality of democratic deliberation, while also increasing capacities to achieve important public purposes” (Keohane, Macedo and Moravcsik, 2009, p. 1).

In its post-war reformulation, Morgethau accentuates that diplomacy has three means at its disposal: ‘persuasion’, ‘compromise’ and the ‘threat of force’. In this perspective, diplomacy, aiming to avoid the absoluteness of victory and defeat and meeting the other side on the middle ground of negotiated compromise for the sake of long term peace, is a practice in a world of states, cool-headed diplomats and statesmen. Morgenthau (1948, p. 421) states “the art of diplomacy consists in putting the right emphasis at any particular moment on each of these three means at disposal”. Therefore, the foreign policy-making is considered still in the domain of the particular principles of ‘compromise’, ‘peace’ and ‘prudence’, rather than an area open to popular excitements, provocations and emotions. Despite facing the growing pressures of democratization in many countries and the pressures of multilateralism enhancing democratization, Morgenthau still relies on a traditional, realist perspective prioritizing power and national interest in international relations. In his five prerequisites of compromise, he states “the government is the leader of public opinion”. Morgenthau (1948, p. 443) continues “... the rational requirements of good foreign policy cannot from the outset count upon the support of a public opinion whose preferences are emotional rather than rational”.

As underlined above, like diplomacy- both in traditional and modern practices-, the concept of ‘public diplomacy’ is also an instrument of foreign policy and a function of maximizing national power. The practices of ‘public diplomacy’ include cultural programs to international exchanges of students, scholars and artists to the traditional diplomatic domain. Many governments currently integrating various ‘public diplomacy’ practices to their political agendas consider the essential requirement of presenting their policies to a wider public both inside and outside to gain ‘legitimacy’ both in domestic politics and international relations. As mentioned above, similar to traditional diplomatic practices, the central motives of ‘public diplomacy’ actually include the wider goals of ‘diplomacy’ such as maintaining international peace and order which makes it different from ‘propaganda’ that does not necessarily carry the claims of truth and integrity. However, in addition to its target and practices, ‘public diplomacy’ differs from traditional ‘diplomacy’ in regards to how to realize the central goals of keeping peace and order in international relations. Public diplomacy contributes to international peace through developing better understanding of foreign policies among the nations. Public diplomacy serves for the states to transform the underlying context of foreign policy-making. It does this through making alternative information available, and communicating to the target countries’ citizens and wider public the messages that legitimize their foreign policies.

There is a clear difference between ‘diplomacy’ and ‘public diplomacy’ in terms of target audience. While the former principally aims at foreign governments and the latter actually emerges from the necessity of reaching out directly to foreign (and domestic) publics. Therefore, ‘public diplomacy’ is designed to transmit ideas and communicate messages to the publics of the target countries and the worldwide public opinion. However, ‘public diplomacy’ and ‘diplomacy’ shares the objective of reaching the two central goals of international politics: peace and order but the former has a slightly different strategy based on fostering goodwill among peoples and states. This actually requires a rather sophisticated approach to foreign policy-making. Therefore, it ends up being different from the practices of ‘propaganda’ which is essentially based on ‘simplicity’, ‘stereotypes’ and ‘sensationalism’, as claimed above. The phenomena of ‘propaganda’ have been studied by the scholars of international relations since the emergence of the discipline as it relates to a specific form of state practice towards the wider public. In addition to military and economy, E.H. Carr, another eminent scholar of the field, already recognized the significance of a third form of power which is ‘power over opinion’.

Carr states that “the organized use of power over opinion as a regular instrument of foreign policy is a modern development” (Carr, 2001, p. 135). In his well-known book on the international politics of the interwar years, *The Twenty Years’ Crisis 1919-1939*, Carr claims that the advent of democracy after the World War I, the Great Depression of 1929, and the rise of fascism in Italy and Germany paved the way for the rise of a crucial phenomenon, namely ‘propaganda’. For Carr, ‘propaganda’ is essentially a modern phenomenon, owing to the emergence of a mass society in the Western countries. He states that “contemporary politics are vitally dependent on the opinion of large masses of more or less politically conscious people, of whom the most vocal, the most influential and the most accessible to propaganda are those who live in great cities” (Carr, 2001, p. 133). In this context, Carr claims that the European countries during the interwar years and their leaders like Mussolini and Hitler aimed to influence the opinions of masses for political purposes but “the initiative in introducing propaganda as a regular instrument of international relations must be credited to the Soviet government” (Carr, 2001, p. 137). Carr considered ‘propaganda’ as an instrument of foreign policy for many countries during the interwar years. Even the victory of the democratic countries such as Great Britain and France in 1918 created an almost universal opinion that democracy was the best form of government. For Carr, crafting this universal opinion was also a form of ‘propaganda’ but he claims propaganda “as a weapon specifically appropriate to a period of hostilities” (Carr, 2001, p. 137). He underlines that ‘propaganda’ turned

out to be such a device that it is equal to ‘military’ and ‘economic’ ones to project national power. In the end, the real national power, for Carr, emerges as the art of linking these three forms of power Carr, 2001, pp.143-145.

Carr was probably one of the earliest scholars of international relations seeing the significance of public opinion in designing foreign policy to maximize national interest. Though it is a crucial early diagnosis, the power over opinion, the term he uses to describe a new conception of power, is limited to the level of technology, communication mechanism and the complexity of issues in his time. Propaganda was crucial for the fascists to come to power in Germany and Italy. It was crucial for earlier forms of the promotion of democracy which was soon regarded as a Great Power ideology and lost great prestige and credibility. The end of the World War II with the use of atomic bomb against Japan showed the devastating power of technology. The intensification of imperialism and nationalism which brought the two bloody world wars brought with it the collapse of traditional diplomacy and the power structure of the nineteenth century Europe. We can’t expect from Carr to estimate the current level of technological developments, economic integration, legalization and complexity of issues affecting world politics such as the climate change, migration and poverty in the early twenty first century. He masterfully provided us with the principal signals and defined the major battle-lines of the next decades in international relations, if not the next century.

The Cold War and the balance of terror conditioned the post-war international politics through bipolarity and the fear of complete destruction of the planet (Gaddis, 1982; Gaddis, 1992). A detailed assessment of the Cold War international relations or a demystification of twentieth century issues surrounding that extends the scope of this paper, but, it concentrates on a specific conceptual device that mystifies the contemporary international studies. This paper argues the fault lines of the present day international politics have been deeply inherent in the transformation of the nature of power and how it is pursued in international arena (Lukes, 1974; Nye, 2011). It is beyond the focus of this paper to provide a full-scale analysis of the transformation of power or its operations in international relations, but, we limit ourselves to how it relates to the practices of ‘diplomacy’ through analyzing in detail the relations with the ‘public diplomacy’ and a novel form of power, defined as the ‘soft power’.

### **Public Diplomacy and Soft Power: A Critical Assessment**

The contemporary practices of ‘public diplomacy’ often decipher ‘propaganda’, designed from a center as ‘personalized’, ‘dramatized’,



‘nationalistic and often ‘immoderate’ message. Particularly for this reason, ‘public diplomacy’ has been incorporated as an integral part of a country’s foreign policy-making. ‘Public diplomacy’ is often configured against ‘propaganda’, as it is multi-level and multi-dimensional. The main reason for this is the increasingly integrated character of public opinion as a result of the developments in information technology and its world-wide expansion. An inevitable conclusion of this is the disappearance of distinction between ‘reaching towards’ or ‘touching’ foreign and domestic publics. In an international political context where sensational, emotionally arousing and disturbing messages are transmitted easily and fast, ‘public diplomacy’ actually turns out to be a critical ‘counter propaganda’ device in foreign policy. Therefore, the strategy and the practices of ‘public diplomacy’ employed by the states becomes increasingly comprehensive and integrated. In fact, ‘public diplomacy’ in its widest terms has always been an integral part of the traditional diplomatic practices and the projections of national power. One crucial example is the projections of French culture and language by of the French government during the liberal period of economic and cultural expansion in the eighteenth and the nineteenth centuries. Britain also promoted the idea of free trade becoming a hegemonic idea of international economics, but the liberal economy ultimately served the British interests in those times.

‘Public diplomacy’ has been integrated into national strategies in a much more sophisticated way along with technological improvements in communications in the second-half of the twentieth century. In fact, as mentioned above, the developments in the media and technology have also highly contributed to the changes in the character of diplomacy. This novel concept emerged in the post-war context of the fast changes in technological infrastructure, radically transforming how we conduct politics and international relations. In the aftermath of the Second World War, the ideological struggle taking place between the two super powers, the USA and the USSR, provided a basis for the development of major propaganda devices. China was another superpower effectively using propaganda to save its communist regime during the Cold War. China portrayed a different regime from the ‘totalitarian’ and ‘expansionist’ Soviet type. However, public diplomacy practices along with the centrality of ‘propaganda’ developed throughout the decades of the Cold War. While the propaganda practices based on surveillance of communication mechanisms and defense of ideology were at the forefront as a result of the ideological struggle between two superpowers, public diplomacy practices, such as cultural exchanges and dialogue with the other camp was of secondary

significance. Each block, the Western Alliance and the Warsaw Pact countries in its propaganda, aimed to provoke the supposedly existing ‘internal divisions’ of the other block, and the potential ‘self-destructive’ character of political, economic and social system that each Block defends as best for the human nature and its development (Milburn et al, 1982; Cumings, 1992). During the Cold War, in order to defend this one-sided perspective, the huge propaganda machines were developed on each side and they operated with the priority given to government agencies and secret teams operating in the enemy camp (Cull, 2009; Wang, 2011).

### **Soft Power As A Novel Form of Power**

The end of the Cold War brought an end to this aggressive and uncompromising struggle of ideologies. The triumph of liberal democracy as the most valid form of government initially created a rather optimistic atmosphere in terms of the existing and perceived threats in the West. As the American foreign policy makers perceived, the Soviet Union collapsed and the socialism as an alternative ideology to liberal democracy was defeated. The early expectation in the post-Cold War era was that the liberal democracy was adopted in the rest of the world and the ideological rivalries would definitively end. However, soon, the terrorist attacks on the Twin Towers in Manhattan, U.S in September 11, 2001 made a shocking impact in the West in general and the United States in particular. Considering their continent immune from any serious attack because of its geographical location, the American foreign policy makers were puzzled with this threat that is difficult to identify and eliminate. Among the scholars of diplomacy and international relations, initially there was a great debate on how to respond to this unconventional danger. The traditional responses of using “hard power” such as a military intervention or an economic embargo would not be sufficient or even relevant. The idea of ‘war on terrorism’, employed by the American administration led by George Bush, actually appeared as an awkward term as there was no threat defined in conventional terms against the US.

The idea of ‘public diplomacy’ has been incorporated to the vocabulary of international relations in this post-September 11 context of unconventional security dilemma. It would not be completely wrong to state that it emerged as a result of the necessity of developing means to respond to this unconventional security threat through presenting and defending American interests and values in other countries in substantive terms. ‘Public diplomacy’ gradually became an integral part of the American national security strategy as an element of

“soft power” (Zaharna, 2010). Both, ‘public diplomacy’ and ‘soft power’, have been regarded by the critical observers as the functions of the US way of framing global politics after September 11 as a ‘global war on terror’. In this context, public diplomacy has appeared to be the operational practice of a novel conception of power coined by an eminent scholar of international relations, namely Joseph Nye, as ‘soft power’. Arguing that political leaders and philosophers have long understood the power that comes from setting the agenda and determining the framework of analysis, Nye (2000, p. 28) claims that “soft power can rest on such resources as the attraction of one’s ideas or on the ability to set the political agenda in a way that shapes the preferences others express”. Therefore, for Nye, ‘soft power’ refers to the ability of a country to establish preferences of the others through intangible power resources such as culture, ideology and institutions. Therefore, in the case of soft power, the ideas and perceptions of the agent is as much significant as the target thinks and perceives it. As Nye states “soft power is a dance that requires partners” (Nye, 2011, p. 84).

The 9/11 attacks brought a significant debate revolving around how to project national power in a world where the US appears as the only superpower. Written in the context of the post-9/11 interventionist policy of the Bush administration, Nye, in his two articles published in 2004 in academic journals on ‘soft power’, puts forward a profound critique of using solely military means to fight against terrorism and sustain the American supremacy around the world. As a quest for a multilateral foreign policy and a response to challenges of an interdependent world shaken by impressive developments in communication technology, Nye emphasized the necessity to develop a different conception of diplomacy supplementing, the ‘soft power’, which he considers as the most relevant way of success in contemporary world politics (Nye, 2004a; Nye 2004b). The ‘public diplomacy’, as a set of practices to maximize the American ‘soft power’, offers mediums to deal with the world politics that is challenged by technological developments, cultural changes and identity conflicts. The foreign policy experts saw that the cultural differences have been the potential cause of misunderstanding the American policies and tying the hands of even friendly governments to achieve policy goals such as trade pacts or defense alliances. Hostility caused by the misperceptions of the American policies provides an environment for hatred all around the world. They have been the actual route route causes of political violence civil wars and terrorism. Therefore, the American policy makers considered that the American values, culture and political system have to be promoted as

valuable assets of public diplomacy both to maximize American power and to foster peace and order in international relations (Seib, 2009).

Nye argues that there are three forms of soft power: cultural soft power; soft power derived from political values and soft power derived from foreign policies (Nye, 2000, 99). Culture could be a crucial source of state power deriving the attraction of others; political values, linked to the cultural ones, could condition the changes in policies and political structures of other countries along the lines of the agent country or a group of countries. Finally, foreign policies of a state or a group of states when regarded legitimate and having moral authority over others could effectively operate as a function of a soft power. However, Nye argues that different from the resources of hard power such as the army or a strong economy, soft-power resources often work through shaping the environment for foreign and domestic policies of other countries. The resources of soft power have always been slower, more diffuse, and more cumbersome to wield. For this reason, it often takes a long time to produce the desired outcomes. For Nye, the US is a latecomer of using information and culture for the purposes of diplomacy (Nye, 2000, pp. 100-104). The operations of soft power, for Nye, require a set of practices in order to reach the widest public in the world through utilizing the newest forms of communications technology and media. In this particular context, 'public diplomacy' differs from the traditional ways of promoting one's ideas and policies as it takes into account the plurality of views. This actually increases their credibility, legitimacy and moral authority over others. Furthermore, it is based on interactions and includes private views in addition to government ones.

'Public diplomacy' tools aim to mobilize primarily nongovernmental individuals and organizations as diplomatic agents besides the governmental agents. This would make the response by the American power to contemporary unconventional challenges as a more credible one. In this context, public diplomacy appears not only as a response to the terrorist challenges that the US faced in 9/11 but also to respond to the challenges of world governance that the US might face. Nye (2002, XIV) states "we are not only bound to lead, but bound to cooperate." As mentioned above, Nye considers public diplomacy programs, disseminating information through a variety of channels about various aspects of the American life, and values and policies that foreign publics regard as laudatory result in increasing America's power, reputation and prestige. For Nye, public diplomacy practices have three particular dimensions. First of all, they include daily communications, which require a continuous engagement with the public to explain the context of domestic and foreign policy decisions. Secondly, 'public diplomacy' involves strategic communications in which a set

of simple themes is developed. This appears much like what occurs in a political or advertising campaign. The third dimension of ‘public diplomacy’ relates to the development of lasting relationships with key individuals over many years. This includes mediums such as scholarships, exchanges, training, seminars, conferences, and access to media channels. In this conceptualization, ‘public diplomacy’, involving exchanges, listening and dialogue radically differs from the ‘propaganda’ that is generally controlled and broadcasted by the state.

Finally, for Nye, the foreign policy made and implemented by a country is a major aspect of its ‘soft power’. Culture and values have been crucial aspects of ‘soft power’ in a world of communications and exchanges. But, foreign policies actually determine how a country is perceived by other countries and peoples as a friend or an enemy. Depending on whether policies are beneficial or detrimental, the perceptions of others change. As claimed above, ‘public diplomacy’ covers aspects of soft power largely beyond the control of the state to any significant degree. For this reason, ‘propaganda’ or policies arrogantly presented and narrowly self-serving may become counterproductive consuming the ‘soft power’ of a state through damaging its reputation and overall credibility. Therefore, ‘public diplomacy’ requires a fine-tuning with respect to the character of the target audience. As underlined by Nye, ‘politics has become a contest of competitive credibility’ in the sense that governments try to appear credible not only in the eyes of other governments but also other actors of globalizing world politics including media, corporations, NGOs, intergovernmental organizations and networks of scientific communities (Nye, 2011, p. 104). In addition to understanding the target audience, hearing the voice of others and serious engagement with their ideas and perspectives is crucial in order to maximize ‘soft power’. Therefore, ‘public diplomacy’ as a two-way dialogue done by publics require the governments to relinquish good deal of their control in the creation of meaning and communication. The agents of ‘public diplomacy’, governmental civil society actors or individuals in operating in networked communications often run the risk of being not aligned with the objectives of their governments. However, this paradoxical side of ‘public diplomacy’, allowing the presence of dissent and even the self-criticism of policies, enhance the credibility of a state’s foreign policy and contribute to the appearance of a country more attractive by others, which is the essence of ‘soft power’.

### **Concluding Remarks**

The information age and the developments of various ways of communications coupling with the global expansion of democracy makes the “power over

opinion” as a crucial aspect of contemporary international politics. ‘Soft power’ has become a key dimension of a national power projection along with the aspects of ‘hard power’ such as a strong army and a productive economy. Underlining the current challenges that foreign policy makers and practitioners face ‘soft power’ brings the crucial aspect of ‘culture’ widely neglected in international relations. Developed as a response to the unconventional security threats emerging with the attacks toward the twin towers in New York on 11 September 2001 through improving the American image around the world, this novel concept of ‘soft power’ incorporated an unconventional diplomatic practice, namely ‘public diplomacy’, to the study of international relations in a comprehensive way. The idea of ‘public diplomacy’, closely related to the traditional concept of ‘power over opinion’ has been studied by the scholars of international relations since the founding of the discipline in the early twentieth century. However, it never occupied a central place like today thanks to the ‘soft power’ analysis and ‘public diplomacy’ practices.

The clash of ideologies throughout the interwar years and the rise of bipolar world with the Cold War made ‘propaganda’ as a crucial instrument of legitimacy of foreign policy. However, ‘public diplomacy’, radically different from ‘propaganda’, based on broadcasting/talking by government agencies, aims to include private agents such as firms, associations and nongovernmental organizations to the presentation of a country’s foreign policy along with its positive cultural values. With the growing privatization of the ‘public diplomacy’ actors, ‘culture’ rather than ‘ideology’ becomes a key component of the content of public diplomacy (Wendt, 1996). In this context, ‘public diplomacy’ prioritizes a relational approach or a more interactive perspective in projecting national power and foreign policy. However, a critical question remains to be answered. As the increasing use of internet and social media demonstrates, developments in technology mobilizes masses for political action and conditions public participation over foreign policy-making. This is understandable and inevitable in many respects. However, can it change the centrality of the state as the organizing entity of the public life and the principal actor of international relations. The question in regards to technology becomes even more complicated as the negative effects of internet and social media in the erosion of democratic institutions and values becomes more and more apparent through massive promotion of false information, distorted images of reality and other damages brought to the privacy of individual.

## References

- Barnett, M. and Raymond D. (2005). 'Power in International Politics', *International Organization*, 59 (1), 39-75.
- Butterfield, H. (1966). "The New Diplomacy and Historical Diplomacy", in Herbert Butterfield and Martin Wight (eds) *Diplomatic Investigations: Essays in the Theory and International Politics*, (London: George Allen and Unwin Ltd), pp.181-192.
- Carr, E. H. (2001). *The Twenty Years' Crisis, 1919-1939*, (New York: Perennial).
- Cull, N. (2009). "How we got here" in Philip Seib (ed), *Toward a New Public Diplomacy: Redirecting US Foreign Policy*, (New York: Palgrave Macmillan), pp. 23-48.
- Cummings, B. (1992). 'The Wicked Witch of the West is Dead. Long Live the Wicked Witch of the East', in Michael J. Hogan (eds). *The End of the Cold War: Its Meaning and Implications*, (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 87-101.
- Dryzek, J. (2010). *Foundations and Frontiers of Deliberative Democracy*, (Oxford: Oxford University Press).
- Ferguson, Y. & Richard M. (1996). 'The Past as Prelude to the Future? Identities and Loyalties in Global Politics', in Yosef Lapid and Friedrich Kratochwil (eds) *The Return of Culture and Identity in IR Theory*, (London: Lyne Rienner Publishers), pp. 21-44.
- Gaddis, J. L. (1982). 'George Kennan and the Strategy of Containment', in Joh Lewis Gaddis, *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of Postwar American National Security Policy*, (Oxford: Oxford University Press), pp. 25-53.
- Gaddis, J. L (1992). 'The Cold War, the Long Peace and the Future', in Michael J. Hogan (eds). *The End of the Cold War: Its Meaning and Implications*, (Cambridge: Cambridge University Press), pp. 21-38.
- Held, D. & Antony M.G. (1993). 'Globalization and the Liberal Democratic State', *Government and Opposition*, 28 (2), 261-288.
- Kissinger, H. (1957). *Nuclear Weapons and Foreign Policy*, (New York: Council on Foreign Relations)
- Kennedy, P. (1987). *The Rise and Fall of Great Powers*, (New York: Vintage Books).
- Keohane, R., Stephen M. & Andrew M. (2009). 'Democracy-Enhancing Multilateralism', *International Organization*, 63, 1-31.
- Lukes, S. (1974). *Power: A Radical View*, (New York: Macmillan).
- Milburn, T., Philip S. & Richard H. (1982). 'Perceiving the Other's Intentions', in Charles Kegley and Pat McGowan, *Foreign Policy: USA/USSR*, (London: Sage Publications).
- Morgenthau, H. (1948). *Politics Among the Nations: The Struggle for Power and Peace*, (New York: Alfred A. Knopf), pp. 80-107.
- Nye, J. (2000). *Understanding International Relations: An Introduction to Theory and History*, (New York: Longman).
- Nye, J. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, (New York: Public Affairs).

- Nye, J. (2004). 'Soft Power and American Foreign Policy', *Political Science Quarterly*, 119 (2), 255-270.
- Nye, J. (2004). 'Decline of America's Soft Power: Why Washington Should Worry', *Foreign Affairs*, pp. 16-20.
- Nye, J. (2002). *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone*, (Oxford: Oxford University Press), pp. 15.
- Nye, Joseph (2011). *The Future of Power*, (New York: Public Affairs).
- Ruggie, J. G. (1982). 'International Regimes, Transactions and Change: Embedded Liberalism in the Post-War Economic Order', *International Organization*, 36(2), 379-415.
- Seib, P. (2009). *Toward a New Public Diplomacy: Redirecting US Foreign Policy*, (New York: Palgrave Macmillan).
- Sassen, S. (2006). *Territory, Authority, Rights: From Medieval to Global Assemblages*, (Princeton: Princeton University Press).
- Slaughter, A. M. (2004). *A New World Order*, (Princeton: Princeton University Press).
- Taylor, A.J.P. (1954). *The Struggle for Mastery in Europe 1848-1918*, (Oxford: The Clarendon Press).
- Waltz, K. (1954). *Man, The State and War: A Theoretical Analysis*, (New York: Columbia University Press).
- Wang, J. (2011). 'Introduction: China's Search for Soft Power', in Jian Wang (ed) *Soft Power in China: Public Diplomacy Through Communication*, (New York: Palgrave Macmillan), pp. 1-18.
- Wendt, A. (1996). 'Identity and Structural Change in International Politics', in Yosef Lapid and Friedrich Kratochwil (eds) *The Return of Culture and Identity in IR Theory*, (London: Lynne Rienner Publishers), pp. 47-64.
- Wight, M. (1966). 'Western Values in International Relations' in Herbert Butterfield and Martin Wight (eds), *Diplomatic Investigations*, (London: George Allen and Unwin), pp. 89-131.
- Zaharna, R.S (2010). *Battles to Bridges: US Strategic Communication and Public Diplomacy After 9/11*, (New York: Palgrave Macmillan, 2010).



# SIYASAL: Journal of Political Sciences

RESEARCH ARTICLE/ARAŞTIRMA MAKALESİ

## New Role For Religion In American Politics: How The Evangelical Church Is Shaping The Middle-Eastern Politics In Particular In The Israeli Palestinian Conflict

Ayşe Tekdal Fildiş<sup>1</sup> 

### Öz

Orta Doğu'da uzun yıllardır sürmekte olan Filistin-İsrail çatışması ve siyasi kargaşa tüm dünyanın dikkatini bu bölgeye çekmektedir. Bölgedeki ana aktör olan Amerika Birleşik Devletleri'nin İsrail yanlısı politikaları özellikle Cumhuriyetçi Parti Başkanlarının yönetimi sürecinde oldukça görünür hale gelmiştir. Son beş cumhuriyetçi başkanın Hıristiyan Evanjelist olmasından yola çıkarak, bu araştırmada söz konusu coğrafi bölge için alınan dış politika kararlarında ve uygulanan politikalarda dini inançların etkilerini incelemek amaçlanmaktadır. 16. ve 17. yüzyıllarda püriten bir dini inanç olarak İngiltere'de başlayan bu hareket, ABD'ne ulaştıktan sonra aşırı sağcı Hıristiyan bir yapıya bürünmüştür. Püriten Evanjelistler İncil'i hiçbir mealini göz önünde bulundurmadan, harfi harfine okumaları üzerine yaptıkları çıkarım sonucunda İsrail'in Tanrı tarafından Yahudilere verildiğine inanarak Yahudi Siyonizmini desteklemişler ve 1980'lerde "Hıristiyan Siyonistler" olarak isimlendirilmeye başlanmışlardır. Bu makalede Hıristiyan Siyonistlerin Amerikan dış politikasına etkileri, Trump yönetiminin Amerikan Elçiliği'ni Kudüs'e taşıma kararı ve Kudüs'ün İsrail'in başkenti olduğunu resmen kabul etmesinin ardından değişen Filistin söylemi incelenmektedir. Çalışmada ilk olarak Yahudi Siyonizmi ve Hıristiyan Siyonizmi kavramsal olarak ele alınmış ve ardından Hıristiyan Siyonizminin tarihsel gelişimi anlatılmıştır. Son bölümde ise Hıristiyan Siyonistlerin modern İsrail Devleti'ne yönelik görüşleri ve bu görüşlerden yola çıkarak İsrail'e destekleri ve Amerikan dış politikasını Filistin sorunu bağlamında ne şekilde etkiledikleri incelenmektedir.

### Anahtar Kelimeler

Hıristiyan siyonistler • İsrail • Evanjelistler • Filistin • ABD

### Abstract

The longstanding political turmoil in the Middle East especially between Israelis and Palestinians attracts worldwide attention. A main player in the area is the USA. Their pro-Israeli foreign policies are highly visible especially during Republican Presidencies. Considering that the last five Republican Presidents were Evangelical Christians my concern is to clarify their religious beliefs and their relationships to the foreign policies implemented in the area. What started as a religious Puritan movement in the 16-17th centuries in England and moved to the USA later on turned into a far-right Christian political movement. Their literal interpretation of the Bible, including the belief that the Jewish people were given the land of Israel by God himself supported the Jewish Zionist movement at the turn of the century and developed their name into Christian Zionists around the 1980's. The current Trump Administration and their recent move of the USA embassy to Jerusalem, signifying the official acceptance of Jerusalem as the capital of Israel and the following change of discourse about the Palestinians, will be studied. I will first define and describe the two ideologies, that is, Jewish Zionism and Christian Zionism followed by their historical paths focusing mainly on Christian Zionism. I will conclude by analyzing the Christian Zionists' view of modern Israel and the resulting policies.

### Keywords

Christian zionism • Israel • Evangelists • Palestine • USA

**1 Corresponding author:** Ayşe Tekdal Fildiş (Assoc. Prof. PhD.) Namik Kemal University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of International Relations, Tekirdag, Turkey. Email: [atfildis@nku.edu.tr](mailto:atfildis@nku.edu.tr)

**To cite this article:** Tekdal Fildiş, A. (2018). New role for religion in American politics: How the evangelical church is shaping the middle-eastern politics in particular in the Israeli palestinian conflict. *SIYASAL: Journal of Political Science*, 27(2), s.149-161. <http://dx.doi.org/10.26650/siyasal.2018.27.2.0007>

### **Definition of Jewish Zionism and Christian Zionism**

Dr Thomas Ice defines Zionism as: "...the belief that the Jewish people have been given the land of Israel by covenant promise to God and have a current right to occupy that land. Christian Zionists are Christians who agree with this belief." (Ice, 2009, p.1)

Thus, Jewish Zionism as a separate line of thought was a movement established by Theodor Hertzl and followed by Chaim Weitzman in the establishment of the state of Israel.

It is argued that the support of the Christian Right for Israel is rooted not so much in love or sympathy for the Jewish people or guilt over anti-Semitism and the Holocaust. Instead, it is more a self-serving belief that there must be a state for Jews in Palestine before the second coming of Jesus Christ.

Although some argue that the sympathy the Christian Right shows towards Israel stems from the results of the Second World War and the guilt over the Holocaust, recent students of the Middle East argue that it is a preparation for the Christian Right belief of the Second coming of Jesus. Christian Zionism, a precursor to the Jewish Zionism, follows the theological thought that the scriptures are literally correct in their foretelling of the future of mankind. It accepts that Israel will be re-established in the Holy Land, including Jerusalem as its capital. This will be followed by a period of upheaval known as "Armageddon" which will bring the resurrection of Jesus. As a result, this is the precise reason for which the State of Israel should be supported. When the 1967 and 1973 wars ended with Israel's victory and the capture of Jerusalem it felt like the expected supporting evidence of their biblical prophecies. The 'Greater Israel' mentioned in the book of Genesis which includes today's Gaza and the West Bank was in the making.

Christian Zionism as a system of thought or a popular expression of evangelical faith has received little attention. The influence of evangelicals on the development of Zionism has been consistently underestimated. Christian Zionism is a global phenomenon with a political dimension. It is not limited to theology in the obvious or narrow sense. Their followers and evangelical Americans increasingly viewed Israeli security and prosperity as synonymous with USA security and prosperity and pushed for a tightening of USA-Israeli relations. (Hornstra, 2007, p.1)

A critic of the movement, Donald Wagner defines it as "a political movement within Protestant fundamentalist Christianity that views the modern state of

Israel as the fulfilment of Biblical prophecy, thus deserving our unconditional economic, moral, political, and theological support.” (Wagner, 2003)

The origins of Christian Zionism lie in the theology of dispensationalism. Dispensationalism is a form of premillennialism, which asserts that the world will experience a period of worsening tribulations until Christ returns. Like many other Christians, dispensationalists believe that Christ’s return is foretold in the Old and the New Testaments’ prophecies and that the return of the Jews to Palestine is a key event in the preordained process that will lead to the Second Coming. (Mearsheimer and Walt, 2007, pp.132-133)

### **History of Christian Zionism**

The genesis of Christian Zionism follows the Protestant Reformation. With the English Puritans (16th and 17th century) focusing on the Hebrew Scriptures, the hope of Israel’s re-establishment in the Holy Land was reborn. The Jewish Messianic texts helped to a great extent to describe the Christian Zionists’ apocalyptic scenarios.

The foundation of the Christian Zionist movement’s ideology is mainly attributed to E. Irving and J.N. Darby’s conferences held in England and Ireland at the beginning of the 19<sup>th</sup> century. (Sizer, 2002, pp.13-14) Darby in particular divided the theological history in particular periods called dispensations.

In his PhD thesis Sizer (2002) mentions six key areas of the Christian Zionist ideology, in other words, Darby’s dispensations:

- 1. Chosen People: blessing Israel*
- 2. Restorationism: facilitating Jewish emigration*
- 3. Eretz Israel: supporting the settlement program*
- 4. Jerusalem: lobbying for international recognition of Jerusalem as the Capital of Israel*
- 5. Temple: funding the rebuilding of the temple*
- 6. The Future: opposing the peace process, exacerbating relations in the Arab world and hastening Armageddon. (Sizer, 2002, p.225)*

Following these areas, it is possible to explain the chosen people's fate as the establishment of Israel in modern times; restorationism as the encouragement and support of the Jewish immigration to the Holy Land ending up with supporting the disputed settlement program and promoting the idea of Jerusalem as the Israeli capital and rebuilding of the Temple as the crown jewel. The final touch, Armageddon will come if and when the Arab Israeli relations sour, ending up with total war.

During the 19<sup>th</sup> century Puritan settlers in the USA facilitated the dissemination of their ideology mainly because of the common English language. Central to their ideology is God's covenant with Israel. Although the Bible predicted that the Jews will return to Israel it was thought that this would be the result of their own efforts without the intervention of the USA.

One of the memorable names in this area is Blackstone, a Methodist turned Evangelist. He tried to get Jews and Christians together in Chicago (1890) to discuss the possible cooperation. It turned out that the Jewish camp led by Rabbi Emil Hirsh refused the idea of the return to the Holy Land because they considered themselves a religious community rather than a nation. Unknown to Blackstone the ultra-orthodox Jewish communities of Europe also rejected the idea because of the prophecy of the Messiah's arrival previous to the establishment of a Jewish state. In other words, according to the Jewish prophecy the Messiah comes before the state of Israel is established. That is the reason for some of the ultra-orthodox communities in Israel today refusing to acknowledge Israel and side with the Palestinians. Blackstone continued with his work through the first two decades of the 20<sup>th</sup> century influencing Woodrow Wilson who endorsed a Jewish homeland in Palestine.

At the same time the 19<sup>th</sup> century sees the rise in immigration of the Jews to Palestine due to serious anti-Semitic disturbances in central and eastern Europe. D. Lloyd-George, the then prime minister of Britain and J. Balfour, the organizer of the declaration under his name were both devout believers. (Tuchman, 1957) However, neither were attached to the Christian Zionist movement as known today.

The above mentioned immigration of the Jews to Palestine was not only a clear indication of the Biblical prediction being accomplished but served the British interests in the Middle East. A Jewish homeland in this region would facilitate the British control of Palestine and give better access to India and protect its trade in the Persian Gulf. They opened the first European Consulate in Jerusalem in 1838. Two years later, the foreign minister Lord Palmerston

planted the idea of a homeland for the Jews in a letter published in the Times (17/08/1840) (Tuchman, 1957, p.176)

In 1917 the Balfour Declaration made the Christian Zionist project a political reality gaining support from the British government and legitimizing the European Jewish Zionist movement internationally. The USA, with president Woodrow Wilson, a Presbyterian minister's son, at the helm was in full support of the project too. (Ice, 2005, p.14) British General Allenby's capture of Jerusalem in 1918 was seen as the victory which took the Holy City from the hands of the Muslim Turks entrusting it to the Christians and at the same time gave legitimacy to the British plan of conquering Palestine because of its strategic value.

The decline of the Ottoman Empire was another indication for the Christian believers that Israel was going to be restored to its rightful place. The same Puritans encouraged the English speaking world to support T. Herzl's Zionist movement at the turn of the century. (Watson, p.44-45)

During the 1920's resistance to the establishment of a Jewish homeland in Palestine escalated through the years and was seen a major setback to the Dispentionalists since the Holy Land was promised only to the Jews and did not include the Muslim Arabs. (Weber, 2004, p.167) In the following years the arguments followed the legality of the claims albeit only from their point of view, that is not taking the Arab inhabitants' point of view or legal rights into consideration. Even after the establishment of the State of Israel in 1948 the fact that Israel did not control all of Jerusalem was a problem because the expected Messiah was supposed to enter Jerusalem from the Mount of Olives.

Dispensionalists influence on the Middle Eastern politics can be observed in the following years' incidents involving Israel and the invariable USA support of Israel. During the cold war the USA sided with the Israeli cause to oppose the communist attempts of rapprochement from the USSR since Israel was established on socialist principles. "The "theo-political alliance" between conservative American Christians and a right-wing Israeli government was regarded as a novelty when it was announced." (Goldman, 2018, p.124)

The term 'Christian Zionism' first appears in print in 1980 in the New York Times. As Mearsheimer and Walt claim several organizations with the sole purpose of supporting Israel were formed. There are different names for the Christian Zionists in America such as: (Goldman, 2018, p.167) 'Armageddon Lobby', 'Christian AIPAC' (American Israel Public Affairs Committee),

Christians United for Israel (CUFI) and Christian Friends of Israeli Communities (CFOIC). In particular the Christians United for Israel in 2006 (CUFI) with founder Pastor Hagee at its helm claimed, “We support Israel because all other nations were created by an act of men, but Israel was created by an act of God!”. He claims to be the largest pro-Israel group in America, with their over three million members, endorsed Donald Trump for president in May 2016. (Mearsheimer and Walt, 2007, pp.134-135) It is possible that Trump’s Islamophobia might come from the former head of CUFI late pastor Jerry Falwell’s anti-Islamic views. In 1980, Falwell also became the first Gentile (non-Jew) to be awarded the Vladimir Ze’ev Jabotinsky medal for Zionist excellence by Israel’s Prime Minister, Menachem Begin.

Hagee was followed by others amongst which the late Ed McAteer, founder of the evangelical Religious Roundtable and a major organizing force in the Christian Right, once declared that “every grain of sand between the Dead Sea, the Jordan River, and the Mediterranean Sea belongs to the Jews. This includes the West Bank and Gaza.” Hence Christian Zionists oppose a two-state solution or any other form of territorial concession to the Palestinians. (Mearsheimer and Walt, 2007, p.134)

### **Christian Zionists Involvement in the Israeli Palestinian Conflict**

According to Haija, the lengthy Israeli-Palestinian conflict is a major problem for the Middle-East and other Muslim states. Considering the importance of the USA’s involvement and influence in the region it is crucial to clarify USA’s foreign policies’ sources since the ‘Armageddon Lobby’ or the Christian Zionist group forms a considerable part of the Republican Party. (Haija, 2006, p.76)

The centrality of Israel in the USA’s foreign policies is very visible especially during election speeches where no candidate swayed away from defending the Israeli position. This is usually explained by the facts that Israel is a strategic asset in the area and a partner in the war on terror in the Middle East or that it shares the same values as the USA. However, keeping in mind, the fact that Israel is becoming a liability to the USA, especially in the development of anti-American feeling in the Middle East, it begs the question of the reason for this continued interest and support of Israel. Mearsheimer and Walt suggest that the American Jewish lobby made of different components and not always in complete agreement with each other include Jews as well as non-Jews. It is among those that we come across the Christian Zionist group. (Mearsheimer and Walt, 2007, pp.1-18)

Mainstream Christians and liberal Jews generally support a so-called two-state solution consisting of a sovereign Palestinian state side by side with Israel but would also welcome a bi-national state in which Jews, Arab Christians, and Arab Muslims could all live together under one roof, in a single state. Christian Zionism, on the other hand, rejects solutions like these, considering it as an obstacle to peace in the region and a challenge to US foreign and national security policy.

The Christian Right, a considerable political force in the USA, which seeks to influence legislation and foreign policy uses the Christian Zionism ideology to mobilize political support for the USA foreign policy in the Holy Land. It motivates and shapes the viewpoint of mainline American Protestantism, as well as the Roman Catholic Church and Orthodox denominations. (Kiracofe, 2009, p.xiv) It is a complex, controversial and influential movement and has had a significant effect on U.S. foreign policy during the Republican rule. Christian Zionists' power regarding the Middle East policies in the U.S. has been underestimated. The potential influence of Christian Zionists' is significantly greater than that of the American Jewish lobby mainly because of their numerical size. In other words, the Christian Zionists constitute 26.3% of the total voting power as opposed to the 1.7% of Jewish voters (Pew Research Center 2008). (Mohr, 2013, p.290) Apart from their numerical majority

“Christian Zionism provides biblical justification for greater U.S. intervention in the Middle East. It is deeply mistrustful of the United Nations and the European Community and actively opposes the implementation of international law and the right of Palestinians to a sovereign state alongside Israel.” (Sizer, 2005)

When applied to the current USA political scene the Christian Zionists influence is considerable. They actively question and challenge every move to a peaceful process since this would mean the division of Jerusalem and the delay of Armageddon. (Kiracofe, 2009, pp.173-175)

The establishment of Israel in 1948 became a ‘theological marker’ fulfilling the biblical prophecy or dispensationalism and its problematic relationship with the surrounding Arab world is of utmost importance for the Christian Zionists. Anybody who is against Israel is demonized, with Islam in the first place. (Prior, 2005, pp.131-132) Israel is essential to their belief that the second coming of Christ will only take place following Armageddon and the Chosen People fighting the final battle at the mount of Megiddo. ‘Jerusalem will be the spiritual center of the entire world.... All people of the earth will come annually to worship Jesus who will rule there’ (Lindsey, 2005, p.53)

Lindsey's "The 1980s: Countdown to Armageddon (1980)" was one of the first examples of how dispensationalists could blend prophecy and politics if they put their minds to it. Lindsey claims: they have witnessed the biblical prophecies come true "The birth of Israel. The decline in American power and morality.... The threat of war in the Middle East.... The Bible foretells the signs that precede Armageddon....." (Weber, 2004, p.197) President Reagan, along with several members of the United States Congress and the Pentagon, became clients of Lindsey's consulting business..

The Christian Zionist rapprochement to the American Jewish lobby is thought to start around the late 1970's according to Haija. At the same time Israel began to perceive the Christian Zionists. (Haija, 2006, p.76) In the US as a good support in the internal and external political arena. The capture of Jerusalem during the Yom Kippur War in 1973 was the conclusive evidence of the Christian Zionists predictions. When Israel started a settlement program Christian Zionists organization lobbied the USA government and sent significant amounts of money to encourage the expansion in Judea and Samaria (current West Bank). Although the international community and the UN tried to prevent these illegal settlements (they are a serious threat to any peaceful solution between Israel and the Palestinians) the Christian Zionists very rarely support or work for any peaceful solution "peace initiatives are regularly described as 'appeasement' or Satanic". (Steiner and Lundberg, 2015, p. 120) Although Christian Zionists are seen as friends of Israel their ultimate belief is "When the 'end-times' comes God will exterminate two-thirds of his chosen people. This belief is inherently anti-Semitic, and the actions of the Christian Zionist movement will spell disaster for the Jewish people." (Kiracofe, 2009, p.180)

The evangelical Christian constituency was a major factor in the election of Jimmy Carter to the Presidency in 1976, of Ronald Reagan in the 1980 election, and of George W. Bush, all three re-born Christians. Carter's concern for human rights for the Palestinians and his use of 'Palestinian Homeland' was one of the issues which changed the majority of the vote to Reagan. (Christian Science Monitor, 1977, p.137)

In June 1979, Reverend Jerry Falwell organized the Moral Majority, a conservative political lobbying group that was pro-life, pro-family, pro-Israel and favored a strong national defense. (Haija, 2006, p.76)

Falwell influence on Reagan is recorded as "consistent with the ideologies of dispensationalist theology and that Reagan applied this theology when



making policy decisions”. Haija supports his argument with “In an intimate phone conversation with AIPAC director Tom Dine, President Reagan was quoted as saying, ‘You know, I turn back to your ancient prophets in the Old Testament and signs foretelling Armageddon, and I find myself wondering if we’re the generation that’s going to see that come about’ . . . . Reagan were consistent with the ideologies of dispensationalist theology and that Reagan applied this theology when making policy decisions.” (Haija, 2006, p.88)

The subsequent president G.W. Bush tried to use some diplomacy but was not welcomed by the Republican Party. By the time Bush Jr. took over the presidency the neo-conservative ideologies favoring military solutions culminated particularly after the 9/11 incident. Any thought of peaceful solution was swiftly forgotten.

“Any national agenda that would contradict God’s plan, any peace overture that would weaken Israel’s hold on the land such as the promise of a Palestinian state or the withdrawal of Israeli settlers from Gaza or the West Bank, any decision that stands in the way of this dramatic stage-setting is not a plan that Christian Zionists view as blessed by God.” (Burge, 2014, p.189)

President G. W. Bush junior was also a self-admitted born-again Christian and the Islamophobia of the Christian Zionist discourse is apparent in Bush’s administration description of the “axis of evil” and its “crusader” mindset. (Morrison, 2007, p.58)

After the 9/11 the Israeli Palestinian conflict became equal to the war on terrorism. Although Bush junior was pro peaceful settlement at the outset the pressure of Reverend Falwell and his supporters changed his attitude towards Israeli politics in the Middle East.

According to Morrison one of the most important home nurtured political threat is

“the prolific spread of a brand of fundamentalist Christian “End Times” pseudo-theology linked to massive support—military and financial—for the state of Israel. The threat goes by the name Christian Zionism.” (Morrison, 2007, p.59)

It is not surprising that in these circumstances the **CZs** oppose radical Islamist movements and side with Israel. The apocalyptic war between Israel and the Arab world is the precursor to the promised Kingdom of God.

Christian Zionists managed to influence the current White House through the positioning of Vice President Mike Pence who, amongst others, is an “ardent

Christian Zionist”. Saleh Mohd, Afandi point out Pence’s website declaration which says: “In the year 2000 when I was first selected to Congress, Israel was already my priority to me . . . I am concerned with the defense and the promotion of the interests of the state and the people of Israel.” (Salleh, 2011, p.144)

Pence repeated his allegiance to Israel during the AIPAC Policy Conference in 2009. His support for Jerusalem as the official Israeli capital is evident since 1995. He also mentions his support for Israel being not only political but because of his religious beliefs during an interview with Barbara Victor in 2003 saying:

“I ultimately believe that Israel was forged equally out of the hearts of American Jews for the horror of the Holocaust, as much as it is the dream of American Christians for the promises of God to reappear on Earth as the Messiah and King.” (Victor, 2005, pp.207-208)

Pence’s keynote speech at the annual summit of CUFI signals a new era of Christian Zionist influence in the White House and marks a fundamental change towards Christian Zionism and the very fate of the United States is prophetically linked with Israel.

U.S. Vice President Pence is accompanied in his efforts by people such as Mike Huckabee, the former governor of Arkansas, his daughter Sara Huckabee Sanders, now the White House press secretary, and Sara Palin who wields significant influence in the Trump administration and are ardent Christian Zionists. It was Pence who pledged that the Trump administration would move the US embassy to Jerusalem. On 6 December 2018, Trump explicitly denied any lingering hope for a two-state solution:

“After more than two decades of waivers, we are no closer to a lasting peace agreement between Israel and the Palestinians. Therefore, I have determined that it is time to recognise Jerusalem as the capital of Israel officially. It would be folly to assume that repeating the same formula would now produce a different or better result,” (Strong, 2018)

Trump’s siding with Israel is evident in his choosing the Nakba Day for the USA Embassy’s move to Jerusalem and his statement “The USA has no better friends anywhere than Israel”. (Cortellessa, 2018)

Jonathan Cook claims that

“It was primarily for the sake of these Christian Zionists that Trump moved the US embassy to Jerusalem. And it was why two evangelical pastors with a history

of anti-Semitic remarks, John Hagee and Robert Jeffress, were called on to offer their blessings *at the opening ceremony*.

Trump's indebtedness to the evangelicals is one reason to be worried about his policies in the region. The Christian Zionists have no interest in fairness, justice or international law. Rather, they are prepared to inflame tensions in the Middle East – and even trigger Armageddon itself – if they think it might benefit Israel and further God's prophecy.” (Cook, 2018)

### **Conclusion**

Until recently very little attention has been devoted to explaining the role and influence of religious organizations such as the Christian Zionists and how they have attempted to exert influence on USA's foreign policy towards Israel and the Middle East. There are today over 200 different evangelical organizations committed to Christian Zionism in the USA. They are the major component of the pro-Israel lobby in the USA, lobbies the White House and Congress on foreign policy based upon its particular interpretation of the Bible. Few initiatives have been made to comprehend or integrate the reflective factor of the American Christian Zionist's religious beliefs and its dynamic political activism in influencing USA's foreign policy towards Israel.

Although Christian Zionism in its latest form, is a late arrival on the political scene it has shaped the USA foreign policies during Republican Presidencies. The USA involvement in the Middle East and its obvious Israeli support focused on the strategic placement of Israel, economic reasons, the shared western values and partly the guilt felt about the holocaust. However, since the 1980's Christian Zionist ideology is apparent in their support of Israel.

Grace Halsell summarizes the message of the Christian Zionist in this way: “every act taken by Israel is orchestrated by God, and should be condoned, supported, and even praised by the rest of us.” (Halsell, 1988, p.31)

The Christian Zionists have reinforced hardline attitudes in Israel and the United States and have made it more difficult for American leaders to put pressure on Israel. What had started as a relationship with a friendly nation changed after 9/11. The ensuing Iraq war started the rumors of Christian Zionist involvement into Bush's administration albeit without supporting evidence. However, their organizational skills and voting power made them an enemy to be reckoned with or an extremely valuable friend during elections. Having said that according to Goldman “The political clout of evangelicals and other conservative Christians has declined in consequence.” (Goldman,

2018, p.176) Despite their impact during Trump's election to the Presidency Goldman claims that they are now one among several interest groups. However according to the results of 2016 exit polls 80% of white evangelical Christians voted for Trump and begs the question if Goldman is right in his assumption.

### References

- Burge, Gary, M. (2014). "Evangelicals and Christian Zionism" in *Zionism and the Quest for Justice in the Holy Land*, Edited by Donald E. Wagner and Walter T. Davis, Pickwick Publication,
- Cook, J. (2018). "Under Trump, the Israel lobby is a Hydra with many heads", *Middle East Eye*, <https://www.middleeasteye.net/columns/under-trump-israel-lobby-has-grown-many-headed-hydra-1970608671> Accessed: 10.08.2018
- Cortellessa, E. (2018). *The Times of Israel*. <https://www.timesofisrael.com/on-70th-anniversary-trump-says-us-has-no-better-friends-anywhere-than-israel/> Accessed: 10.08.2018
- Goldman, S (2018). *God's Country: Christian Zionism in America*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press (PENN).
- Hajja, R. M. (2006). "The Armageddon Lobby: Dispensationalist Christian Zionism and the Shaping of Us Policy towards Israel-Palestine", *Holy Land Studies*, 5.1, 2006, pp.75–95 Muse Project
- Hal, L. *The Late Great Planet Earth*, London: Lakeland, 1970.
- Halsell, G. (1988). "Israeli Extremists and Christian Fundamentalists: The Alliance" Washington Report on Middle East Affairs, December 1988, p.31 <https://www.wrmea.org/1988-december/israeli-extremists-and-christian-fundamentalists-the-alliance.html> Accessed: 25.5.2018
- Hornstra, W. (2007). Christian Zionism Among Evangelicals In The Federal Republic Of Germany, 2007 Oxford Centre for Mission Studies, Unpublished PhD Thesis <http://gc.uofn.edu/files/journals/1/Resources/WillemHornstraPhDdissertation.pdf> Accessed 15.7.2018
- Ice, T. D. (2009). "Lovers of Zion: A History of Christian Zionism", In Article Archives, Paper 29 [http://digitalcommons.liberty.edu/pretrib\\_arch/29](http://digitalcommons.liberty.edu/pretrib_arch/29), Accessed: 27.03.2018
- Kiracofe, C. A. Jr. (2009). *Dark Crusade: Christian Zionism and US Foreign Policy*, I.B.Tauris & Co Ltd.
- Mearsheimer, J. J. & Walt, S. M. (2006). *The Israel Lobby And U.S. Foreign Policy*, Harvard University Joh F. Kennedy School of Government Faculty Research Working Paper Series RWP06-011, Published by New York: Farrar, Straus and Giroux in 2007 <http://mearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0040.pdf> Accessed: 7.7.2018
- Mohr, S. (2013). "Understanding American Christian Zionism: Case Studies of Christians United for Israel and Christian Friends of Israeli Communities", *Journal of Politics & International Studies*, 9, pp. 287-331

- Morrison, P. (2007). The Dangerous Potent Elixir of Christian Zionism, *Washington Report on Middle East Affairs*, pp. 58-59. <https://www.wrmea.org/007-april/the-dangerous-potent-elixir-of-Christian-zionism.html>. Accessed: 27.03.2018
- Prior, M. (2005). *Zionism and the State of Israel a Moral Inquiry*, Taylor & Francis e-Library.
- Salleh M. A. (2011). The Christian Right and US Foreign Policy in the Twenty-first Century, Durham theses, Durham University, p.144. Available at Durham E-Theses Online: <http://etheses.dur.ac.uk/669/>
- Sizer, S. R. (2002). *The Promised Land: a critical investigation of Evangelical Christian Zionism in Britain and the United States of America since 1800*, PhD thesis, Middlesex University, Accessed: 25.5.2018
- Sizer, S. R. (2005). *Christian Zionism: Its History, Theology and Politics*, AAARGH Internet Editions. <http://www.stephensizer.com/wp-content/uploads/2008/10/Christian-Zionism-Master-History-part-1.pdf> Accessed: 25.5.2018
- Steiner, K. & Lundberg, A. (2015). “Peace and End Time Expectations in Christian Zionism”, *Nordic Journal of Religion and Society*, 28(2), pp. 117–136
- Strong, M. (2018). “How Christian Zionist Got Their Man into the White House” *Middle East Eye*, 2, <http://www.middleeasteye.net/essays/battle-armageddon-776157873> Accessed: 10.7.2018
- Tuchman, B. W. (1957). *Bible and Sword: How the British came to Palestine*, Redman UK: Macmillan.
- Victor, B. (2005). *The Last Crusade: Religion and the Politics of Misdirection*, London.
- Wagner, D. (2003). Christian Zionists, Israel And The ‘ Second Coming’ Part 2 in a series of 5 articles on Christian Zionism: Part 1 - Part 2 - Part 3 - Part 4 - Part 5, *The Daily Star*. <http://www.informationclearinghouse.info/article4930.htm> Accessed 8.7.2018
- Watson, W. (Dr.). *A History of Christian Zionism: Philo-Semitism and the Expectation of Israel’s Restoration*, Colorado Christian University, no date



# SIYASAL: Journal of Political Sciences

RESEARCH ARTICLE/ARAŞTIRMA MAKALESİ

## Extreme Nationalist Discourse In The Early Period Of The Turkish Republic and Its Reflection In The Turkish Media: The Case Of The Journal Gök-Börü

Mehmet Işık<sup>1</sup>

Şakir Eşitti<sup>2</sup>

### Abstract

Since its emergence, nationalism has been maintaining its influence on societies and media has enabled the re-production of nationalist ideologies, rituals, symbols, myths and discourses. Nationalism has changed and transformed both over time and among different political regimes and societies. Therefore, in order to fully understand the current state of nationalist ideologies, it is important to examine the historical development of nationalism and its reflections in media. This article examines the emergence and early period of Turkish nationalism and its reflections in the Turkish media. After the establishment of the Turkish Republic, particularly during the period between 1923 and 1950, new notions and institutions settled into the society. One of the most important notions during that time was nationalism given that the new Turkish Republic was established as a nation state. Turkish nationalism is mostly affected by political and social changes of the external world. Between the two world wars, extreme nationalist ideologies were popular all around the globe. This atmosphere of the external world also affected Turkish nationalist discourse and its reflections in the media. "Gök-börü" Journal is an important example of extreme Turkish nationalist discourse. The Journal was published in the Autumn of 1942 when Germany was pushing through Russia. This period was also a time when extreme nationalism and racism was occurring in the world and in Turkey, both were popular concepts. The journal can be differentiated from the other Turk magazines published during the same period by its harsh rhetoric and ideas about blood nationalism.

### Keywords

Gök-Börü journal • Turkish nationalism • Turkist journals • Racism • Historical development of Turkish nationalism • Türkkan

### Türkiye Cumhuriyetinin İlk Döneminde Aşırı Milliyetçi Söylem ve Türk Medyasında Yansımaları: Gök-Börü Dergisi Örneği

#### Öz

Milliyetçilik ortaya çıkışından bu yana, toplumlar üzerinde etkisini sürdürmektedir, medya ise milliyetçi ideolojilerin, ritüellerin, sembollerin, mitlerin ve söylemlerin yeniden üretilmesine imkan vermiştir. Milliyetçilik hem zaman içinde hem de farklı siyasal rejim ve toplumlar arasında değişip ve dönüşmüştür. Bu nedenle, milliyetçi ideolojilerin mevcut durumunu tam olarak anlamak için, milliyetçiliğin tarihsel gelişimini ve bu gelişimin medyadaki yansımalarını incelemek önemlidir. Bu makale Türk milliyetçiliğinin erken dönem biçimlerini ve Türk mediasındaki yansımalarını incelemektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonra, özellikle 1923-1950 arası dönemde, yeni kavramlar ve kurumlar topluma yerleşmiştir. Bu dönemde tartışılan önemli kavramlardan biri de, yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin bir ulus devlet olarak kurulması nedeniyle, milliyetçiliktir. Literatürde Türk milliyetçiliğinin çoğunlukla dış dünyanın politik ve sosyal değişimlerinden etkilendiği belirtilmektedir. İki dünya savaşı arasında, aşırı milliyetçi ideolojiler tüm dünyada popüler bir durumdadır. Dış dünyanın bu atmosferi Türk milliyetçi söylemini dolayısıyla da bu söylemin medyadaki yansımalarını etkilemiştir. "Gök-börü" Dergisi aşırı Türk milliyetçi söyleminin önemli bir örneğidir. Dergi, dünyada ve Türkiye'de aşırı milliyetçiliğin popüler olduğu bir dönemde, Almanya'nın Rusya içlerine ilerlediği 1942 sonbaharında yayımlanmaya başlamıştır. Dergi dönemde yayınlanan diğer Türkçü dergilerden sert söylemiyle ve kan milliyetçiliği konusundaki düşünceleriyle farklılaşmaktadır.

#### Anahtar kelimeler

Gök-Börü dergisi • Türk milliyetçiliği • Türk gazeteleri • Irkçılık • Türk milliyetçiliğinin tarihsel gelişimi • Türkkan

1 **Corresponding author:** Mehmet Işık (Assoc. Prof. PhD.) Mardin Artuklu University, Faculty of Fine Arts, Department of Cinema and Television, Mardin, Turkey. Email: mehmet.isik@artuklu.edu.tr

2 Şakir Eşitti (Assoc. Prof. PhD.) Ardahan University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Political Sciences and Public Administration, Ardahan, Turkey. Email: sakiresitti@ardahan.edu.tr

**To cite this article:** Işık, M. & Eşitti, Ş. (2018). Extreme nationalist discourse in the early period of the Turkish republic and its reflection in the Turkish media: The case of the journal Gök-Börü. *SIYASAL: Journal of Political Science*, 27(2), s.163-186. <http://dx.doi.org/10.26650/siyasal.2018.27.2.0008>

Nationalism can be seen as a relatively new ideology in Turkish society. The term ‘Turk’ was not often used as a marker of ethnicity or identity in Ottoman Society, and it was not seen on the political stage until the late 19th century. Within the Ottoman Empire’s ruling system, Arabs, Albanians, Bulgarians, Turks, Serbians, Kurds and other nations were all subjects of the Sultan almost without exception. It is often pointed out in the relevant literature that the Turks were the last nation in the Ottoman Empire to develop their nationalist ideology. However, although it appeared late in the Ottoman Empire, Turkish nationalism developed over time and “proved to be a strong force of both impressive dimensions and great potential sweeping away (perhaps almost too easily) all the obstacles in its way” (Azariyan 2011: 72). Despite an significant amount of literature on the evolution of Turkish nationalism, scholars paid less attention to the extreme and racist nationalistic movements in Turkish nationalism during the time between two world wars.

From the late 1930s, a racist nationalism movement within Turkish nationalism was gaining strength. While accepting the thesis of the founders of Turkish nationalism such as Ziya Gökalp and Yusuf Akçura, this movement was unlike contemporary ideology, which differs largely from the previous understandings of Turkish nationalism, by excluding those who were not “Pureblood Turks”. According to the ideology of this movement, problems within the previous Turkish states and within the new Turkish Republic -such as the collapse of the Ottoman Empire - had been caused by those who were not “Pureblood Turks”. This extreme movement found its supporters among intellectuals such as university lecturers, teachers, students, retired army generals, officers and some Russian immigrant Turkists. Therefore, the ideology was mostly spread through publications, especially Turkist journals. The Turanist-Turkist journals therefore gained importance especially after the closure of the Turkish Hearths (Türk Ocakları) on 10 April 1931. The Turkish Hearths was an organisation of mostly intellectuals, which served as a hotbed of Turkish nationalism. They were the intellectual powerhouse of Turkish nationalism between 1912 and 1930 (Cagaptay 2006: 175). Nihal Atsız, an important figure in nationalist ideology, published early examples of these journals in 1931.

Their understanding of nationalism differs from Atatürk’s nationalism due to their negative perspectives on non-Turks, and those Turks not living in Turkey.

This study aims to highlight that extreme nationalism in Turkey gained strength during the time between the two world wars, and that this Turkish nationalism was affected by the racist movements in the world at that time.



It is possible to see the reflection of these ideologies in the Turkist journals, which were popular in terms of both quality and quantity, around the 1940s. In terms of its writers and audience numbers, the *Gök-Börü* journal was one of the most important Turkist journals at that time. Therefore, this study will analyse the ethnic and racist nationalist ideology in Turkey by examining the discourse of the *Gök-Börü* journal, in order to put forward the main features of Turkist ideology. The study will briefly examine the important milestones of the evolution of Turkish nationalism in Turkey up to the publication of the journal in 1942. Then, it will examine the extreme nationalist discourse of the Turkist thinkers in the texts of the *Gök-Börü* journal.

### **The Evolution of Turkish Nationalism**

When the existing literature about the evolution of nationalism is examined, it is possible to divide the evolution of Turkish nationalism into two periods. The first period is that of the Ottoman Empire and the second is the period starting from the establishment of the Turkish Republic in 1923. There is also a change in the understanding of nationalism in the second phase, especially after 1930, which will be referenced briefly in the study.

#### **Nationalism in the Ottoman Period**

The Ottoman Empire had been one of the major global powers, since the foundation of the dynasty in 1299. The Empire was not a nation state; it was a dynastic Empire, which contained many ethnic groups such as Turks, Arabs, Greeks, Serbs, Croats, Albanians, Bulgarians, Arabs, Syrians, Armenians and Kurds. The rulers of the empire were called “*Sultans*” and all the inhabitants of the country were reputedly descended from a Turkish warrior named Osman Gazi (Goldschmidt 1991: 187). The Ottoman Empire was ruled under the influence of Islamic governing traditions and the system was an original structure which was formed by integrating people from different backgrounds such as different ethnicity, religion and culture into the “*millet [nation] system*” of the Empire (Mardin 1982: 175; Karpat 2002: 611-613, Sugar 2014: 231-232). The “*Millet system*” in the Ottoman Empire was the system that managed and organised the community under the rule of Ottoman Empire “according to their religion or sects” (Ortaylı 2002: 396). The citizens of the country were either called “*Beraya*” (who mostly belonged to the ruling class and held high status and were economically successful) or “*re’aya*” (those who did not belong to the ruling class). The “*Re’aya*” were the elements of the population who were obliged to pay taxes, and were mostly peasants, artisans,

and merchants (Goldschmidt 1991: 188). The authority of the Ottoman Sultans originated in the Islamic religious-political tradition *Caliphate*. The Ottoman Sultans were conceived as “*the shadow of God on earth*”, and therefore their authority could not be criticised (Berkes 1998: 13, Lewis 2009: 224-5). There was no *nation* in the sense of modern nationalism discourse. The essential division in the population was between the Muslims and the non-Muslims (Kushner 1977: 9; Azarian 2011: 73). The first nationalist movement in the Ottoman Empire was seen among the Christian population of the Balkans - parallel to the nationalist movements in the West. According to Ülken (2008: 133), “nationalism’s idea first expanded among the people who wanted to divide the Empire and to build their own nations”.

Growing nationalist movements led to the unravelling of the Empire. Romania, Montenegro, Greece, Bulgaria, Samos, and the island of Crete split from the Ottoman Empire. As a result of reform movements, to reinforce the development of the state, some young intellectuals were sent to Europe in order to bring scientific and technological innovations to the Empire. However, these young intellectuals (known as the “Young Turks”), engaged in politics during their education. Therefore, when they returned to the state, they brought western political ideas to the state rather than technology and science. The Young Turks believed that the adoption of western ideas by the Ottoman Empire would stop the decline of the state. On the contrary, ideas of nation and homeland, and concepts such as liberty and equality, had already shaken the classical Ottoman system. Nationalist and separatist movements among the Christian population, with the guidance of Western countries, increased dramatically (Kia 2011: 15-16; Keyder 1997: 33).

The Young Turks tried to end the political unravelling of the Empire. However, Ottoman intellectuals did not immediately turn towards Turkish nationalism in the face of the non-Muslim population’s nationalist and separatist movements. In contrast, within the Tanzimat Period, which started in 1839 with *Gülhane Hattı Hümayun*, they tried to keep the unity of the state and all the nations of the Empire together with the ideology of “Ottomanism” (Ülker 2005: 618-619; Vezenkov 2009). They tried to improve the feeling of belongingness of different nations to the Empire by bringing the same rights and same obligations to those citizens under the Ottoman identity. All subjects were equal in the eyes of Ottoman law, regardless of their ethnicity, religion or language. Ottomanism, however, was founded upon the notion of equality among religions - it was not a panacea for the internal strife afflicting the Ottoman realm. Because of the rising nationalist movements around the world,

these attempts did not stop the political decline of the state. Among these movements, a relatively delayed ideology was born; Turkish nationalism.

In the first period of Turkish nationalism in the Ottoman Empire, The Young Turks used magazines and newspapers extremely effectively. The reason for placing so much emphasis on this broadcasting was that The Young Turks firmly believed in the connection between press and nationalism, since the construction of a nation requires the spreading of nationalist ideas and cultural homogenization. Broadcasting has also functioned as a forum where a national community ‘imaginaire’ is reflected, shaped and represented (Morley and Robins, 1997: 242). Hobsbawm (1993), referring to the potential of broadcasting, emphasizes that the mass media is more effective than purposive propaganda in terms of transforming the actual national symbols into a part of every individual’s life. As Anderson states (2006: 75), “the seeds of Turkish nationalism are easily detectable in the appearance of a lively vernacular press in Istanbul in the 1870s”. During this period the number of Turkish newspapers and magazines were increasing continuously. Characteristically, Ibrahim Şinasi (founder of the first such newspaper), had just returned from five years study in France. Where he led, others soon followed (such as Namık Kemal) by 1876, there were seven Turkish-language dailies in Constantinople”.

One of the main elements of Turkish nationalism are the works of Ziya Gökalp and Yusuf Akçura. These thinkers contributed greatly to the development of Turkish nationalism during this period (Deringil 2000: 180). Akçura and Gökalp tried to build and unite the Turkish nation; according to Akçura “striving to create an Ottoman nation was a vain and frustrating attempt” therefore it is important to build a Turkish nation (1995: 17). For him “politics of Turkism is open to everyone such as Islamism. It is not only limited to the Ottoman Empire. Therefore, one should take a look at the other parts of the world which are filled with Turks” (Akçura 1995: 24). Yusuf Akçura was trying to unite all Turks around the world under Turkish nationalism. This ideology is known as Turanism.

Ziya Gökalp is another important figure of Turkish nationalism and has mostly been considered as the founder of this ideology (Kurzman 2002: 192; Çağaptay 2006: 8). According to Gökalp, “a nation is not a racial or ethnic or geographic or political or volitional group but one composed of individuals who share a common language, religion, morality and aesthetics, that is to say, who have received the same education” (1968: 15). Gökalp states that nation is not synonymous with race, and he rejects those attempts that reduce the nation

to race. As he states, “race is a term properly used only in zoology.” And he believes that a nation must have a “shared consciousness” in order to survive (Gökalp 1968: 12).

### **Nationalism in the Early Republican Period**

The First World War caused the partitioning of the Ottoman Empire into smaller entities. However during this period, a revolutionary Turkish leader, Mustafa Kemal Atatürk, a military commander who had distinguished himself during the Battle of Gallipoli, emerged from the ashes of a defeated, desolate, and occupied state. Under his leadership, the Turkish Independence War was won and the Turkish Republic was established. The Turkish republic became the official successor state of the Ottoman Empire, encompassing what had been the heartland of the Empire. The transition “from the Ottoman Empire to the Turkish Republic implied a political reorganisation according to completely different principles: Turkey was to become a nation-state following Western models” (Schön 2013: 2; Karpat 1974: 5). Atatürk established the People’s Party on September 9, 1923, then officially announced the foundation of the Turkish Republic on 29 October 1923 (Lewis 1968: 260-261). Now “the sultanate, the caliphate, and the ruling class legally gave way to a republic, manifesting and organising the sovereignty of the people and their right to rule themselves for their own benefit. The new slogan was “Sovereignty Belongs to the Nation”. The Republic was to be by and for the people” (Yarar 2014: 30).

After the proclamation of the Republic, Mustafa Kemal tried to build a nation from people living in different parts of Anatolia, who had different backgrounds. Atatürk described the “Turkish Nation” as the “people who established the Turkish Republic”. In doing so Mustafa Kemal Atatürk excluded ethnic or religious distinctions and dismissed any type of discrimination. Mustafa Kemal defines the nation as unity of language, unity of sense, and consensus and he adopted an understanding of nationalism that is based on culture and identity. According to Mustafa Kemal, unity of religion or ethnicity was not essential for the formation of a nation. For him “a nation arises from having a rich historical legacy of memories, a sincere mutual desire and consent to live together and having a common will to preserve their owned heritage” (İnan 1969: 23-24).

Atatürk distanced himself from any type of “international brotherhood” ideology such as Pan-Turkism, Pan-İslamism and draws a line between his understanding of nationalism and any irredentist movement (Yıldız 2004:100-101). The borders of the new Turkish Republic did not change after

the Balkan Wars, remaining the same as the national pact, “*Misak-ı Milli*”. Therefore, Mustafa Kemal Atatürk did not follow an expansionist policy. He tried to build a nation, and by doing so he and other republican leaders did not exclude the non-Muslim society. They accepted them as a part of the Turkish nation, however they always stipulated three conditions:

the non-Muslims had to adopt (a) the Turkish language as their mother tongue, (b) the Turkish culture, and (c) the ideal of Turkism (Bali 2004: 1). As Atatürk states, one of the most obvious, precious qualities of a nation is the language. A person who says he belongs to the Turkish nation should first and under all circumstances speak Turkish. It is not possible to believe a person’s claims that he belongs to the Turkish nation, to the Turkish culture, if he does not speak Turkish (Bali 2004: 2).

Turkic activities had continued during the first years of the new republic. One of the most important figures of the Turkic activities during that time was the Turkish Hearths. The Turkish Hearths were reopened in January 1924 after having closed in 1918. The Turkish Hearths were on one hand trying to provide support for the administration of the Republic and its thoughts, and on the other they were trying to be a platform where Pan-Turkist ideas could be expressed. However, these Pan-Turkist ideas were incompatible with the ideology of the newly formed Turkish Republic (Ertekin 2002: 359-360). In this context, emerging intellectual debates and the centralisation efforts of the Kemalist understanding of nation deepened the conflict between the Turkish Hearths and the Republican People’s Party. Some scholars think that before the closing period of the Turkish Hearths, the Hearths had more than 250 branches in Turkey and also had over 30,000 members, so this situation may have been seen as an obstacle by the RPP for single party centralism. (Üstel 2002: 266). In the end, with an extraordinary congress in 10 April 1931 the Turkish Hearths decided to join the RPP (Üstel 2004: 382).

Rulers of the new Turkish Republic separated themselves from the Pan-Turkist movements; however it is not realistic to say that there were no Pan-Turkist movements during the first years of the republican period. Although the Turkish Hearths were acting in line with the RPP’s policies and stating their aims and objectives were to preserve the Turkish culture and Kemalist reforms (Landau 1999: 115), they were also becoming a platform for Pan-Turkist movements (Önen 2003: 254). The government wished to stop the Pan-Turkist movements by closing the Turkish Hearths, however the discussions that took place on this subject served to revive Turkism. During this revival, without doubt, the most important person was Nihal Atsız, along with his works. However, these revivals did not escape the sight of the government. Indeed, during that time the

current understanding of nationalism was incompatible with the government's understanding of nationalism. Therefore, journals, which were published by the representatives of these nationalist ideologies such as "*Orhun*", "*Geçit*", "*Birlik*", one by one began to be closed in 1934 (Toprak 1984: 46; Önen 2003: 262). However, pressure on the Pan-Turkist movement did not last long, and after four years Pan-Turkist movements gained momentum again. In the re-empowerment of the Pan-Turkist movement in Turkey, the influence of Germany's success in the first years of World War II was great. The expectation that the Germans would save the captive Turks in Central Asia, and the Caucasus from the Soviet Union, influenced this development. The Germans intensified their propaganda activities in the press in Turkey, especially in this period. According to Glasneck (1966), "The greatest success of German fascism in influencing the Turkish press, undoubtedly happens with bribery of some newspaper owners, editorials and some journalists". With these activities, Germany was aiming to ensure that the Turkish press would be indifferent to the fate of the neighboring countries that had been attacked by fascists (Glasneck, 1966: 6).

The ones who revitalised the Turanist and Pan-Turkist movements were not the senior names of Turkism such as Nihal Atsız and Zeki Velidi, rather it was the younger generation who trained in the educational institutions of the Republic who revitalised these movements (Önen 2003: 315). Within this younger generation, the most significant character was, Reha Oğuz Türkkan. The impact of his racist nationalist ideology was reflected in the Journal named *Ergenekon*, which he published (Özdoğan 2001: 209). With his extreme and mostly racist ideas he became an important figure of the Turanist and Turkist movement. *Ergenekon*, which started on the same day Mustafa Kemal Atatürk died, enabled Türkkan to take his place on the stage of the Turanist Turkist movement.

Türkkan stated his political ideas, which he named "Outline of New Turkism", as "Turkism, is an ideal which wishes all Turks of the world to escape from bondage and become united to bring a Great Turkish Union into being" (Türkkan 1944: 103). According to Türkkan, this Great Turkish Union was the union of the disorganised Turks who came from the same lineage, the same blood (race), speak the same language and belong to the same nation. For him, it was important to unite as a "Great Turkish Clan". After the end of 1943, those Turkists who continued to operate their activities smoothly throughout the war years became targets due to their racist thoughts and discourse, especially given the war against Germany. Thereupon the representatives of the racist Turanist movements were arrested on 9 May 1944 (Ertekin 2002: 370).

Nationalism was a significant cause of World War I, as well as World War II. Moreover, during the period between these two world wars, extreme nationalism increased markedly in the world. As can be seen from the information presented above, it is possible to say that this global increase in extremist nationalism affected Turkish nationalism. It is also possible to see the reflections of these extreme nationalist movements in Turkish media, especially within Journals. During that time the important journals of Turkism were, *Bozkurt* (by Z. Velidi Togan, Peyami Safa, Ali İhsan Sabis, M.Sadık Aran and Abdülkadir İnan), *Kopuz* (by Dr. Rıza Nur), *Çınaraltı* (by Seyfi Orhon), and *Gök-Börü* (Öztürkmen 2012: 315). In the following part of the study, nationalist discourse of the *Gök-Börü* journal will be examined as an important example of extreme nationalism in order to determine the main features of extreme Turkish nationalism during the time between the two world wars.

### **Nationalist Discourse In The Gök-Börü Journal**

*Gök-Börü* is the product of a period between two wars when racist nationalism was gaining power all over the world, not just in Turkey. The German success against the Soviet Union during the 1941 Barbarosa military action and the seizing of large parts of the Crimea, led to an increase in the number of Turkist journals published in Turkey after 1942. *Millet*, owned by Hüseyin Avni Gökçurk and directed by Remzi Oğuz Arık was published in May 1942; *Tarıdağ* was published weekly by Rıza Nur; Ahmet Caferoğlu's monthly journal *Türk Amacı* was published in July 1942 and the last *Gök-Börü* was published in November 1942. However, the great revival of Turkic journals in 1942 gave way to disappointment in 1943. The Soviet Union, which was supposed to collapse under Germany's assault, did not. Instead it halted the German forces and began counterattacking. In this period, when it was gradually starting to become clear just which side was going to win this war, sensitivity towards the Soviet Union (who had always been there for Turkey), increased steadily. In this case, Turanist/Turkist factions, who had continued their publications without encountering any difficulties in 1942, started to be forbidden again in 1943 (Önen, 2003: 371). In this context, the *Gök-Börü* Magazine, published in this extraordinary period when the great revival of 1942 was giving way to disappointment in 1943, provides a unique example of the transformation of the racist-nationalist discourse in Turkey from 1942 to 1943. The journal (whose first issue was out on 5 November 1942), was published for a total of 13 issues and then, on 20th May 1943 it was shut down under Martial Law. The owner and editor of the Journal was Reha Oğuz Türkkân and it had been published once every 15 days. *Gök-Börü*, seeing all the Turks in the world as a

nation, undertook the mission of acknowledging them and integrating them into society, bringing their problems to Turkey's agenda and producing solutions to their problems. Being different from others, the journal used a rigid language style when communicating with its own populace. The discourse in the journal addressed a young and semi-intellectual mass and was directed at awakening the target audience. The whole of society, especially the youth, was invited to work and struggle for Turkism.

*Gök-Börü* adopted the problems of Turkic communities in various regions in the world besides Turks living in Turkey. It aimed at supporting the racial and emotional closeness between the Anatolian Turks and outer Turks by emphasising their languages, religions, cultures and traditions. For Azeri people - who are the closest to Turkey among outer Turks - the journal was indispensable. Just as the problems of this country were touched upon in a number of issues, probes and poems coming from Azeri Turks were also given space on the pages.

Notions such as “Turkism”, “nationalism”, “Turkishness”, “race”, “pure race”, “minorities”, “youth”, “sports/physical training”, and “Turkish history” were the topics that *Gök-Börü* often gave prominence on its pages and brought these forward for discussion.

### **Method of the Study**

In recent years, there has been a significant increase in research directed at the early years of the Republic and the Single Party Period in Turkey. A remarkable body of literature regarding the political, social, intellectual and economic life of the period has been formed. Despite this, the quantity of academic research especially that regarding the racist Turanist movement which was born towards the end of 1930s and gained more and more power in the War years, has not reached an adequate level both in the sense of quality and quantity.

In this study, the nationalist ideology reflected on the pages of *Gök-Börü* Journal, which was published in 13 issues between 5 November 1942 and 22 May 1943 by Reha Oğuz Türkkân, was analysed through the method of discourse analysis. Within this context, this study analyses how ideological discourse around Turkish nationalism was actualised in the Turkish media and exhibits this through a discourse analysis method of the articles of the journal. In other words, the formation and stabilisation of an ideology that is articulated to various discursive elements from the texts, by excluding or including what it was established and whether there was a struggle between



the parties in this establishment period was examined with their causes (Dursun 2001: 15-16). As it can be seen in the study, *Gök-Börü* aimed to define and rebuild the identity of the nationalist mass which it targeted. For this reason, the examination of the discourses on the pages of the journal regarding nation, race, pure race, Turkism, leftist movements, communism, fascism, youth, minorities, and what kind of a subject is designed, forms the major axis of the study.

### **Findings of the Analysis**

In this study where the discourse of *Gök-Börü* journal is resolved, a contextual resolution of the journal texts is not achieved. For the purpose of obtaining clues regarding how certain key themes in the frame of Turkish nationalism was developed in journal articles, and around which themes the discourse was usually developed, thematic analysis was used in the study (Bryman 2012: 578-579). As the result of the analysis, it was determined that the discourse was frequently developed within the frame of six explanatory categories and these results are presented as sub-titles of these categories.

#### ***Gök-Börü* Journal and its Authors**

The *Gök-Börü* journal made a great effort to explain its purpose and features to its target audience right from its first issue. Within this scope, this theme was specified to put forward how the *Gök-Börü* journal and its authors saw themselves, how they defined their purpose, in which social groups they positioned themselves and what kind of a role they assumed they had.

It defined itself as a “Turkist Journal” and it gave prominence to the expression of “Turkist Journal” under the *Gök-Börü* title in every issue of the journal. The journal that defined itself as “nationalist with the purest and the most extreme meaning”, saw its mission as leading the Turks, and was inspired by “Bozkurt” (the azure-coloured wolf which can be seen once or twice in every 100 years according to *Gök-Börü* Turkish mythology).

*Gök-Börü*, is the journal of Turkism. This journal which is released by pure Turks and again which is owned by pure Turks, is nationalist in its purest and most radical meaning. Therefore, this is the only spirit in its publication... *GÖK-BÖRÜ* is not a dream treading on air, but a fearless Bozkurt [a mythological sacred gray wolf] which is concerned about the countless problems of the home country and our nation. This Bozkurt will walk on the true path of our race fearlessly and tirelessly. On the horizon of the path we are walking on, a Turkish future, which is united, independent, powerful and prosperous, is waiting for us. Since we believe that

this shiny Turkish sun will rise, our voices are such powerful, our steps are such steady. O, the passengers of this holy path! Let us unite hand by hand, let us believe and work... What will create this future are our effort and our work (*Gök-Börü*, November 5<sup>th</sup>, 1942:1).

In the discourse of the *Gök-Börü* journal, the concept of the Bozkurt has a central place. Just as the name of the journal, which Türkkan released just after Ergenekon, is Bozkurts, on the cover of every issue of *Gök-Börü* there is a Bozkurt picture. This is not a coincidence; on the contrary, it is a deliberate choice. The Bozkurt figure was selected because it directly referred to the legendary past of Middle Asia Turkish and it was accepted as the mythological ancestor of the ancient Turkish tribes. Thus, according to Türkkan “Bozkurt (*Gök-Börü*) is the national symbol of all the past and current Turkists” (*Gök-Börü*, November 5<sup>th</sup>, 1942:1).

The journal answered the question of what the *Gök-Börü* (*Bozkurt*) was which it asked as such:

1. It is the symbol of a history, a root and an ancestry! ..... 2. Bozkurt, which only belonged to Turks, was a holy sign which gathered all the Turks!... 3. Bozkurt is a leader. This first ancestor of the Turkish ancestry always observes the Turkish Nation and the spirit of the Ancestor Bozkurt appears in the most almighty Turk in inconvenient moments. Did Çingiz Khan not say that he was also a Bozkurt? Atilla was also a Bozkurt, and Bumin, İterish, Osman Ghazi, Orhan Ghazi, The Conquerer (Fatih II.), Selim the First, too. Was not Atatürk, the hero of the Independence War also a Bozkurt? Did not English authors name him Bozkurt?... In brief, every almighty Turk, every Turkish chief, who leads Turkish nation to the salvation or grand works, is a BOZKURT. Each one of us is from the ancestry of Bozkurt. Yet only this geniuses are azure-maned, flame-eyed, lighted, furry BOZKURTS. 4. Bozkurt is not a well-behaved existence. Bozkurt is not a lazy jackal either. Bozkurt is a wild, fiery and spry creature (*Gök-Börü*, November 5<sup>th</sup>, 1942:1 and 23).

### **Gök-Börü’s Ideas About Turk, Turkism and Outer Turks**

Since *Gök-Börü* defines itself as a “nationalist” publication “in the meaning of the purest and the most radical”, the issues given the most prominence on the pages are usually related to nationalism. Turkish nationalism, Turkism and outer Turks have a central place in the discourse of the journal.

Türkkan explained the thoughts of the journal related to nationalism in his article titled “Glances at Turkism” with his “famous” drawings in detail. According to this, in order to reach “Great Turkish Unity”, Turkey primarily needs to gain power. For Turkey to gain power, the causes such as “Pure

Blood (Race)” and “Nation” and then such causes as “Youth and Education”, “Morality”, “Rural”, “Science”, “Administration”, “Industry” and “Religion” should be resolved. Great Turkish Unity is a distant target that can only be reached after overcoming the obstacles in Anatolia.

...And there is the Turkish Unity and Turan mountains at the farthest place. After the first mountains are passed over, after Anatolia gains power, the path that will be walked upon. I hope, after that, they can understand that the ideal that we see as the most important thing, the cause of Great Turkish Unity is only a distant target for us (Türkkan, November 5<sup>th</sup>, 1942: 5).

Together with this, this distant target should never be forgotten, and they should work to reach this target: “No matter how far is the cause of Great Turkish Unity, we should see the mountains on the horizon, work with the love of the distant purpose to be reached and faith should be increased when we are working for the causes before us” (Türkkan, November 5<sup>th</sup>, 1942: 5).

Türkkan, in parallel with its approach of distant ideal, sees outer Turks as the branches of Turkish nation:

We know that Turkish nation does not consist of Anatolian Turks. Anatolian Turks, Azerbaijan Turks, Crimean and Turkistan Turks, all belong to the same great Turkish nation; because, despite the political border, state and small dialect differences between them, they all connect to same history and same culture. Azeris, Turkmens, Uzbeks, Kazaks, Kirgizs are the branches of our nation (Türkkan, May 22<sup>nd</sup>, 1943: 3).

Azerbaijan and Azeri Turks have more allocated space on the pages of *Gök-Börü* compared to other outer Turks. In almost every issue, topics related to Azerbaijan are referred to: “Azerbaijan is not only the name of another Turkish nationality, but also the name of a vast country where an important Turkish community lives [...] This Turkish homeland next to the east border of the Turkish Republic is the place where real Turks have lived since forever”. (Türkkan, 22 Mayıs 1943: 3).

The journal asserts that Turks have had a nationalist spirit since ancient times:

Nation spirit and nationalism existed among the Turks when the other nations had not yet discovered it. All historical documents prove this. Yet these Turkists were always small in number. Since Gök-Turks up to now, the majority of our nation, and especially the intellectuals, did not agree with these patriots, unfortunately, and forgot the issues of Turkism due to foreign influence (Türkkan, January 1<sup>st</sup>, 1943: 3).

Together with this, under all the disasters that have been experienced since Middle Asia lies the lack of national consciousness:

Whichever disaster that we have experienced since Middle Asia periods up to now we analyse; there is the lack of national consciousness under all of them (Türkkan, January 1<sup>st</sup>, 1943: 3).

We get Arabicized almost as if we are contesting with each other, we lost our Turkishness. How easy it is to blame the religion! What made us forget our Turkishness is not Islam, but the lack of our national consciousness (Türkkan, January 1<sup>st</sup>, 1943: 3).

*Gök-Börü* stands against the lack of national consciousness; for this reason, it is opposed to the passive nationalism. It defends an understanding of nationalism, which always includes struggle:

Passive nationalism is a thing of whose existence and absence means the same thing in terms of benefit. Because of this, we always hesitate when we call such people as “nationalist”... Lazy and coward nationalists are like the captain who does not navigate and those who carries the title of cavalry without riding a horse (Türkkan, May 6<sup>th</sup>, 1943: 3). The real nationalist is the one who lives accordingly to the opinion he believes in and works for the victory of his ideal (Türkkan, May 6<sup>th</sup>, 1943: 3).

According to the journal, “Turkish nationalism is not the property of any class or community. It is the real property of all the honoured Turks no matter what their class or community is and the only guarantee for the future and the unity” (Tesbihçioğlu, 25 March 1943: 23). From this point of view, *Gök-Börü*, which asserts that the problems can be resolved by the foundation of a nationalist regime, puts forward the idea that the Turkish nation will be as powerful as it was in the past and will rule the world under this regime:

In the nationalist regime which is the most perfect one, what can the most supreme race of Turkish nation do! The expression of impossible can be erased from the Turkish dictionaries (Türkkan, February 15<sup>th</sup>, 1943: 10).

*Gök-Börü* asserts that there is an inclination towards the nationlessness and indicates that it is the most fearful wound that we have:

Nationlessness is our most fearful wound. We tried to imitate China in Middle Asia. Just after we accepted Islam, we became more Arab than Arab, more Persian than Persian. And since we turned to European civilization, we contest with each other in being the imitator of the West (Türkkan, December 15<sup>th</sup>, 1942: 3).

“O, Turkish Nation! Do not go into nationlessness! You will be ruined there! (Türkkan, December 15<sup>th</sup>, 1942: 4)

## The Notion of Race

Since *Gök-Börü* defends the understanding of nationalism blended with racism, the issue of race has quite an important place in the discourse of the journal. Since the journal of Ergenekon, the unchangeable motto of the journals released by Türkkan, “Turkish race above all the races!” has been given a place on the cover of every *Gök-Börü* issue. Türkkan and the other authors of the journal wrote many articles explaining this expression:

When we say “Turkish race above all the races”, we firstly mean that Turkish ancestry and Turkish nation is superior to all the other ancestry and nation in the sense of capability and creation. We believe that this superiority is especially obvious in the fields of bravery, military genius, artistry and intelligence. The most powerful source of our belief is our shiny past... Yet today Turkish nation is underdeveloped due to historical disasters and mistakes in the sense of civilization. The fact that Turkish nation is not actually “above all the nations” does not mean that we should deny that it is always superior in the sense of capability. A Turk is always superior and when it creates the necessary conditions, just as in the fields of bravery, military and intelligences, it will again be at the top in the civilization as well. Since we believe both in today and tomorrow, we have formed our ideal with this only formula: Turkish race above all the races (*Gök-Börü*, January 1st, 1943: 22).

Turks have adopted the principle of Turkish race above all the races since the antiquity (*Gök-Börü*, January 1<sup>st</sup>, 1943: 23).

*Gök-Börü* specifies that races are not equal, there are superior races on earth. The Turks are claimed to be in the category of “superior race” with their works, characters and history. The journal states that Turks come from the Turkish race - which is at the top of the superior races – and explains the features of the superior race claiming that all of these features are present in the Turkish race:

We, Turks, are of the race of Turk which is at the top of the superior races thanks to our natural greatest capabilities such as military and social genius, intelligence, organization, heroism [...] Turkish nation is naturally of the most superior race. There are always the capabilities of being the most powerful nation in his blood. We are always the most superior race (Türkkan 25 March 1943: 4).

The journal, which considers being Turk as the biggest happiness, lists the capabilities of the Turkish nation whenever the opportunity arises:

Unless I was not Turk, I would consider myself as the least lucky man in the world (*Gök-Börü*, January 1<sup>st</sup>, 1943: 14).

... and thus, TURK IS THE MOST SUPERIOR HUMAN (*Gök-Börü*, January 1<sup>st</sup>, 1943: 12).

Besides there is not a proof of the special or racial sensitivity of Turkish race against any virus, it is the race that usually has the most natural resistance against all the viruses (Aygün, May 6<sup>th</sup>, 1943: 14).

*Gök-Börü* asserts that development which is not based on race cannot succeed, and the future will belong to the Turks as long as they give the required value to their blood:

Every development cause, every ideal that is not based on Race, Nation and Morality Revolutions and that cannot be built upon them is like the house built on sand, it will collapse; it is like the tree which is watered without being cleaned of its worms and bugs; it will dry (Türkkan, November 5<sup>th</sup>, 1942: 6).

Turk, the real Turk, Turk which is the real owner of this land, is gaining his value, the real value is being given to the unique Turkish blood [...] THE PAST BELONGED TO TURK, THE FUTURE WILL BELONG TO TURK as well (Tebihçioğlu, 5 November 1942: 11).

We will demand pure Turkness in the blood. We will carry out an absolute Turkness road in the language. We will Turkicize our religion. Turkness in the names, dressing, hats, decoration and sports!... Turkness everywhere from the stamps to the saluting!... If we do this, tomorrows will be ours (Türkkan, January 1<sup>st</sup>, 1943: 5).

*Gök-Börü* states that the blood of nations should not be mixed including the Turks, and claims that those who criticise the issue of race are the ones whose blood is mixed:

Most of the race critics here, are the ones who are stranger to Turkish race or the ones who are mixed in the sense of ancestry as told above... If we pay attention, we can see that those who criticize racism are intellectuals who are afraid of their ancestry (Türkkan, March 25<sup>th</sup>, 1943: 3).

The journal builds the understanding of the pureness of the blood on historical grounds and tries to prove that Turks have been careful about this by giving examples from animals:

Turks never let half-bloods mate with each other and get breeds from them, because Turks experienced that generations from those half-blood finally got degenerated even then... Turks have called the baby born of the half-blood as sulphur, pussy, helpless, bastard camel and considered such kind of mating a sin... Mating between half-bloods and thus generating a bastard generation is indeed a natural sin. (Aygün, April 22<sup>nd</sup>, 1943: 5).

The journal indicates that a Young Turk should not marry those who are not of Turkish ancestry, and should not dirty its ancestry, warning those who

violate it as the first duty of being a Turk, (Türkkan, February 1<sup>st</sup>, 1943: 3) it appreciates the marriage traditions of Gizilbashes in the context of pure blood:

Gizilbashes do not take and give bride from those who are not Gizilbashes. Besides, they marry those who are from another Gizilbashes village. Thanks to this tradition they have been able to protect their purity of blood... They have been able to protect their past, blood, culture and traditions better (Zaratol, April 22<sup>nd</sup>, 1943: 6).

The journal is so rigid about racism that it asserts, “A Turk is not allowed to love other lands apart from Turkic regions, people other than Turks. If we need to love someone, let us love our own race, our own country – “because they need our love more than anything” (Tesbihçioğlu, January 15<sup>th</sup>, 1943: 6). At this point, young Turks are invited to love their race:

O, young Turk –be sure that your RACE has deserved your loved thanks to its glorious past and superior characteristics- and it is waiting for the love jealously: your duty is to make sure that it reaches the level that deserves this love (Tesbihçioğlu, January 15<sup>th</sup>, 1943: 6).

According to the journal, the reason why Turks are able to protect their nationality is the fact that they have protected their blood in contrast to the assertion of the fact that they have accepted Islam. Thus, Gagavuz - who are not Muslims - have been able to protect their Turkness:

Muslim Turks have been able to protect their nationality. But Bulgarians who are Turks by race and culture lost their nationality when they became Christian [...] Let me ask, why Gagavuzs do not lose their nationality but Bulgarians do [...] Bulgarians lost their Turkish blood between 60% and 65%. They were mixed with Slavs together with seven Slavic tribes against one Turkish tribe and thus lost their traditions. But, Gagavuzs have protected their Turkish Blood [...] Thus their nationality has remained intact. We can deduce that race and blood are the fundamentals of the nationality. (Samur, April 22<sup>nd</sup>, 1943: 20).

*Gök-Börü* puts forward the assertion that the race tie is natural and the fact that certain countries feel closer to each other lies in the race tie:

Race tie is one of the natural powers; and natural powers commands us without us knowing, yet it knows how to make us obey its commands (Akansel, December 15<sup>th</sup>, 1942: 18).

BLOOD TIE IS REAL! Why is America so interested in England? Because approximately eighty percent of the American people are of English race (Akansel, December 15<sup>th</sup>, 1942: 10).

## Minorities

Another theme related to the understanding of nationalism which is developed on the pages of the journal, is opposition against minorities. The idea of the superiority of the Turkish race and belief in not mixing the blood brings great hostility against minorities. The journal asserts that underlying all the troubles that Turks have experienced since the beginning of Ottoman Empire are minorities and even the Ottoman dynasty was rejected because it became hybridised:

One of the deepest wounds of our Ottoman history is perhaps leaving the destiny of the Turk into the lap of others who are not Turkish. We should avoid it. We should not believe anyone who is not Turkish in our national practices! The worst Turk is better than the best non-Turk (Gök-Börü, January 1<sup>st</sup>, 1943: 12).

Homeland is saved. Hybridised dynasty has been fired, reactionary regime has been got rid of, a sovereign and young “West Turkland” is founded (Türkkan 22 April 1943: 3).

It is expressed in the journal that Turks have always tolerated minorities, however they have seized the regions where they arrived as guests:

Minorities are gone wild, Jews revealed their secret communities like “Zionism”, Armenians “Tashnak”, Greeks “Etniki Eteryä”, Circassian “Circassian Right”, Albanians “Bashkim”, Arabs and they became grabbers in the Turkish soils where they came as a guest. All the half-bloods, bastards and degenerated ones were almost contesting with each other in exchanging Turkish rights to the strangers, demanding mandatory, feasting in their kiosks in Istanbul (Türkkan, April 22<sup>nd</sup>, 1943: 3).

It is emphasised that while Turks were fighting and dying on the fronts, the minorities became wealthy through trading:

Not only the noble sons of Turkish race forgive the strangers who they tolerated more than enough, but also give them a place in its homeland and national life. While the Turk was shedding his own blood, guarding the borders and working hard to manage the government organisation interior, the trade was going into the hands of the minorities that it feed with his bread, soul and blood. The Turk was compelled; they were getting richer and richer. The Turk was shedding his blood; they were relaxing [...] Just as our president says, they did not hesitate to turning even the air we breathe into a tool of trade; they did not feel guilty neither in the sense of patriotism nor morality! (Kurtuluş, January 15<sup>th</sup>, 1943: 11).

In stark contrast to their wealth, it is claimed that these minorities do not give anything back:

Our minorities always use what they can but never feel in debt (Kurtuluş, January 15<sup>th</sup>, 1943: 11).



I cannot call the market of our homeland as “ours” which has been left to the hands of Moizs, Agops, Hristos and other degenerated ones. These men, -these “bastards” as İnönü says- disrespects these hard times when the war is coming and our people is suffering from poverty and all kinds of community and understanding principle with the ideology of exploitation, because they lack morality (Türkkan, November 24<sup>th</sup>, 1942: 3).

Property Tax is accepted as “a Great Revolution” (Kurtuluş, January 15<sup>th</sup>, 1943: 11) it is mentioned that it is the first time the government had demanded selflessness from the minorities:

Finally, our government demanded selflessness from them as well. Property Tax is released to stop the inflation, to take back millions of money saved in some people’s pockets thanks to the robbing of the people, to stop the injustice, to stop the expensiveness and to prevent the depression. This was a unique revolution in our history! When those who got rich by engrossing and due to the conditions of wars are invited to give back what they owe to this Community, every citizen is asked for selflessness, no matter whether they are Turk or not... They might be some financial mistakes. Yet each cognate should accept this selflessness in joy for the Turkish economy and Turkish market that will be born as a result of this great Revolution! Even though, all his wealth will be gone! (Kurtuluş, January 15<sup>th</sup>, 1943: 11).

On the pages of the journal, a negative discourse is used towards the non-Turkic Muslims living in Turkey: “Who is this orator? His father is Circassian, mother is Arab, and his grandfather is a convert doctor”. (*Gök-Börü*, April 8<sup>th</sup>, 1943: 13).

Even in stories, there is a negative approach towards some ethnic groups. In every issue of the journal, the ethnic identities of the antagonists of the novel “Rage of the Wolves” (still in publication), are stressed:

(Referring to Husrev Pasha, the mayor of Aydın) He is bringing his Bosnian friends to Aydın and gives the most beautiful soils by taking them from their owners by force to these man who are allegedly not even circumcised (Öztürk, November 24<sup>th</sup>, 1942: 21).

It is understood that these rebels are those miserable gathered around Yanaki the butcher and a couple of Greek punks (Öztürk, February 15<sup>th</sup>, 1942: 21). ...With the punk Albanians gathered around him... (Öztürk, February 15<sup>th</sup>, 1942: 22).

## **The War**

Given that *Gök-Börü* was first published during the Second World War, war became one of the major themes. According to the journal “no matter from which battle from the philosophy of the war is carried on and no matter which consequence this philosophy reaches to, there is an obvious infallible and unchangeable reality. That is, the war is the most sacred national cause”

(Akgün, November 24<sup>th</sup>, 1942: 6). The journal (which asserts that the war is one of the glorious legacies our ancestors by saying “Battles would protect what battles established”), defends Turkey, which was established with the War of Liberation and would protect itself only by fighting. According to the journal, people “who want peace should prepare for the war” (Akgün, November 24<sup>th</sup>, 1942: 6). Thus, a real nationalist must not think that the war is humanistic at all:

Real nationalists do not deem necessity to think about to what degree the war is humanistic. Because they have a consciousness that comprehends the war’s indivisible integrity and takes the war as the cause’s base (Akgün, November 24<sup>th</sup>, 1942: 6).

The journal defends war, that it is not as horrible as it is claimed to be, for them the war is like a “medication” which does not have a very good taste (Tesbihçioğlu, December 15<sup>th</sup>, 1942: 8-9):

Is the war that terrible, meaningless and redundant as they claim it to be? No. The war is a necessity for mankind [...] I think that the moment in which a person would be in his highest point is the moment he faces death [...] Therefore the war is one of the institutions that makes human a human (Gök-Börü, January 1<sup>st</sup>, 1943: 14).

It is propounded that the idea that war is horrible belongs to narrow-minded people; it is asserted moreover, that civilisations are based on war:

Narrow-minded people who are not capable of penetrate into the depth of incidents, only see ‘Death, Ruin and Absence’ in this war and all the wars; we say that this war is an evolvment and a reason for civilization. If war did not exist various civilisations would not communicate with each other this rapidly. If war did not exist, the life would be uniform, people would not need to have new moves (Tesbihçioğlu, December 15<sup>th</sup>, 1942: 8).

They say that the war decreases the population of humankind. We say that if the war did not exist, human generation would increase that much that this world could not feed them. (Tesbihçioğlu, December 15<sup>th</sup>, 1942: 8).

### **Fascism**

Even if the understanding of nationalism that *Gök-Börü* defends shows parallels with German Nazism, the journal does not accept this in any way. In the journal there are no examples of praise for Germany or for Hitler. On the contrary, the Journal emphasised that their ideology is nothing to do with Germany, and any claims of imitating German nationalism are certainly rejected:

Begin with there is a huge difference between the Germans’ racism and our racism (Gök-Börü, January 1<sup>st</sup>, 1943: 12).

Real nationalist from any part of the world believes in his own nation's supremacy and goodness and about conducting the same principle, both German nationalists, English nationalists and French and Turkish nationalists do not have any difference. But the accusation of imitation does not come to anyone's minds because it is not possible to conceive a nationalist that does not believe in the supremacy of the nation (Gökbörü, January 1<sup>st</sup>, 1943: 22).

### Conclusion

In general, the journal *Gök-Börü* enhanced an extreme nationalist discourse that leans towards racist ideologies - Turkism in particular. In this discourse, the idea that the "Turkish race is above all other races", and that a conflict exists between pure-blooded Turks and non-Turks or non-pure-blooded Turks/crossbreeds - or in other words the antagonism of "us and them"- has a central importance.

*Gök-Börü*, similar to other Turkist journals of the period, adopted a discourse that exceeds ordinary nationalism by following a strategy that calls for and feeds the blind rage and hatred of those parts of the community whose nationalist spirit is strong. Furthermore, a discourse fed on rage and hatred against the minorities is dominant in *Gök-Börü*. The discourse promotes the idea that Turks are "good", and that Turkish nationalism is good and positive, whereas nationalism of minorities is seen to be sinister and evil.

*Gök-Börü* adopted a discourse which reveres "Turkey" and Turkish identity as a whole by converting the successes of the Turkish states (especially those which were established in Central Asia and in those areas adjacent to Turkey), whilst marginalising non-Turkish Muslims, people who marry them and those who are not pure-blood Turkish.

The historical tension of Turkish nationalism demonstrates a cycle of alternately idealising the image of the West and Europe, and alternately seeing it as an "enemy" (Gökalp 2004: 303) reflected in the journal of *Gök-Börü*. On one hand, while the education and discipline systems of countries like England were praised, on the other, academics and young people were blamed for idealising Europe.

*Gök-Börü*, is quite successful in reflecting the basic arguments of racist ideology and Turkish nationalism in its discourse. It reveres both Turkishness and the Turkish nation and denounces forms of otherness which are seen to be enemies in the series. National identity is, however, rebuilt to be strong and mighty.

The educational and political backgrounds of its contributors, discussions held both specific to Turkey and across the world, its ideological tendencies, responsibilities that are attributed to youth, and its contribution to Turkish nationalism ensured that the *Gök-Börü* journal gained an important place in Turkey's political and intellectual life.

### References

- Akçura, Yusuf (1995). *Üç Tarz-ı Siyaset*, (Prepared by: Recep Duymaz), Istanbul: Bogazici.
- Anderson, Benedict (2006). *Imagined Communities: Reflections on The Origin and Spread of Nationalism*. New York: Verso Books.
- Akansel, M.Hakkı (1942). Kan Çeker, *Gök-Börü*, V.3, December, pp.10-10.
- Akgün, Nuri (1942). Savaş ve İnsanlık. *Gök-Börü*, V.2, November, pp.5-6.
- Aygün, Süreyya (1943). Saf Irklar Meselesi-IV, *Gök-Börü*, V.11, April, pp.5-6.
- Aygün, Süreyya (1943). Saf Irklar Meselesi-V, *Gök-Börü*, V.12, May, pp.14-14.
- Azarian, Reza (2011). Nationalism in Turkey: Response to a Historical Necessity. *International Journal of Humanities and Social Science*. 1 (12). pp. 72-82
- Bali, Rıfat (2004). "Politics of Turkification in the Single Party Period". *Swiss Society for Middle Eastern and Islamic Studies*, Basel, Switzerland, 14-16 October 2004.
- Berkes, Niyazi (1998). *The Development of Secularisation in Turkey*, London: C.Hurst&Co.
- Bryman, Alan (2012). *Social Research Methods*, Oxford: OUP.
- Çagaptay, Soner (2006). *İslam, Secularism and Nationalism in Modern Turkey: Who is a Turk?* London and New York: Routledge.
- Çılgın, Canan (2011) Tek Parti Döneminde Yayınlanan İrkçı Turancı İçerikli Dergilerin İncelenmesi (Orhun, Bozkurt, Ergenekon, Gök-Börü), *Unpublished Masters Dissertation*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Copeaux, Etienne (2006). *Tarih Ders Kitaplarında Türk Tarih Tezinden Türk İslam Sentezine*, İstanbul: İletişim.
- Deringil, Selim (2000) *The Ottomans, the Turks and World Power Politics: Collected Essays*. İstanbul: Isis Press.
- Dursun, Çiler (2001). TV Haberlerinde İdeoloji. Ankara: Imge
- Ertekin, Orhangazi (2002). "Cumhuriyet Döneminde Türkçülüğün Çatallanan Yolları", T.Bora ve M.Gültekin (Eds.) *Modern Türkiye 'de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik* (pp.345-387). İstanbul: İletişim Yayınları
- Glasneck, Johannes (1966). *Alman Faşizminin Türkiye'deki Propaganda Faaliyetleri*, [http://www.kozmopolit.com/2007/fas\\_propaganda\\_tr.pdf](http://www.kozmopolit.com/2007/fas_propaganda_tr.pdf), *Erişim Tarihi: 17.08.2018*.
- Gökalp, Ziya (1968). *The Principles of Turkism*. Leiden: Brill.
- Gökalp, Emre (2004). Türkiye'de Spor Basını ve Milliyetçilik Söylemi, *Unpublished PhD Dissertation*, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Goldschmidt Jr., Arthur & Davidson Lawrence (1999) *A Concise History of the Middle East*, San Francisco: Westview Press
- Hobsbawm, Eric John (1993). *1780'den Günümüze Milletler ve Milliyetçilik: Program, Mit ve Gerçeklik*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları,
- İnan, Afet. (1969) *Medeni Bilgiler ve Mustafa Kemal Atatürk'ün El Yazıları*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Landau, Jacop M. (1999). *Pantürkizm*, İstanbul: Sarmal Yayınları
- Karpat, Kemal H. (2002) *Studies on Ottoman Social and Political History: Selected Articles and Essays*, Leiden: Brill
- Karpat, Kemal H. (Ed.) (1974) *The Ottoman State and Its Place in World History: Introduction*, Leiden: Brill
- Keyder, Caglar (1997). "The Ottoman Empire". Karen Barkey & M. Von Vagen (Eds.) *After Empire: Multiethnic Societies and Nation-Building: The Soviet Union and the Russian, Ottoman, and Habsburg Empires (pp.30-44)*. Boulder, CO: Westview Press.
- Kia, Mehrdad (2011). *Daily life in the Ottoman Empire*. California: ABC-CLIO.
- Kurzman, Charles (Ed.) (2002). *Modernist Islam 1840 - 1940: A Source Book*. Oxford: Oxford University Press
- Kurtuluş, Reha (1943). Burhan Karşısında: Yardım, Çare, Ceza. *Gök-Börü*, V.4, January, pp.10-11.
- Mardin, Şerif (1982). "Turkey: Islam and Westernization", Carlo Caldarola (Ed.) *Religion and Societies: Asia and the Middle East* (pp.171-198). Berlin: Walter de Gruyter
- Morley, David and Robins, Kevin. (1997). *Kimlik Mekanları* (1. Basım), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kushner, David (1977). *The Rise of Turkish Nationalism, 1876-1908*. London: Frank Cass.
- Lewis, Bernard (2009). *The Middle East: A Brief History of the Last 2000 Years*. NewYork: Simon and Schuster
- Ortaylı, İlber (2002) Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet Sistemi. *Türkler*. Vol. 10. pp: 216-220. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Önen, Nazmi (2003). Turancı Hareketler: Macaristan ve Türkiye (1910-1944). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Özdoğan, Günay Gökse (2001). *Turan'dan Bozkurt'a: Tek Parti Dönemi'nde Türkçülük*. İstanbul: İletisim
- Öztürk, Mehmet (1943). Kurtların İsyanı (Roman), *Gök-Börü*, V.7, February, pp.21-11.
- Öztürkmen, Arzu (2012). "Dancing Around Folklore: Constructing a National Culture in Turkey", Regina F. Bendix and Galit Hasan-Rokem (Eds), *A Companion to Folklore* (pp. 305-324). Chichester: Blackwell Publishing Ltd
- Samur, Raif (1943). Türke Doğru ve Bir Gerçek, *Gök-Börü*, V.11, April, pp.19-20.
- Schön, Anna Marisa (2013). The Construction of Turkish National Identity: Nationalization of Islam & Islamization of Nationhood. *National and Regional Identities in an Age of Globalization*. Tilburg University.

- Sugar, Peter F.(2014). *Southeastern Europe Under Ottoman Rule, 1354-1804*. Washington: University of Washington Press.
- Tesbihçioğlu (1942). Türk Irkından Olmak. *Gök-Börü*, V.1, Novamber, pp.11-11.
- Tesbihçioğlu (1942). Harbe Dair, *Gök-Börü*, V.3, December, pp.8-9.
- Tesbihçioğlu (1943). Amerika Hayranlığı, *Gök-Börü*, V.5, January, pp.6-6.
- Tesbihçioğlu (1943). Milletin Size İhtiyacı Var! *Gök-Börü*, V.9, March, pp.11-11.
- Toprak, Zafer (1984). “Fikir Dergiciliğinin Yüzyılı”, *Türkiye’de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)*, İstanbul: Gelişim Yayınları.
- Türkkan, Reha Oğuz (1942). Türkçülüğe Bakışlar, *Gök-Börü*, V.1, Novamber, pp.5-6
- Türkkan, Reha Oğuz (1942). Ahlak, Korku, Menfaat. *Gök-Börü*, V.2, Novamber, pp.3-5
- Türkkan, Reha Oğuz (1942). Milliyetsizliğe Doğru, *Gök-Börü*, V.3, December, pp.3-4.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). Milliyetçiliğe Doğru, *Gök-Börü*, V.4, January, pp.3-7.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). Rus Mucizesi, *Gök-Börü*, V.7, February, pp.3-10.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). Irk ve Irkçılık, *Gök-Börü*, V.9, March, pp.3-6.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). İş Halinde Milliyetçilik, *Gök-Börü*, V.12, May, pp.3-4.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). İlerliyen Türkçülük, *Gök-Börü*, V.11, April, pp.3-4.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). Büyük Türklük, *Gök-Börü*, V.13, May, pp.3-3.
- Türkkan, Reha Oğuz (1943). Yarının Genci *Gök-Börü*, V.6, February, pp.3-4.
- Ülken, Hilmi Ziya (2008). *Millet ve Tarih Şuuru*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- Üstel, Füsün (2002) “Türk Ocakları”, T.Bora ve M.Gültekin (Eds.) *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik (263-269)*. İstanbul : İletişim Yayınları
- Üstel, Fisün (2004). *Türk Ocakları*, İstanbul: İletişim Yayınları
- Vezenkov, Alexander (2009). “Reconciliation Of The Spirits And Fusion Of The Interests: ‘Ottomanism’ as an Identity Politics”, Diana Mishkova (Ed.), *We, the People: Politics of National Peculiarity in Southeastern Europe*, Budapest: Central European University Press.
- Yarar, Ayşe (2014). Building a Nation under the Single Party Regime: The Case of Turkey 1923-1938). *International Review of Turkish Studies IRTS*, 4 (2), 26-39.
- Yıldız, Ahmet (2004). *Ne Mutlu Türküm Diyebilene*. İstanbul: İletişim Yayınları
- Zaratol, Tefvik (1943). Kızılbaşlar Hakkında Bir Müşahede, *Gök-Börü*, V.11, April, pp.6-6.

# SİYASAL: Journal of Political Sciences

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

## Bir Siyasal İletişim Stili Olarak Popülizm:

## Akp'nin Popülist Siyasal Söyleminin Karşılaştırmalı Analizi

Alper Bulut<sup>1</sup> 

Nurhan Hacıoğlu<sup>2</sup> 

### Öz

Bu çalışmanın ana amacı Türkiye'de siyasi söylemde var olan popülizmin derecesini ve türlerini sayısal veriler kullanarak test etmektir. Bu amaç doğrultusunda AKP, CHP ve MHP'nin siyasi söylemleri haftalık meclis grup konuşmaları üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Popülist partiler genellikle muhalefette olan partiler olmasına karşın, iktidara gelen popülist partilerin düzen karşıtı söylemlerini iktidarları döneminde kullanmadıkları görülmektedir. Türkiye'de ise 16 yıldır iktidarda olan AKP'nin söylemlerinin popülist özellik gösterdiği iddia edilmektedir. Bu durum popülizm literatüründe AKP'nin farklı bir örnek olarak ön plana çıkmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda AKP'nin siyasi söylemleri seçilen diğer iki partinin söylemleriyle kıyaslanarak siyasi söylemde popülizmin yeri ve diğer iki partinin söylemlerinin zaman içerisinde AKP'nin söylemlerine benzeyip benzemediği analiz edilmiştir. Çalışmada otuz adet grup konuşması sayısal el kodlaması yöntemiyle kodlanarak partilerin popülist söylemlerinin sıklık ve derecesine ilişkin veriler elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar AKP'nin özellikle dış politika popülizmi ve İslami popülizme sıkça başvurduğunu ve uzun yıllardır iktidarda olmasına rağmen düzen karşıtı popülist söylemleri muhalefet partileri kadar sık kullandığını göstermektedir.

### Anahtar Kelimeler

Türkiye • Popülizm • Siyasal söylem • AKP • Siyasal İslam

### Populism As A Political Communication Style: A Comparative Analysis of AKP's Political Discourse

#### Abstract

This study, through quantitative analysis, aims to investigate the level and kind of populism in modern Turkish political discourse. In this regard, the rhetoric of the AKP, CHP and MHP (Justice and Development Party, Republican People's Party, and Nationalist Movement Party, respectively) were comparatively analyzed using parliamentary group speeches in the TGNA (Turkish Grand National Assembly). Populist parties are typically opposition parties that, once in power, cease their anti-establishment rhetoric. In Turkey, however, the AKP has ruled the country for 16 years, all the while maintaining its populist style. This makes the party an outlier. It is in this context, then, that we have analyzed and compared AKP's political discourse with the two other parties, in order to measure their levels of populism and how the three resemble or differ from each other. For the study, sixty parliamentary group speeches were coded using quantitative hand-coding procedures, and data that measured the level and frequency of their populist discourse were gathered. According to the findings, AKP engages in a high level of populist discourse, yet components of its populist rhetoric are significantly different than MHP and CHP. The results show that the AKP uses Islamist and foreign policy populism more frequently than other two parties. The party also uses, anti-establishment populist discourse almost as frequently as the actual opposition parties.

#### Keywords

Türkiye • Populism • Political discourse • AKP • Political İslam

**1 Sorumlu Yazar:** Alper Tolga Bulut (Dr. Öğr. Üyesi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler, Trabzon, Türkiye. Eposta: atbulut@ktu.edu.tr

**2 Nurhan Hacıoğlu** (Doktora Öğrencisi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler, Trabzon, Türkiye. Eposta: nurhanhacioglu@icloud.com

**Atf:** Bulut, A. T. ve Hacıoğlu, N. (2018), Bir siyasal iletişim stili olarak popülizm: Akp'nin popülist siyasal söyleminin karşılaştırmalı analizi. *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 27(2), 187-219. <http://dx.doi.org/10.26650/siyasal.2018.27.2.0009>

### ***Extended Summary***

Despite a rich and growing body of populist literature, most research on the topic tends to focus on Western European democracies. In this study we take a first step in quantitatively analyzing the populist behavior of the principal Turkish political parties, AKP, CHP, and MHP. We focus on the following questions:

- What does AKP's populist rhetoric entail?
- What are the differences and similarities between Turkey's top three political parties' populist strategies?
- Which dimensions of populism are most frequently used by AKP and the opposition parties?

Populist rhetoric can change based on the political system and location of the party within the political spectrum. Since populist parties are usually in the opposition, they are more likely to use anti-establishment rhetoric. However, once these parties assume power and form the government, they tend to modify their strict behavior and become more mainstream. The fact that Turkey's governing AKP, which has been in power for 16 years, is increasingly becoming more populist is very interesting and requires scholarly attention (Yabancı, 2016)

There are three main approaches in terms of defining populism:

1. First approach presents populism as a type of political organization. For instance, Western European populist movements are characterized as loosely organized, with strong and charismatic leaders at the top.
2. A second approach regards populism as a political style. As Canovan (1999) argues, populist politicians capitalize on popular distrust of politicians' lack of clarity and bureaucratic jargon. They pride themselves on being direct and simple.
3. Finally populism can also be conceptualized as a thin centered ideology or discourse.

Based on this framework three features of populism can be identified:

1. First, populism almost always refers to "the people." Populist leaders justify their actions by appealing to the popular will and doing what is best "for the people."
2. Second, populism has a strong anti-elite aspect. It creates a divide between "the people" and the "elites" who work against their interests
3. Finally it excludes certain segments (such as elites, bureaucrats) of the society from "the people."

In their seminal study, Jagers and Walgrave (2007) examine populism in Belgium between 1999-2001 and follow three steps in order to explain populist policies in Western democracies.



First, the authors define populism as a “political communication style” by conceptualizing it as a political style which displays proximity of the people, while at the same time taking an anti-establishment stance. Therefore, this communication style stresses the homogeneity of the people and excludes specific population segments. Second, by defining populism as a communication style, the authors transform a vague concept into a useful one that can be measured and studied. Finally, based on this operational definition the authors conduct a comparative discourse analysis of the political party broadcasts (of six parties) for a period of three years.

This study follows Jagers and Walgrave (2007) in coding populist rhetoric and compares AKP with two other parties: center-left CHP and the far-right MHP. We use the parliamentary group speeches of each party to measure the level of populism. Based on Jagers and Walgrave’s framework, we focus on two aspects of populism. The first aspect is thin populism which is making reference to the people. This aspect ensures that the people relate to the populist party or politician. The thick aspect of populism, on the other hand, comes closer to classic concept of populism by (a) referring to the people, (b) promoting anti-establishment ideas and (3) excluding certain population categories.

We measure populism in Turkish politics by focusing on the parliamentary group speeches of three major political parties between 2014 and 2017. For each party we have selected five speeches in each year (the speeches were randomly selected in a way that ensured even distribution across the year) which gave us a total of 60 parliamentary group speeches. Every speech has been hand-coded (at the sentence level) according to its populist content. More specifically, we have identified sentences that refer to “the people” and coded them as thin populism. We have also content-coded the sentences according to the thick populism index which involves anti-state, anti-politics and anti-media dimensions. Finally, we have identified and added two more dimensions to the populism index which is relevant to the Turkish case. In terms of thin populism, we have added a dimension of Islamic populism in order to reflect the populist use of religion in Turkish politics. Second, we have added a fourth dimension to the thick populism index which is foreign policy populism.

Our results indicate that populism is a widespread phenomenon in Turkish politics. The right-wing MHP seems to be a textbook case of a populist party whereas CHP uses populism considerably less than AKP and MHP. AKP, on the other hand, stands out as a very interesting case. First, although the party has been in power for sixteen years, it still effectively uses populism similar to opposition parties. Second, AKP uses Islamic and foreign policy populism significantly more than opposition parties. These results have important implications in terms of understanding the dynamics of party competition and political communication in Turkey.

Popülizm ile ilgili yapılan çalışmaların gün geçtikçe artıyor olmasına rağmen kavramın herkes tarafından kabul gören bir tanımı hala mevcut değildir. Bu durum şüphesiz popülizmin doğasından kaynaklanmaktadır. Popülizm ortaya çıktığı yerdeki mevcut düzen eleştirisini (elit karşıtı) halka hitap aracılığıyla yapmaktadır. Bu bakımdan popülizm liberalizm, sosyalizm veya milliyetçilik gibi ideolojilerde olduğu gibi dünyanın her yerinde aynı duruma karşı gelişmiş bir kavram değildir (Canovan, 1999). Bunun yerine ortaya çıktığı yerdeki mevcut sistem ne ise ona karşı gelişir ve başka ideolojilerle birleştirilebilmektedir (Mudde, 2004).

Popülizmin bu doğası kavramın yaygın olarak üç farklı tanım etrafında şekillenmesine neden olmaktadır. Kavram; siyasi organizasyon stili, siyasi iletişim stili veya “zayıf-merkezli” (thin centered) ideoloji olarak tanımlanmaktadır. Bu üç tanım öz itibarıyla birbiriyle çelişmemekte, kavramın iki temel elementi olarak “halk” ve “elitler”i kabul etmektedir. Tanımlara farklılık katan nokta popülist parti ve liderleri popülist kılan temel nedenin ne olduğu konusunda fikir birliğinin olmaması ve popülist aktörlerin dünyanın farklı yerlerinde farklı özellikler göstermesi, dolayısıyla da tanımların bu duruma bağlı olarak farklılık içermesidir (Mudde, 2004). Bu bağlamda popülizmi zayıf-merkezli ideoloji olarak kabul edenler popülizmin “halk” ile “elitler” arasındaki düşmanlık ilişkisine odaklandığını ve ortaya çıktığı yere bağlı olarak farklı ideolojilerle birleştirilebildiğini öne sürmektedirler (Albertazzi ve McDonnell, 2008; Hawkins, 2010, 2009; Mudde, 2007, 2004; Stanley, 2008). Popülizmi siyasi organizasyon stili olarak tanımlayanlar, popülizmin karizmatik bir lider etrafında şekillenen siyasi bir organizasyon şekli olduğunu ileri sürmektedirler (Taggart, 1995).

Bu çalışmada da benimsenmiş olan üçüncü tanımına göre popülizm bir siyasi iletişim stilidir. Siyasi iletişim stili olarak kabulü popülizmin diğer iki tanımdaki özelliklerini yadsımamakla birlikte popülizme ölçülebilir olma özelliği katmaktadır (Canovan, 1999; Jagers ve Walgrave, 2007; Rooduijn 2009a). Bu bağlamda popülist siyasi aktörler halk, milli irade gibi kavramları referans alarak mevcut düzen eleştirisi yapmaktadır. Bu doğrultuda popülizm siyasi aktörlerin kullandıkları dilde gizlidir. Popülist siyasi aktörler halkın çıkarlarının yozlaşmış elitler tarafından görmezden geldiğini bu durumun da toplumun refah düzenini bozduğunu öne sürerek yerleşik kurum ve mevcut elitleri popülist söylemlerinin “öteki” kısmına yerleştirmektedirler (Albertazzi ve McDonnell, 2008).

Popülist özellik gösteren siyasi aktörlerin dünya siyasi tarihinde yeni bir olgu olduğunu ileri sürmek yanlış olacaktır. Ancak özellikle 20. yüzyılın

ikinci yarısı ile birlikte popülizmin yeni bir boyut kazanarak belirgin hale geldiği görülmektedir. 21. yüzyılın başları itibariyle popülizmin artık dünya siyasi hayatında radikal bir durum olarak görülmeğe çıkararak normalleştiği görülmektedir. Bu bağlamda, Mudde popülist partilerin artık yeni bir parti ailesi olarak siyasal hayatta yer bulduklarını ve ana akım partiler haline geldiğini savunmaktadır (Mudde, 2004). Bu yeni parti ailesi arasında ülkeden ülkeye göre değişen “biz” ve “onlar” kavramları olabilmekle birlikte iki ülkenin popülist partileri arasında fikir ve söylemsel farklılıklar görülmektedir.

Batı Avrupa’ya 1960 sonrası yapılan işçi göçleri ilerleyen yıllarda popülist hareketlerin ortaya çıkmasının bir nedenini oluşturmuştur. Bu bağlamda Avrupa’da popülist parti ve liderlerin temel argümanları göçmenlerin ülkeye getirdikleri sosyal, ekonomik ve siyasal sorunlardan oluşmaktadır. Avrupa’da popülist partiler göçmenlerin Avrupa kültürüne uyum sağlayamadıklarını bu yüzden sosyal yapıyı bozarak yerli kültüre zarar verdiklerini öne sürmektedirler. Göçmenlerin genel olarak Müslüman topluluklardan oluşuyor oluşu özellikle 11 Eylül sonrası Batı toplumunda artan islamofobiyle popülist söylemlerin sertlik kazanmasına neden olmuştur (Kessel, 2011). Avrupalı popülist partilerin bir diğer argümanı göçmenlerin nüfus artışının yerli halka göre fazla olmasından dolayı Avrupa’nın nüfus dağılımının olumsuz yönde etkileneceği ve Avrupa’nın giderek Avrupa kültüründen uzaklaşacağıdır. Bununla beraber göçmenlerin Avrupa ülkelerine yerleşerek aile üyelerinin burada yaşamaya devam etmeleri yerli halkın iş bulma imkanını olumsuz yönde etkilemektedir (Lloyd, 2003). Bütün bu nedenler doğrultusunda Avrupa’daki popülist partiler “biz/halk” algılarını Avrupa’nın yerli, aynı dili konuşan aynı çıkarları paylaşan insanları ekseninde oluşturmakta “ötekiler” algısını ise halkın bu yapısını tehdit eden “tehlikeli ötekiler” etrafında şekillendirmektedir. Bu ortak noktalar ile birlikte bazı popülist partilerin Yahudi düşmanlığı, etnik ve dini ayrımlar üzerinden popülist söylemlerini gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Türkiye’de popülizm yeni ortaya çıkmış bir kavram olmaktan uzaktır (Toprak, 2013). Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte siyasi aktörlerin halka ulaşmak ve politikalarını meşru zemine oturtmak için kullanmayı seçtikleri siyasi bir iletişim stili olmuştur. Ancak tek parti döneminde uygulanan popülist söylem ve politikalar günümüz popülizm anlayışından farklıdır. Tek parti döneminde uygulanan popülizm anlayışının dünyada başka bir örneği olmayan kendine özgü bir yapısı mevcuttur (Toprak, 1992). Bu dönemde kullanılan popülist söylem aracılığıyla yeni kurulmuş olan devletin yapmak istediği sosyal ve siyasal reformların halk tarafından kabul edilmesini sağlamak amaçlanmıştır. Türkiye’de popülizmin bugünkü literatürde geçen karşılığıyla vuku bulması Demokrat Parti (DP)

döneminde olmuştur. Bu dönemden sonra popülist söylem her dönem farklı siyasi aktörler tarafından kullanılmıştır. İslam'ın siyasi bir din olma özelliği göstermesi dolayısıyla tek parti döneminde benimsenen dinin etkisinin sosyal ve siyasi alandan çıkarılma politikaları halk tarafından benimsenmemiştir (Toprak, 1997). Bu durumun farkında olan DP söylem ve politikalarında ılımlı laiklik politikaları izleyerek halkın güven ve desteğini kazanmıştır. DP dönemi sonrası popülist söylem kullanan siyasetçiler bu algıyı halkın dini ve kültürel özellikleri yoluyla oluşturmuşlardır. DP ve Adalet Partisi (AP) dönemlerinde tek parti döneminin militarist laiklik anlayışının hafiflemesi dolayısıyla bu dönemler dinin popülist söylem kapsamında kullanılması açısından bir geçiş dönemini teşkil etmektedir. 1970'li yıllarla birlikte Türk siyasi hayatında Milli Görüş (MG) partilerinin ortaya çıkışıyla birlikte siyasi söylemde dinin kullanılması normal hale gelmiştir. Milli Görüş partileri benimsedikleri Milli Görüş ideolojisi doğrultusunda politika ve söylemlerine din ekseninde şekil vererek halkla bağlarını bu doğrultuda kurmuşlardır (Gümüşçü ve Sert, 2009). Milli Görüş geleneği içinden gelen Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Milli Görüş'ün din eksenli politikalarında yumuşamayarak benimsenerek kendilerini “muhafazakâr demokrat” olarak tanımlamışlardır. Bununla birlikte İslamcı siyaset geleneğinden gelen parti dini söylemleri çok etkili bir şekilde kullanmaya devam etmiştir.

Ekonomik ve siyasi krizlerin meydana gelmesi popülist partilerin ortaya çıkışları için gerekli sosyal ve siyasi ortamın oluşmasına neden olmaktadır (Lloyd, 2003). Bu bağlamda 2001 ekonomik krizinin ve siyasi istikrarsızlığın AKP'nin popülist söyleminin oluşmasına zemin hazırladığı görülmektedir. AKP ekonomik ve siyasi krizlerin sebebi olarak mevcut elitleri göstererek ülkenin bu krizlerden kurtulup refaha kavuşmasının kendileri aracılığıyla olabileceğini iddia etmiştir. Bu dönemde parti popülist söylemini anti-Kemalist ve elit karşıtı söylemler temelinde oluşturmuştur (Selçuk, 2016). Aldığı her seçim başarısıyla popülist söyleminin halk tarafından benimsenip onaylandığı gören parti gücünü giderek merkezileştirmiştir. 2010 anayasa referandumu sonrası partinin popülist söyleminde genişleme ve tonunda sertleşme olmuştur. Parti 2010 sonrası dönemde popülist söyleminin “öteki/düşman” kısmına yeni aktörler ekleyerek “biz” algısını yeniden şekillendirmiştir. “Biz/halk” algısını Türk-İslam kimliği sentezinde gerçekleştiren partinin bu dönemde “halk”ın düşmanı olarak gösterdiği gruplar giderek genişleyerek kendisini desteklemeyen ve oluşturduğu “biz” algısına girmeyen tüm muhalif grupları kapsar haline gelmiştir. Meydana gelen bölgesel ve küresel ölçekli olaylar partinin popülist söylemlerine Osmanlı döneminin ihtişamlı dış politikasını eklemesine ve “halk”ı temsil eden partinin Osmanlı zamanındaki dış politikaya dönmesini istemeyen, “halk”ın düşmanı olan “dış güçleri” eklemesine neden olmuştur (Yabancı, 2016).

Popülist söylemin içeriği ortaya çıktığı yere göre ve partinin siyasal hayattaki konumuna göre değişmektedir. Popülist partilerin genel olarak muhalefetteki partiler oluşu devlet karşıtı söylemleri fazlaca kullanmalarına neden olmaktadır. Halkı temsil ettiğini ve millî irade adına konuştuğunu iddia eden popülist partiler genellikle muhalefette kalmaları Canovan (1999)'a göre ilginçtir. Bununla beraber popülist partilerin iktidara gelmeleri durumunda düzen karşıtı söylemleri azalarak ana akım partilerine yaklaştığı görülmektedir. Bütün bu bilgiler ışığında AKP'nin kullandığı popülist söylemde azalma olmadığı gibi aldığı seçim başarılarıyla bu söylemlerini güçlendirme yoluna giden popülist bir iktidar partisi oluşu literatürde ilginç bir örnek teşkil etmektedir (Yabancı, 2016).

Bu çalışmada AKP'nin popülist söylemi Jagers ve Walgrave (2007)'nin yöntemi takip edilerek seçilen diğer iki partinin söylemleriyle karşılaştırılarak ölçülmüştür. Bu ölçüm için veri olarak partilerin belirlenen dönem aralığında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) yaptıkları haftalık grup toplantıları alınmıştır. Popülizmin doğası gereği ortaya çıktığı yere göre söylem geliştiriyor oluşu Jagers ve Walgrave (2007)'nin çalışmalarında popülist söylemi ölçmek için oluşturdukları kategorilere bu çalışmada yenilerinin eklenmesine yol açmıştır. Bu bağlamda popülist siyasi söylemin temel boyutu olan "halka hitap"ın ölçüldüğü "zayıf-popülizm" konseptine Türkiye'de mevcut olan partilerin, özellikle AKP ve Milliyetçi hareket Partisi'nin (MHP) halkla aralarında bağ kurmak için dini terim ve söylemleri kullandıkları göz önünde tutularak İslami popülizm kısmı eklenmiştir. Bununla beraber, Türkiye'de kullanılan popülist siyasi söyleminin boyutunun doğru olarak ölçülebilmesi için özellikle 2010 sonrası dönemde popülist söyleminin "öteki" kısmının bir parçasını oluşturan dış politika popülizmi düzen karşıtı söylemlerin ölçülmesi için oluşturulan "güçlü popülizm" (thick populizm) konseptine eklenmiştir.

Özpek ve Yaşar (2017) Türk dış politikasında, özellikle 2010 referandumunu sonrası AKP'nin gücünü konsolide etmesi ve Arap Baharı ile birlikte, giderek artan bir şekilde revizyonist bir tonun hakim olmaya başladığı öne sürmüşlerdir. Bu bağlamda yazarlar özellikle iç siyasette kitleleri populist politikalar ile mobilize edebilme imkanının AKP'ye dış politikada daha rahat hareket edebilme imkanı verdiğini öne sürmektedirler. Bu noktada özellikle AKP'nin medya hakimiyetinin de populist politikalara katkısı ele alınmalıdır. Söz konusu hakimiyet sayesinde parti yönetimi belki de başarısızlık sayılabilecek bir çok dış politika girişimini medya etkisini kullanarak halka "dış güçlere karşı kazanılan zaferler" olarak sunmayı başarmıştır. AKP'nin medya üzerindeki bu hakimiyeti, dış politika popülizmini diğer partilere göre çok daha yoğun kullanabilmesine imkan vermektedir.

Bu bağlamda, 2010 anayasa referandumunu ile gücü merkezileştirme yolunda büyük yol kat eden parti popülist söyleminin “biz” ve “onlar” algısını genişletmiştir (Çınar, 2017). Bu tarihten sonra partinin demokrasi anlayışının değişimiyle birlikte yeni “ötekiler” ve yeni bir “biz” algısı oluşturulduğu görülmektedir. “Biz” algısını Türk-İslam geleneği sentezi üzerinden oluşturan parti yaşanan bölgesel ve küresel olaylarla birlikte popülist söylemlerine dış politikayı ekleyerek “öteki” algısını milletin refah ve düzenini bozmaya çalışan belirli belirsiz “dış güçler” ve onların ülke içindeki destekçileri üzerinden oluşturmuştur (Öktem ve Akkoyunlu, 2016). Bu bağlamda Osmanlı döneminin “göz alıcı dış politika” uygulanan dönemlerine dönülmesi sözü verilerek Osmanlı devlet ve toplum yapısına olumlu atıflar başlamıştır. Bununla birlikte ülke içinde yaşanan siyasal ve toplumsal krizler AKP’nin popülist söyleminin tonunun giderek sertleşmesine neden olmuş ve muhalif seslere karşı sansür ve baskılar artmıştır (Çınar, 2017; Köroğlu, 2016; Yabancı, 2016; Park, 2017).

Bu noktada özellikle İslami populizm ile dış politika popülizminin birbirini besleyen iki tür olduğundan bahsedilebilir. Zira AKP’nin dış politika söylemi sıklıkla mevcut düzenin adaletsizliklerine vurgu yapmanın yanında Osmanlı döneminde kontrol edilen bölgelerdeki barış ve refaha vurgu yapmakta ve İslam inancının “mazlumun yanında olma” ilkesinin sıklıkla altı çizilmektedir. Böylelikle AKP hem İslami popülizmi kullanarak dış politika popülizmine meşruiyet kazandırmakta hem de izlenen revizyonist politikanın olası negatif yansımalarının halk açısından kabul edilebilir hale gelmesini sağlamaktadır.

İlerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak anlatılacak olan yöntem ve metot ile bu çalışmada belirli sorulara cevap bulmak amaçlanmaktadır: AKP’nin popülist söylemi 2014-2017 arası dönemde nasıl bir eğilim göstermektedir? AKP popülist söyleminde İslami terim ve söylemleri ne kadar kullanmaktadır? Düzen eleştirisini AKP belirlenen kategorilerden (devlet karşıtı, siyaset karşıtı, medya karşıtı ve dış politika popülizmi) hangisine veya hangilerine ağırlık vererek ve muhalefette olan diğer iki partiye kıyasla ne yoğunlukta yapmaktadır? Bu bağlamda AKP’nin popülist söyleminin derecesinin anlaşılması için Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve MHP kontrol grubu olarak seçilmiştir.<sup>3</sup>

Mudde popülizmin artık normal bir durum haline geldiğini ve bu doğrultuda diğer partilerin de popülist söylemi benimsediklerini öne sürmektedir (Mudde, 2004). 2010 ve özellikle 2010 sonrası AKP’nin popülist söyleminin

3 HDP’nin grup konuşmaları sadece multimedya ortamında bulunmakta ve yazılı olarak mevcut değildir. Söz konusu konuşmaları transkript edip metin haline getirecek kaynağa sahip olunmadığından HDP analiz dışı bırakılmıştır.

tonunun sertleştiği kabul edilmektedir (Yabancı, 2016; Çınar, 2017). Bu görüş doğrultusunda AKP'nin popülist söyleminin ne derece arttığı ve bu artışla beraber AKP'nin elde ettiği seçim başarıları sonrası diğer partilerin söylemlerinin 2014-2017 arası dönemde popülist bir özellik kazanmasına neden olup olmadığı sorularına bu çalışmada cevap aranmaktadır. Yukarıda ortaya konulan teorik çerçeve temelinde bu çalışma üç ana hipotez öne sürmektedir:

H1: Türk Siyasetinde zayıf (halkçı popülizm) en yoğun şekilde MHP tarafından kullanılmaktadır.

H2: AKP 16 yıldır iktidarda olmasına rağmen popülist söylemleri yoğun bir biçimde kullanmaktadır.

H3: Diğer iki partiye kıyasla AKP dış politika popülizmi ve İslami popülizmi daha yoğun bir biçimde kullanmaktadır.

Bu sorulara cevap bulmak ve ortaya konulan hipotezleri test etmek amacıyla bu çalışmada öncelikle popülizm kavramının tanımlanmasının zorluğunun nedenlerine ve yapılan tanımlara yer verilerek popülizmin neden siyasi bir iletişim stili olarak kabul edilmesi gerektiği üzerinde durulacaktır. Bunun ardından popülizmi ölçen diğer ampirik çalışmalara örnek verilerek kullandıkları yöntem ve izledikleri yol anlatılacaktır. Daha sonra Türkiye'de AKP'nin popülizm seviyesi meclis grup konuşmaları üzerinden sayısal olarak ölçülerek kontrol grupları olarak tipik bir popülist parti örneği olan MHP ve merkez sol CHP ile karşılaştırılacaktır.

### **Popülizm: Kavramın Kökenleri ve İlgili Literatür**

Özellikle sosyal bilimlerde bazı kavramlar hakkında akademisyenler arasında fikir birliği bulunmamaktadır. Popülizm bu kavramlardan biri olarak farklı akademisyenler tarafından değişik perspektiflerden yorumlanmış ve literatürde farklı tanımlar ortaya çıkmıştır. Popülizm tanımı yapıldığı yere ve zamana bağlı olarak çeşitlilik göstermesi nedeniyle kavramın tanımı üzerinde herkes tarafından kabul edilen bir tanıma yakın gelecekte de ulaşılması zor görülmekte ve bu bağlamda tanımlama hakkındaki tartışmaların devam edeceği öngörülmektedir. Bu nedenle, kavramın netliğe ulaşmamış olması akademik çalışmalarda karışıklığa neden olmaktadır.

Popülizm hakkında yapılan çalışmaların çoğu kavramın tanımlanmasının zorluğunu belirterek başlamakta ve popülizm o çalışmada kullanılan teorik çerçeve temelinde tanımlanmaktadır. Bu çalışma benzer bir yol izleyerek

önce kavramın tanımının yapılmasına dair zorlukların altını çizmektedir. Bu bağlamda çalışmanın bu bölümünde yaygın olarak kullanılan popülizm tanımlarına ve bunlar arasındaki farklara yer verilecek ve popülizm Canovan (1999), Jagers ve Walgrave (2007) gibi akademisyenlerin tanımladığı şekilde “siyasi iletişim stili” olarak kabul edilecektir. Bu noktada, popülizmin “siyasi iletişim stili” olarak kabulünün diğer tanımlarını reddetmek anlamı taşımadığını belirtmek gerekir.

Öncelikle popülizmin tanımının neden çeşitlilik gösterdiğine değinilmesi gerekmektedir. Kavramın literatürde açık bir tanımının olmamasının iki temel nedeninden bahsedilebilir. Birincisi, akademisyenler arasında hangi siyasi fenomenin popülizm kapsamına girdiği konusunda sağlanan fikir birliğinin, bu siyasi fenomenleri popülist kılan özelliğinin ne olduğu noktasında sağlanamamış olmasıdır. Siyasi fenomenin popülist özellik göstermesini farklı nedenlere bağlayan akademisyenler farklı popülizm tanımları kullanmışlardır. İkinci nedeni ise, Canovan’ın da iddia ettiği gibi, popülizmin ortaya çıktığı yere ve zamana göre değişkenlik gösteriyor oluşudur (Canovan, 1999). Bu bağlamda popülizm, liberalizm veya milliyetçilik ideolojilerde olduğu gibi belirli sınırları olan ve dünyanın neresinde ortaya çıkarsa çıksın ilke ve fikirleri benzer olan bir kavram değildir. Popülizm ortaya çıktığı yerdeki mevcut düzen ne ise ona karşı bir söylem geliştirmekte, bu durum ise kavramın genel bir tanımının yapılmasını engellemektedir. Canovan (1999), popülizmi bu nedenle “muğlak bir terim” olarak ifade ederken Pauwles (2011) popülizmi belirsiz, hilekâr ve çoğunlukla kullanıldığı yere göre değişkenlik gösteren bir terim olarak tanımlamaktadır. Bunlara ek olarak, Jagers ve Walgrave (2007) ise popülizmin çoğu zaman muğlak ve belirsiz bir konsepte sahip olduğunu vurgulamışlardır.

Popülizmin genel olarak üç farklı tanımı mevcuttur; politik organizasyon, politik iletişim stili veya “zayıf-merkezli” ideoloji (söylem, bir fikir dizisi). Politik organizasyon tanımı popülizmi halkın güçlü bir lider etrafında birleşmesi olarak kabul ederek genelde karizmatik lider hipotezine odaklanmaktadır. Taggart popülizmi bu şekilde tanımlayanlardan biridir. Taggart (1995: 41)’a göre popülizm, karizmatik liderler etrafında hiyerarşik yapıyla şekillenen “özel bir organizasyon tipidir”. Ancak Taggart’a göre karizmatik liderlik popülist partilerin karakteristik özelliği değildir. Hiyerarşik yapı veya karizmatik lider olmadan da varlık gösteren popülist partiler mevcuttur.

Popülizmi zayıf-merkezli ideoloji olarak görenler popülizmin bir fikir dizisi veya bir söylem olduğunu ileri sürmektedirler (Albertazzi ve McDonnell, 2008; Hawkins, 2010, 2009; Mudde, 2007, 2004; Stanley, 2008). Bu düşünürler



popülizmi zayıf-merkezli ideoloji olarak görerek güçlü-ideolojilerden (liberalizm, milliyetçilik gibi) farklı olarak her şeyi kapsayıcı dünya görüşü sunmadığını ve sadece halkla elitler arasındaki ilişkiye odaklandığını öne sürmektedirler. Bu doğrultuda Mudde popülizmi “toplumu homojen kesim (“temiz insanlar”) ve düşman kesim (“yozlaşmış elitler”) şeklinde keskin bir biçimde iki gruba bölen ve siyasetin halkın genel isteklerinin (milli iradenin) bir ifadesi olarak gören ideoloji” şeklinde tanımlamaktadır (Mudde, 2004: 543). Bu bağlamda popülizm bu iki düşman grup arasındaki ilişkiyle alakalıdır (Laclau, 2005).

Popülizmi “zayıf-merkezli ideoloji” olarak tanımlayan akademisyenlere göre popülizmin sadece yerleşik düzenin halka hitap yoluyla eleştirilmesi olarak kabul edilmesi diğer ideolojilerle karıştırılmasına yol açabilmektedir. Örneğin sosyalistler de halka hitap ederek yerleşik düzeni eleştirmektedirler. Mudde bu noktada, sosyalizm ile popülizm arasındaki farkı şöyle anlatmaktadır: “Popülistler halkın kendisini değil siyasal sistemdeki statüsünü değiştirmek istemektedirler. Popülistler “ezilmiş halkın” adına konuştuklarını iddia ederler ve onların bu durumun farkına varmalarını ve bu doğrultuda mevcut “kötü” durumdan kurtulmalarını amaçlamaktadırlar. Ancak, halkın değerlerini veya yaşam biçimini değiştirmeyi amaçlamamaktadırlar. Bu durum sosyalistlerle popülistler arasındaki temel farktır. Sosyalistler işçileri tekrar eğiterek, “yanlış bilinçlerinden” onları kurtarmayı amaçlamaktadırlar. Diğer yandan popülistler için ise, sıklıkla atıfta buldukları halkın bilinci ortak özelliktir ve politikalarının temelini oluşturmaktadır (Mudde 2004: 547).

Pauwels (2011)’e göre, yapılan popülizm tanımlarının birbirinden çok farklı olduğu algısı gerçeği yansıtmamaktadır. Örneğin, popülizmin zayıf-merkezli ideoloji olarak kabul edilmesi onun “siyasi iletişim stili” olma özelliği ile çelişmemektedir. Mudde (2004), popülizmi “özel bir organizasyon tipi” veya “özel bir politik stil” olarak tanımlamanın yanlış olmasını kendi tanımıyla çelişiyor olma durumundan daha kapsamlı bir nedene bağlamaktadır. Ona göre buradaki yanlışlığın sebebi, “özel bir organizasyon tipi” veya “özel bir politik stil” şeklindeki tanımlamanın popülizmi tanımlamada yetersiz kalmasıdır. Mudde (2004)’a göre bunlar sadece popülizmin birer bileşenidir; tanımlı yapmayı kolaylaştırır, ancak tek başlarına tanımlı gerçekleştirmekte yetersizdirler.

Popülizmin üçüncü tanımı olarak benimsenen “siyasi iletişim stili” olarak kavramı tanımlayanlar ise, popülizmin siyasetçilerin kullandığı basit, direkt dil olduğunu savunmaktadırlar (Canovan, 1999; Jagers ve Walgrave, 2007; Rooduijn, 2009a, 2009b). Bu bağlamda popülizm, bir ideoloji olmaktan çok bir stil olarak görülmektedir (Canovan, 1981; Knight, 1998; De La Torre 2000;

Laclau, 2005). Bununla beraber Canovan popülizmi şöyle tanımlamaktadır: “rejimin yerleşik yapılarına, dominant fikir ve değerlerine karşı halka hitap”. Canovan’a göre popülist hitap sıradan vatandaşa yönelik olması bakımından demokratiktir (Canovan, 1999: 2). “Güvenilmez politikacılardan ve bürokratik jargondan” yararlanan popülistler, kendilerinin sade ve doğrudan hitap şekliyle övünmektedirler. Mevcut sistemin ana siyasi aktörlerinin popülist taktikleri kullanmasıyla suçlandığı durumlarda, bu duruma en önemli kanıt olarak siyasi iletişimlerini bu doğrultuda, sade ve doğrudan bir dil ile kurmaları gösterilmektedir (Canovan, 1999: 5). Ancak Canovan’a göre bir siyasetçinin popülist sayılabilmesi için kullanılan dilin sade ve doğrudan olması yeterli değildir. Bunlara ek olarak bir siyasetçinin “siyasi bir analiz ve buna basit ve direkt çözüm önermesi” gerekmektedir (Canovan, 1999: 6). Bununla beraber Canovan (1981) popülizmi diğer sistem eleştirisi yapan ideolojilerden ayıran özelliğinin anti-elit söylemlerle bu eleştiriyi gerçekleştirmesi olduğunu vurgulamıştır.

Popülizmin iki temel elementi olan “halk” ve “elitler/ötekiler” temelinde geliştirilen popülist söylemlerin üç ortak özelliği vardır. Jagers ve Walgrave (2007: 322) tarafından yapılan çalışma doğrultusunda bu üç özellik şöyle sıralanabilir: Birincisi, popülistler her zaman halka hitap ederler ve eylem ve politikalarını bu söylem aracılığıyla meşrulaştırmaktadırlar. İkincisi, popülizm anti-elit duygulardan beslenmektedirler. Son olarak üçüncü özellik, popülizm, dışlanan belirli bir grup haricinde, halkı farklılıkları olmayan monolitik bir grup olarak kabul etmektedir. Jagers ve Walgrave (2007)’in ortaya koyduğu tanımın bu üç unsurunun popülizmi geniş anlamda tanımlaması ve yukarıda da ifade edildiği gibi, bu tanımın diğer popülizm tanımlarıyla çatışmaması nedeniyle, çalışmada popülizm bir siyasal iletişim biçimi olarak kabul edilmiştir.

Bu üç özellik doğrultusunda Jagers ve Walgrave (2007) popülizmin “zayıf” ve “güçlü” konseptini oluşturmuşlardır. Buna göre, “zayıf” konsept popülist söylemin temel özelliği olan birinci unsur yani halka hitabı içermektedir. Popülizmin “güçlü” konsepti popülizmin diğer iki özelliği olan (a) anti-elit duygulardan beslenmesini ve (b) dışlanan belirli grup haricinde halkı farklılıkları olmayan monolitik bir grup olarak kabul etme özelliklerinin birinci özelliklerle birleşmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bir açıdan popülist söylemin çerçevesini “zayıf” konsepti çizirken içini “güçlü” özellikler doldurmaktadır denilebilir. Bu bağlamda “güçlü” konsepti Jagers ve Walgrave (2007) şöyle ifade etmişlerdir: “Güçlü konsept, popülizmin halka hitap etmesi düzen karşıtı fikirlere sahip oluşu ve toplumun belirli kesimlerini dışlayıcı özelliklerini kapsamasıyla klasik popülizm konseptine yakın bir tanım içermektedir”.

Bir siyasi aktörün popülist söylem kullandığı iddiasında bulunabilmek için o aktörün popülist söylemin temel şartı olan “zayıf” boyutunu yani halka veya belli bir gruba yönelik hitabı sağlıyor olması gerekmektedir. Bu temel özellik olmadan popülizmden bahsedilemez. Bu bağlamda popülist aktörden söylemlerinde sıklıkla halka atıf yaparak halkta “ben sizdenim, sizin çıkarlarınız benim çıkarlarım” algısını oluşturmayı amaçlamaktadırlar. Popülist aktörlerin halka hitap ederken sık kullandıkları kelimeler benzerlik içermektedir. Bu doğrultuda popülist bir aktör; milli irade, halk egemenliği, kardeşlerim, yoldaşlarım gibi birlik ve özdeşlik içeren kelimeler veya halk, kamuoyu, vatandaşlar, seçmenler, işçiler, çalışan kadınlar gibi toplumun bütününe veya belli bir kesimini hedef alan kelimeleri diğer siyasi aktörlere göre daha fazla kullanmaktadır. Popülist aktörün bu hitap şekli seçmen desteğini kazanabilmek için uygulanan basit bir stratejidir. Popülizmin zayıf konsepti popülizmin diğer tüm özelliklerinden arınmış şekilde sadece “halka hitap” özelliğini sağlaması şartı ile ele alınmaktadır. Popülizmin zayıf konseptinde anti-elit söylemlerden veya sağ-sol ideoloji ile birleştirildiğinden bahsedilemez. Zayıf popülizm sadece halka yönelik bir hitap şeklidir. Jagers ve Walgrave (2007: 323) popülizmin zayıf konseptini şöyle tanımlamışlardır: “Her türlü politikacı tarafından her zaman kullanılabilen normal politik bir stildir” Popülizmin zayıf konsepti güçlü popülizmin ön koşuludur.

Jagers ve Walgrave’in zayıf popülizm konseptine ek olarak bu çalışma, Türkiye örneğinden hareketle, İslami popülizmi de zayıf popülizmin bir unsuru olarak ele almaktadır. İslami popülizmin önemli özelliklerinden bir tanesi dini söylem ve referanslar üzerinden halk ile yakınlık kurmaktır. Bu bağlamda bu söylem türünü benimseyen siyasiler halk ile dinsel imgeler üzerinden kurdukları yakınlığı kullanarak halk desteğini arttırmayı hedeflemektedirler. Zayıf popülizm tanımının, konuşmacının halkın belirli ortak değerlerini paylaştığını göstererek onlarla bağ kurmayı hedeflemesi unsurunu içermesi nedeniyle İslami popülizm zayıf popülizm kategorisi altında kodlanmıştır.<sup>4</sup>

Popülizmin güçlü konsepti zayıf konseptinin belirlediği çerçeveyi doldurup somutlaştırmaktadır. Jagers ve Walgrave (2007: 324) popülizmin güçlü

4 Jagers ve Walgrave çalışmalarında zayıf popülizm kısmını konuşmacının halk ile arasında bir çeşit bağ kurmaya çalıştığı boyut olarak ele almıştır. Popülist söylemin ana ve gerekli bileşeni olarak zayıf popülizm ele alınır. Konuşmacının halk ile arasındaki bağı İslami popülizm yolu ile, yani konuşmacının cümle içerisinde kullandığı dini terim veya kelime ile kurmaya çalışması bu cümlelerin her şekilde zayıf popülizm olarak kodlanmasına yol açmaktadır. Eğer cümle içerisinde güçlü popülizmin alt kategorileri olarak belirlenmiş skalalarca kodlanmasını gerektirecek bir kelime varsa aynı cümle güçlü popülizme de kodlanmıştır. Bu bağlamda cümlelerin zayıf popülizme kodlanması aynı zamanda güçlü popülizme de kodlanmasına engel değildir

konseptini şöyle tanımlamaktadırlar: “Anti-elitlik ve dışlama, bir bakıma, zayıf popülizmin boş kabuğunu doldurmakta ve kavrama daha belirgin çizgiler kazandırmaktadır”. Daha önce de ifade edildiği gibi popülizmin tüm tanımları “elitler”i barındırmaktadır. Popülist aktörler elitler kavramını belirledikleri bir kesimin toplumdaki ayrıştırılması, dışlanması için kullanılmaktadır. Bu bağlamda bir grup toplumdaki dışlanırken “bizden” olan grubun homojen oluşu vurgulanmaktadır. Bununla beraber popülistler elit düşmanlığı doğrultusunda, halkın çıkarlarının bu grup tarafından dikkate alınmadığı iddiası ile düzen karşıtı (anti-elit) söylemler kullanılmaktadır. Bu düşünce doğrultusunda Jagers ve Walgrave popülist söylemin ikinci ve üçüncü ortak noktalarını düzen karşıtlığı ve homojenlik/dışlama olarak belirlemişlerdir. Halka hitap ön şartı ile bu iki özelliğin bir siyasi söylemde var olmasıyla popülist söylemi meydana gelmektedir.

Jagers ve Walgrave düzen karşıtlığını (anti-elitliği) çoğu akademisyenin tersine temel özellik olarak kabul etmemektedirler. Popülizmi siyasi iletişim stili olarak tanımlayan Jagers ve Walgrave’e göre popülizmin temel özelliği “halka hitap”dan başkası değildir. Bununla beraber, Jagers ve Walgrave popülizmin ikinci bileşeni olarak belirledikleri anti-elitliği dikey boyut, üçüncü bileşen olan homojenlik/dışlama ise politik aktörlerin yatay boyutu olarak ele almaktadırlar (Jagers ve Walgrave, 2007).

Jagers ve Walgrave’nin “yatay boyut” olarak belirledikleri konsept, popülizmin üçüncü temel bileşeni olan homojenlik/dışlamadır. Popülizmin bu üçüncü özelliği halkı homojen kategorilerden oluşan monolitik bir toplum olarak ele almaktadır. Buna göre, “halk” ortak özellikler taşıyarak aynı çıkarlara sahiptir. Ancak, toplumun belirli bir kesimi (elitler) halkın ortak özelliklerini ve çıkarlarını paylaşmamaktadır. Popülistlere göre toplumun “safliğini” bozan bu elitler ile halkın uzlaşması mümkün değildir. Söylemlerini bu doğrultuda şekillendiren popülistler halka şu mesajı vermektedirler: Halkın düşmanı, dışarda değil halkın içindedir. Böylece halkın popülistler tarafından belirlenmiş kesimi damgalanarak toplumdaki dışlanmıştır. Dışlanan kesim toplum için bir yük ve tehdit olarak görülmektedir. Dışlanan bu gruplar, toplumda meydana gelen tüm talihsiz olaylardan sorumlu tutulmaktadır. Sonuç olarak, bu gruplar günah keçisi olarak görülmektedir ve halkın bu sorun ile başa çıkması gerekmektedir (Jagers ve Walgrave, 2007: 324).

### **Türkiye’de Popülizmin Siyasal Söylem Üzerinden Ölçülmesi**

Jagers ve Walgrave (2007) çalışmalarında Belçika’nın önde gelen popülist partisi Vlaams Blok’un siyasi iletişim stiline popülist özellik gösterip

göstermediğini test etmişlerdir. Bu amaçla Belçika parlamentosunda bulunan altı partinin siyasal iletişim stili karşılaştırılmıştır. Veri olarak altı siyasi partinin bir televizyon kanalında yayınlanan siyasal içerikli onar dakikalık yirmi yayını alınmıştır. Seçilen bu verilerle popülist söylemin temel bileşeni olan halka hitap “zayıf popülizm” konsepti çerçevesinde, popülizmin “öteki” algısını oluşturan düzen karşıtı söylemleri ise “güçlü popülizm” konsepti çerçevesinde el ile kodlama yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Jagers ve Walgrave (2007)’nin bu ölçümü yapmak için kullandıkları yöntem bu bölümde ayrıntılı olarak verilecektir.

Jagers ve Walgrave (2007)’nin çalışmalarında kullandıkları yöntem takip edilerek çalışmanın bu bölümünde çalışmanın temel konusunu oluşturduğu biçimde Türkiye’de popülizmin siyasal söylem üzerinden ölçümünün gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın temelini oluşturan AKP’nin siyasal iletişiminde popülizmi ne kadar kullandığı sorunsalının cevabı klasik popülist parti figürüne Türkiye’de en çok uyan parti olan MHP ve ana akım partisi olan CHP’nin siyasal söylemlerinin karşılaştırmalı bir analizi yapılarak elde edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın bu kısmında yapılması amaçlanan analiz için kullanılan yöntem, verilerin oluşturulması ve kodlamanın nasıl yapıldığı anlatılarak bu doğrultuda elde edilen bulgular değerlendirilecektir.

### **Verilerin Oluşturulması**

Popülist siyasal söylemin Türkiye’deki boyutlarının ampirik olarak ölçülmesi amacıyla bu çalışmada veri olarak AKP, CHP ve MHP’nin TBMM’de rutin olarak gerçekleştirilen haftalık grup konuşmaları seçilmiştir. Grup konuşmaları partilerin kendileri tarafından oluşturulan herhangi bir dış müdahalenin olmadığı konuşmalar olması, televizyon kanallarında canlı yayınlanmaları bakımından seçmene doğrudan hitap ediyor olması ve bu verilerin resmi internet sayfalarından kolayca ulaşılabilir olması nedeniyle veri olarak seçilmiştir. Her üç parti için 2014-2017 arası dönemde yıllık beş grup konuşması seçilmiştir. Seçilen süre içerisinde meydana gelen siyasal olayların sonucu etkilemesinden kaçınmak için seçilen konuşma tarihleri birbirlerine olabildiğince uzak seçilerek bütün yıla dağıtılmaya çalışılmıştır. Grup konuşmaları online erişilebilir kaynaklar üzerinden her parti için yıl yıl toplanmıştır. AKP’nin 2014 yılı için 26, 2015 yılı için 15, 2016 yılı için 25 ve 2017 yılı için 11 konuşmasına ulaşılmıştır. Aynı şekilde CHP’nin 2014 yılı için 21, 2015 yılı için 13, 2016 yılı için 35 ve 2017 yılında 24 konuşması mevcuttur. MHP için bu rakamlar 2014 yılında 25, 2015 yılında 14, 2016 yılı için 34 ve 2017 yılında 15 dir. Toplanan grup konuşmaları yılın farklı

aylarından tüm seneye dağılacak şekilde beşer konuşma seçilip incelenmiştir. 2010 anayasa referandumunu sonrası AKP gücünü merkezileştirmesiyle popülist söylemini “biz” ve “onlar” şeklinde yeniden şekillendirmiştir (Yabancı, 2016). Bu durum 2011 seçimlerinden yüksek oy alarak iktidarda kalan parti için söyleminin halk tarafından onaylandığı algısı yaratmış ve popülist söylem daha da güçlenmiştir (Çınar, 2017). 2012 yılında Cemaat ile yaşanan anlaşmazlıklar, 2013 yılında meydana gelen Gezi Parkı protestoları ve bölgesel ve küresel siyasi olaylar söylemin içeriğini şekillendirmede etkili olmuştur. Bu bağlamda partinin popülist söylemi 2012 sonrası dönemde Osmanlı döneminin dış politikası üzerinden Türk-İslam sentezi geleneği doğrultusunda “biz” algısı oluşturma yoluna giderken belirli bir dış politika unsuru veya belirsiz bir dış güçler söylemi “öteki” kısmını oluşturmuş ve popülist söyleminin tonu sertleşmiştir (Yabancı, 2016). Bu bağlamda bu çalışmada 2014-2017 arası dönemde partinin popülist söyleminin derecesinin ve boyutunun değişimi partinin seçilen 20 grup konuşması üzerinden ampirik bulgular ile ölçülme yoluna gidilmiştir.

AKP'ye ek olarak seçilen diğer iki parti olan CHP ve MHP ile AKP'nin popülist söylemlerinin karşılaştırılmalı analizi 2014-2017 arası dönem çerçevesinde yapılmıştır. Bu noktada, AKP'nin popülist siyasal söyleminin boyutunun daha iyi anlaşılabilmesi için CHP ve MHP'nin belirlenen her yıldan beşer grup konuşması olmak üzere yirmişer grup konuşmaları seçilmiştir. Bu konuşmalar rastgele seçilmiş olmakla beraber söylemin doğru bir analizinin elde edilebilmesi için bütün seneye yayılacak şekilde birbirine olabildiğince uzak konuşma tarihleri seçilmiştir. CHP ve MHP'nin grup konuşmaları iki nedenle çalışmaya dâhil edilmiştir. Birinci neden, MHP'nin klasik popülist parti figürüne Türkiye'de en çok uyan parti olması, CHP'nin ise ana akım partisi olması nedeniyle AKP'nin popülist söyleminin derecesinin anlaşılması için bu iki partinin kontrol grubu olarak kullanılmasıdır. İkinci neden, Mudde (2004)'nin popülist söylemin artık tüm partiler tarafından kullanılan genel bir durum haline geldiği görüşünü Türkiye için test etmektir. 2014-2017 arası dönemde Türkiye'de 2014 yılında başkanlık seçimi, 2015 yılında Haziran ve Kasım aylarında iki genel seçim ve 2016 yılında referandum yapılmıştır. Bu bağlamda AKP'nin kullandığı popülist söylemin tonunun artıyor olduğu iddialarına karşılık partinin seçimlerde yüksek oy oranı alıyor oluşu karşısında seçilen diğer iki partinin söylemlerinin zaman içerisinde popülist bir boyut kazanmasına neden olup olmadığı incelenmiştir.

Bu amaç doğrultusunda seçilen üç partinin toplam 60 grup konuşması Jagers ve Walgrave (2007)'nin çalışmalarında oluşturdukları kodlama yöntemi ile

kodlanarak analiz edilmiştir. Popülizmin “zayıf” konseptini oluşturan “halka hitap” seçilen metinlerdeki toplumun tümüne veya belirli bir kesimine yönelik kullanılan kelimelerle ölçülmüştür. Bu bağlamda halk, vatandaş, millet, kardeşlerim, yoldaşlar, işçiler, çalışan kadınlar gibi halkın tümüne veya belirli bir kesime yönelik söylemlerin geçtiği metin kısımları seçilmiştir. Seçilen kelimeler cümlede kullanıldığı şekle göre pozitif, negatif veya nötr olacak şekilde kodlanmıştır. Bununla beraber popülizmin hitap kısmını oluşturan bu aşamasında Türkiye için uygun olacak şekilde İslami popülizm de ölçülmüştür. Popülizmin “zayıf” boyutunun analizi için kullanılan kelimelerin kullanıldığı kısımların tüm metin içindeki oranları ve yoğunlukları elde edilerek halk-indeksi oluşturulmuştur. Popülizmin “güçlü” konseptini oluşturan anti-elit söylemler Jagers ve Walgrave (2007)’nin oluşturduğu üç kategoriye (devlet karşıtı, siyaset karşıtı ve medya karşıtı) dış politika popülizminin de bu çalışmada eklenmesiyle dört kategori altında toplanmıştır. Buna göre seçilen konuşmaların bu kategorilere girebilecek kısımları alınmıştır. Her kategori için ayrı bir ağırlıklandırma tablosu oluşturularak kodlanmıştır. Bu bağlamda 60 grup konuşmasından yaklaşık olarak 1800 “zayıf” popülizm kodlaması ve 1100 “güçlü” popülizm kodlaması yapılmıştır.

### **Kodlama İlkeleri: Popülizmin Ölçülebilir Hale Getirilmesi**

Çalışmanın birinci bölümünde değinildiği üzere popülist söylemin üç özelliği vardır. Bunlar; halka hitap, anti-elit söylemler ve halkın farklılıkları olmayan monolitik bir grup olarak kabulüdür (Jagers ve Walgrave, 2007). Bu özellikler arasında popülizmin temel bileşeni “halka hitap”tır. Popülist bir söylem halka hitap yapılmadan gerçekleştirilemez. Diğer iki özellik Jagers ve Walgrave (2007)’e göre popülist söylemin tamamlayıcı unsurlarıdır. Bu düşünce doğrultusunda Jagers ve Walgrave (2007) popülizmin zayıf (thin) ve güçlü (thick) konseptini oluşturmuşlardır. Buna göre popülizmin temel bileşeni olan “halka hitap” popülizmin zayıf konseptini oluşturarak popülist söylemin ana hatlarını oluşturmaktadır. Düzen karşıtı söylemler ise popülizmin güçlü konseptini meydana getirerek popülist söylemi tamamlamaktadır.

Jagers ve Walgrave (2007) çalışmalarında popülizmin temel boyutu olan “zayıf” konseptini ölçülebilir hale getirmek amacıyla halk-indeksi oluşturmuşlardır. Bu çalışma da halk-indeksi, seçilen konuşmalarda halka yapılan referansları yoğunluk ve oran olarak iki bileşenden oluşturmuştur. Halk-indeksinin birinci bileşeni olan oran, konuşmanın “zayıf” konseptini oluşturan kısımlarının kelime sayısı olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle oran, konuşmada “halka hitap” içeren referans kelimelerin yer aldığı cümle veya cümle öbeklerinin içerdikleri

kelime sayısıdır. Halk-indeksinin ikinci bileşeni olan yoğunluk ise konuşmanın halka hitap içeren kısmının tüm metindeki yoğunluğunu ifade etmektedir. Bu doğrultuda yoğunluk, oranın ele alınan konuşmadaki toplam kelime sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Böylece halka hitap içeren cümle veya cümle öbeklerinin konuşma boyunca ne yoğunlukta kullanıldığı elde edilmektedir. Jagers ve Walgrave (2007) oluşturdukları halk-endeksini yoğunluk ve oran bileşenlerinin çarpılmasıyla elde etmektedirler. Böylece konuşmadaki zayıf (thin) popülizmin derecesi elde edilmektedir.

Her siyasi aktör kendi “düşmanını” belirleyerek siyasi söylemlerinde “öteki” algısını oluşturmaktadır. Bu ötekiler çeşitli “kötü” elitlerden oluşabilmektedir. Böylece söylemlerinde “biz” algısını güçlendirerek “biz”in sorunlarıyla yakından ilgili olduklarını vurgulamaktadırlar. Bu düşünce ışığında Jagers ve Walgrave (2007) düzen karşıtı söylemlerden oluşan popülizmin “güçlü” konseptinin ölçümü için devlet karşıtı, siyaset karşıtı ve medya karşıtı alt kategorilerini belirleyerek ağırlıklandırma yapma yoluna gitmişlerdir. Buna göre devlet karşıtlığı 1-5 arası, siyaset karşıtlığı 1-7 arası ve medya karşıtlığı 1-3 arası verilen derecelerle kodlanarak düzen karşıtı söylemlere ağırlıklandırma verilmiştir. Buna göre metnin ilgili kısmının kodlandığı rakam ile popülist söylemin şiddeti doğru orantılıdır. Bu kodlamanın sonucu olarak güçlü popülizm bu ağırlıklandırmaların toplamında ortaya çıkmaktadır. Buna göre bir konuşmada devlet karşıtı, siyaset karşıtı ve medya karşıtı söylemlere verilen derecelerin toplamı bize güçlü (thick) popülizmi vermektedir. Bu çalışmada Jagers ve Walgrave (2007)’nin düzen karşıtı söylem kategorilerine dış politika popülizmi eklenmiştir. Bunun nedeni ve kodlamayla ilgili detay ve örnek kodlamalar aşağıda ayrıntılı olarak verilecektir.

### **Metinlerin Kodlanması**

Çalışmada metinlerin kodlanması Jagers ve Walgrave (2007)’nin kullandıkları yöntem takip edilerek yapılmıştır. Buna göre konuşmalarda kısımlar halk veya toplumla (veya değişik halk/toplum kategorileri) alakalı terimler içerdiklerinde seçilmektedirler. “Millet, halk, toplum” gibi terimler siyasal içerik taşımalıdır. Bu kriteri sağlamayan bölümler kodlamaya dâhil edilmemektedir. Halk/toplum kategorileri “ortak bir özelliğe sahip olan ve konuşmanın içeriği dikkate alındığında seçimle alakalı öneme sahip olan gruplar” olarak tanımlanmaktadır. Seçim unsuru literatürde, popülizmin her zaman seçmenleri harekete geçirmek amacıyla kullanıldığı kabulünden kaynaklanmaktadır (Jagers ve Walgrave, 2007: 338). Bununla beraber bahsedilen “ortak özellik” geçici nitelikte ve konuşmacının özel hayatıyla alakalı olmamalıdır. Örneğin “şuan dışarıda



“çalışan kadınlar” geçici bir duruma atıf olduğu için kodlamaya dâhil edilmezken “çalışan kadınlar” ortak bir özelliği paylaşan kesime hitap ettiği dolayısıyla kodlamaya dâhil edilmektedir. Bununla beraber doğrudan hitapların yanı sıra dolaylı yollardan kullanılan hitaplar da kodlanmıştır. Örnek verilecek olursa: şehit yakınlarından bahsedildiği önceki cümlelerden açık bir şekilde anlaşılan “onların istekleri bizim için emirdir” cümlesi toplumun bir kesimine yönelik kullanılmış bir cümle olması dolayısıyla kodlamaya dâhil edilmiştir. Metinlerin seçilmesiyle ilgili kriterler Jagers ve Walgrave (2007)’nin oluşturduğu doğrultuda aşağıda sıralanmıştır:

- Kelimeler cümlede kullanıldığı anlama göre değerlendirilmektedir. Bu bakımdan kelimenin cümlede kullanıldığı anlam kelimenin sözlük anlamından önce gelmektedir.
- Halka/millete referans yapan terimler ikiye ayrılabilir: ayrılamaz bir bütün olarak gruba referans verenler (seçmenler, tüketiciler, halk) ve bütüne hitap etmeyenler. Popülist partilerin olabildiğince geniş kitlelere ulaşmayı hedefledikleri düşünülürse ilk tür referansın güçlü bir popülizm göstergesi olduğu kabul edilmektedir.
- “Kamuoyu”, “siyasal katılım”, ve demokrasi gibi kelimelerin cümle içerisinde “halk iradesi” anlamında kullanılması durumunda referans olarak kodlanmaktadır.
- Seçilen referanslar konuşmacının özel hayatıyla alakalı olmamalıdır. Örneğin, “babam saygıdeğer bir doktordu” cümlesinde “doktor” kelimesi toplumun belirli bir kesimine hitap referans kapsamına girmemekten ziyade “doktorlar toplumun en saygın kesimlerindedir” cümlesinde geçen “doktor” ifadesi toplumun belirli bir kesiminden bahsetmesi bakımından referans olarak kodlanmaktadır.

Konuşmalarda kelimeler yukarıda belirtilen kıstaslara göre seçildikten sonra Jagers ve Walgrave (2007) bu referans kelimeleri cümleye kattıkları anlam bakımından değerlendirerek üç kategoride kodlamışlardır. Bu kategoriler: pozitif referans, negatif referans ve nötr referanstır. Açık bir şekilde bir konu hakkında konuşmak temelde o konuya dikkat çekmek anlamına gelmesine rağmen seçilen bir metnin pozitif olarak kodlanması için yeterli değildir. Örneğin “AKP halkın partisidir” cümlesi anlam olarak AKP’ye karşı bir olumlama barındırıyor olmasına karşın bir başka nötr cümle aynı şekilde bir olumlama etkisi yaratmayabilir. Bu karışıklığın önüne geçilip metodolojik bir bütünlük sağlamak amacıyla daha katı bir kriter belirlenmiştir. Buna göre

bir referansın pozitif olarak kodlanabilmesi için bahsedilen topluluğa açık bir şekilde olumlu atıfta bulunması gerekmektedir. Örneğin “gençlerimizin son derece *yetenekli* ve *yaratıcı* olduğunu görüyoruz” veya “Türk halkı Suriyelileri *kardeş* olarak görmektedir” cümlelerinde açık şekilde pozitif olarak bahsedilmesi dolayısıyla pozitif referans olarak kodlanmıştır. Aynı şekilde açık şekilde olumsuz şekilde bahsedilen toplumun bir kesime yönelik söylemler negatif referans olarak ve olumlu veya olumsuz bir nitelendirmenin olmadığı söylemler nötr olarak kodlanmıştır.

Jagers ve Walgrave (2007)'nin yaptığı çalışmadan farklı olarak bu çalışmada İslami popülist söylemler zayıf popülizm konseptinin bir parçası olarak kodlanmıştır. Siyasi aktörler popülizm yoluyla halkla aralarında bağ kurmayı amaçlamaktadırlar. Bu doğrultuda Türkiye’de siyasi aktörlerin bu bağı dini birlik algısı üzerinden de oluşturmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu düşünce ışığında siyasi aktörlerin İslami popülizmi söylemlerinde ne kadar kullandıkları ölçüme dahil edilmiştir. İslami popülist söylemler konuşmanın içinde açık bir şekilde dini terim veya referans içeren kısımlar alınarak kodlanmıştır. Örneğin “herkesi ilahi Kitabın mesajlarına samimiyetle kulak vermeye davet ediyorum” veya “inşallah Selahaddin Eyyubi'nin kabri başında Fatiha okuyacak, Emevi Camiinde namazımızı da kılacağız” cümleleri açık bir şekilde dini terim ve referans içermesi bakımından İslami popülist söylem olarak kodlanmıştır. Bu kodlamalarla konuşmalardaki zayıf popülizm boyutu elde edilmiştir.

### **Düzen Karşısı Söylemlerin Kodlanması**

Popülizmin güçlü boyutunu oluşturan düzen karşıtı söylemler farklı elitlere karşı gerçekleştirilebileceği gerçeğinden hareketle Jagers ve Walgrave (2007) üç kategori oluşturmuşlardır: medya karşıtlığı, siyaset karşıtlığı, devlet karşıtlığı. Bu bağlamda belirlenen alt kategoriler doğrultusunda düzen karşıtı söylemi derecelendirmek için bir skala oluşturulmuştur. Skalada en alt düzey puanlama birden başlayarak artmaktadır. Puanlamada kullanılan sayı büyüdükçe popülizmin şiddeti artmaktadır. Kategorilerde verilen en yüksek puan belirlenen her üç kategori için de aynı özelliği barındırarak “sistem” seviyesinde bir eleştiri gerçekleştirildiğinde kullanılmaktadır. Bununla beraber skalada kullanılan en düşük puan olan bir günlük siyasi söylemin bir parçası olarak kullanılan eleştirileri barındırmaktadır.

Bu çalışmada Jagers ve Walgrave (2007)'nin düzen karşıtı söylemleri ölçmek için belirlediği üç alt kategoriye “dış politika popülizmi” kategorisi eklenmiştir. Popülizmin doğası gereği ortaya çıktığı yerlerde farklı söylem

tarzları oluşturmasına neden olmaktadır (Canovan, 1999). Bu bağlamda Türkiye’de popülist söylemin “öteki” boyutunun bir basamağı belirli veya belirsiz bir “dış gücün” halkın çıkar ve değerlerini tehdit ettiği algısı üzerinden oluşturulmaktadır (Yabancı, 2016). Düzen karşıtı söylemleri ağırlıklandırmak için oluşturulan skalalar aşağıda verilmiştir.

Devlet karşıtı söylem. Devlet karşıtı söylemler devletin üzerine düşen görevleri (ulaşım, güvenlik, adalet gibi) yerine getirmemesine yoğunlaşmaktadır. Bu doğrultuda Jagers ve Walgrave (2007) devlet karşıtı söylemleri 1-5 arası puanlandırarak ağırlıklandırma yapmışlardır:

1. Tek bir başarısızlık: kamu sektörü genel olarak suçlanmadan tek bir faktör eleştirilmektedir (örneğin: dün metro hattı çalışmadı).
2. Sistem düzeyinde eleştiri: eleştiri daha kapsamlı ve tüm kamu sektörünü ilgilendirmektedir (örneğin: metro sürekli arızalanıyor ve vatandaşı yolda bırakıyor).
3. Kamu hizmeti kaldırılmalı: Kamu hizmeti amacına hizmet etmemekte bu yüzden en kısa sürede kaldırılmalıdır (örneğin: metro hizmetleri ya kaldırılmalı ya da özelleştirilmelidir).
4. Tüm kamu hizmetleri toptan eleştiriliyor (örneğin: her ne kadar birçok yetenekli bürokrat olsa da kamu hizmetleri kötü yönetiliyor).
5. Sistemim tamamı (örneğin: yargı mevcut rejimin bir aracı olmuş bu yüzden yargının tamamen değişmesi gerekiyor).

Siyaset karşıtı söylem. Siyaset karşıtı söylem skalasıyla amaç siyasetçilere yönelik eleştiriler ile politika/kurumlara yönelik eleştirileri ayırmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Jagers ve Walgrave (2007) siyaset karşıtı söylemleri şu şekilde derecelendirmişlerdir:

1. Politikanın eleştirilmesi: Eleştiren siyasi partinin hoşnut olmadığı ve harekete geçmek istediğı bir durumu eleştirmektedir (örneğin: öğretmenler görev tanımlarında olmayan yüklerle boğulmamalıdır).
2. Politika: Siyasetçiden bahsetmeden doğrudan bir hükümet politikası eleştirilmektedir. Bu bağlamda eleştiri politikanın içeriğine odaklanmaktadır (örneğin: hükümetin son aldığı karar uyuşturucu satıcılarını cesaretlendirmiştir).
3. Politikacı: Belli bir siyasetçinin adı verilerek doğrudan hedef alınmaktadır (örneğin: maliye bakanının sunduğı bilgiler tamamen yanlıştır).

4. Parti: Eleştiriler bir partinin adı verilerek onun üzerine yoğunlaşmaktadır (örneğin: AKP'nin yanlış politikaları tarımı bitirdi).
5. Parti grupları: Eleştiriler bir parti grubunu hedef almaktadır (örneğin: muhalefet partileri görevlerini yerine getirmiyor).
6. Tüm Partiler: Konuşmacının kendi partisi dışında tüm partiler eleştiri (örneğin: asgari ücretin arttırılması konusu meclise geldiğinde CHP dışında hiçbir parti %50 zam önerisini desteklemedi).
7. Sistemin tamamının eleştirilmesi: (örneğin: şurası açık bir gerçektir ki bu ülkede Kürtler yalnız bırakılmıştır. Siyaset Kürt sorununa çözüm üretememiştir).

Medya karşıtı söylem. Jagers ve Walgrave (2007) medya karşıtı söylemlerin diğer iki karşıt söylem grubuna göre daha az kullanıldığını belirterek medya karşıtı söylem skalasını şöyle oluşturmuşlardır:

1. Bir gazete/dergi veya televizyon kanalı eleştirilmektedir (örneğin: TRT siyasal iktidarın propaganda aracına dönüşmüştür)
2. Bir medya grubunun eleştirilmesi (örneğin: yandaş medyada çıkan haberlere itibar etmeyin).
3. Tüm medyanın eleştirilmesi (örneğin: medya Fransa'da böyle durumlarda sağduyulu davranırken ülkemizde bunu göremiyoruz).

Dış politika popülizmi. Siyasi aktörlerin kullandıkları dış politika popülizmi söylemlerini ölçmek amacıyla bu çalışmada Jagers ve Walgrave (2007)'nin siyaset karşıtı söylem skalasından esinlenerek oluşturulan dış politika popülizmi skalası şu şekildedir:

1. Belirli bir grup hedef alınmadan belirsiz bir “dış güçler” söylemi üzerinden eleştiri yapılmaktadır. (örneğin: Dünyaya açık bir ülkeyiz, dünyaya entegre olmuş bir ülkeyiz, ama biz körü körüne dengelere itaat edecek, dengelere boğun eğecek, zalimin karşısında eğilip bükülecek bir ülke değiliz, bu böyle bilinmeli.)
2. Politika: dış bir kuruluşun (NATO BM AB gibi) veya bir ülkenin politikası eleştirilmektedir. (örneğin: Ne yazık ki, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Suriye konusunda karar alamayarak zaten zalime dolaylı bir destek vermiştir, zulmü teşvik etmiştir.)

- 3.Siyasetçi: Başka bir ülkenin siyasetçisi isim verilerek eleştirilmektedir. (örneğin: BAAS Partisinin eli kanlı Beşar Esad'ın yanında durdu, onun sözcülüğüne soyundu; utanmasa oraya da ziyarete gidecekti.)
- 4.Bir ülke: ülke ismi verilerek eleştirilmektedir. (örneğin: Artık Suriye'de rejim, bir terör devletidir, bu hale gelmiştir.)
- 5.Ülkeler grubu: eleştiriler bir ülke grubunu hedef almaktadır. (örneğin: Batılının yapmadığını biz yaptık.)
- 6.Tüm ülkeler: Türkiye dışındaki tüm ülkeler eleştirilmektedir. (örneğin: Avrupa Birliği'nde idam yasak, ama biz daha Avrupa Birliği'nden ciddi bir ses çıktığını görmüyoruz. Diğer dünyadaki ülkelere bakıyoruz, Amerika, Rusya, hiçbirinde ses yok.)
- 7.Sistem eleştirilmesi: Oluşturulan “biz” algısı dışında kalan ülkeler konuşmada hedef olarak alınmıştır (örneğin: Müslüman ülkelere karşı hepsi / Hristiyan oldukları için bize böyle yaptılar hala daha yapıyorlar.)

### **Örnek Kodlamalar**

Çalışmanın daha iyi anlaşılması için bu alt başlıkta yapılan zayıf ve güçlü popülizm kodlamalarına üç örnek verilecektir. Bu bağlamda zayıf popülizm referanslarının değerlendirildiği negatif, pozitif, nötr ve İslami referanslara AKP konuşmalarından birer örnek verilerek halk-indeksinin nasıl oluşturulduğu örnek üzerinden açıklanacaktır. Benzer şekilde güçlü popülizm kodlamasının açıklanması amacıyla da, medya karşıtı söylem, siyaset karşıtı söylem, devlet karşıtı söylem ve dış politika popülizmi kategorilerinden birer örnek verilerek ağırlıklandırmanın nasıl yapıldığı örnek yoluyla açıklanacaktır.

Yukarıda verilen örnek zayıf popülizm kodlaması tablosunda AKP'nin 03.01.2012 tarihli grup konuşmasında kullanılan: “bakın en az bu gözü dönmüş fırsatçı siyasetçiler kadar, bazı medya kuruluşları, bazı yazarlar da bu acı hadiseyi istismar etme gayreti içine girdiler” cümlesinde toplumun belirli bir kesimine karşı açık bir şekilde olumsuz bir atfin mevcut olması cümlenin “negatif referans” olarak kodlanmasına neden olmuştur. Bununla birlikte toplumun belirli bir kesime yönelik olumsuz atıf içeren bu cümlenin kelime sayısının 23 olması oranı 23 olarak belirlenmesi sonucunu doğurmuştur. AKP'nin 03.01.2012 tarihli grup konuşma metni 4705 kelimedenden oluşmaktadır. Bu bağlamda tüm metinde bu olumsuz referans içeren cümlenin yoğunluk etkisi oranının konuşmadaki tüm kelime sayısına bölünmesiyle bulunacağı için yoğunluk 0.0048884 olarak elde edilmiştir. Seçilen bu cümlenin partinin zayıf

Tablo 1

*Akp zayıf popülizm kodlama örneği*

Konuşma Tarihi	Seçilen Kısım	AKP						
		Oran	Yoğunluk	Oran*Yoğunluk (Halk-indeksi)	Negatif	Pozitif	Nötr	İslami
03.01.2012	Bakın en az bu gözü dönmüş fırsatçı siyasetçiler kadar, bazı medya kuruluşları, bazı yazarlar da bu acı hadiseyi istismar etme gayreti içine girdiler. <sup>5</sup>	23	0.0048884	0.112433581	1	-	-	-
08.10.2013	Ama benim bunu özellikle BDP'ye gönül vermiş kardeşlerimin çok iyi bilmesi lazım.	12	0.0019531	0.0234375	-	1	-	-
31.03.2015	Bu anlamda AK Parti grupları milletimizin özetidir, milletimizin temsilcisidir	9	0.0018412	0.016571195	-	-	1	-
18.04.2017	Allah milletimize zeval vermesin, Türkiye'nin yolunu açık etsin.	8	0.0042941	0.034353194	-	-	-	1

popülizm söylemine etkisini halk-indeksi vermektedir. Halk indeksi oran ve yoğunluğun çarpımı şeklinde elde edildiği için halk-indeksi 0.112433581 (23\*0,0048884) olarak bulunmuştur.

Diğer bir kodlama örneği olarak verilen: “ama benim bunu özellikle BDP’ye gönül vermiş kardeşlerimin çok iyi bilmesi lazım” cümlesinde kullanılan “*kardeşlerim*” kelimesi doğrultusunda toplumun belirli bir kesimine yapılan atıf, referansın “olumlu” olarak kodlanması sonucunu doğurmuştur. Bu cümle için de oran, yoğunluk ve halk-indeksi yukarıda negatif referans için uygulanan aşamalar doğrultusunda elde edilmiştir. Nötr referans örneği olarak tabloya dahil edilen “bu anlamda AK Parti grupları milletimizin özetidir, milletimizin temsilcisidir” cümlesi, cümlede kullanılan “*milletimizin*” kelimesi doğrultusunda toplumun tümüne yapılan bir atıf dolayısıyla kodlanmış olup cümlede bu referans kelimesini niteleyen olumlu veya olumsuz bir kelimenin olmaması dolayısıyla nötr referans olarak kodlanmıştır. AKP’nin zayıf popülizm örnek kodlama tablosuna dâhil edilen “Allah milletimize zeval vermesin,

5 Bu cümledeki zayıf popülizmin negatif referans kısmına kodlanma nedeni cümle içerisinde geçen “gözü dönmüş fırsatçı siyasetçiler” ibaresidir. Ayrıca cümle içerisinde bazı medya kuruluşlarını hedef olarak gösterdiği için güçlü popülizmin anti-medya kısmına kodlanmıştır. Cümledeki siyaset karşıtı skalasından puan alamamasının nedeni ise “gözü dönmüş siyasetçiler” sözünün skalada açık bir yerinin olmamasıdır. Eğer cümledeki bir siyasetçiyi isim vererek aynı şekilde nitelendirseydi siyaset karşıtlığı skalasındada ayrıca kodlanabilirdi.

Türkiye'nin yolunu açık etsin" cümlesi dini terim içermesi bakımından İslami popülizm olarak kodlanmış ve oran, yoğunluk ve halk-indeksi diğer referansların kodlanmalarıyla aynı şekilde elde edilmiştir. Yukarıda verilen düzen karşıtı söylemlerin kodlanması skalasına göre kodlanan güçlü popülizm kodlama örnekleri aşağıdaki tablo halinde verilmiştir.

Tablo 2

*Akp güçlü popülizm kodlama örneği*

		AKP			
Konuşma Tarihi	Seçilen Metin	Devlet Karşıtı	Siyaset Karşıtı	Medya Karşıtı	Dış Politika Popülizmi
12.06.2013	Zaten burada güvenlik güçlerimizin başta bu işe müsaade etmemesi gerekirdi.	1	-	-	-
26.01.2016	Sayın Kılıçdaroğlu bilsin ki, Türkiye bu köhne siyasi anlayışları çoktan aştı.	-	3	-	-
22.03.2016	Maalesef Türkiye'de bu terör olayları esnasında habercilik dışında faaliyetlerle ülkeyi karamsarlığa sevk etmek isteyen bazı medya çevreleri de var.	-	-	2	-
03.01.2017	Amerika da bir halt ettiği yok, diğerlerinin de bir şey yaptığı yok, laftan başka bir şey yok.	-	-	-	4

## Bulgular

Yukarıda verilen örneklerde olduğu gibi üç partinin toplam 60 grup konuşması kodlanmıştır. Seçilen 60 grup konuşmasından yaklaşık olarak 1800 zayıf popülizm kodlaması ve 1100 güçlü popülizm kodlaması yapılmıştır. Kodlamalar sonucu elde edilen bulgular bu başlık altında verilecektir.

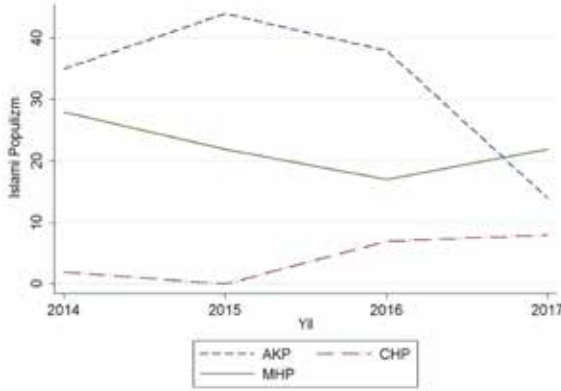


Grafik 1

*Tüm partiler için zayıf popülizm (oran\*yoğunluk)*

Yapılan zayıf popülizm analizinin sonucu Grafik 1'de verilmiştir. Buna göre her partinin zayıf popülizmi siyasi söylemlerinde az veya çok kullandığı görülmektedir. Türkiye'de klasik popülist parti figürüne en çok uyan parti olan MHP'nin zayıf popülizm söylemleri beklendiği gibi diğer partilerden fazla

çıkmıştır. Her üç partinin de zayıf popülizm söylemlerini 2016 yılı darbe girişimi sonrası arttırdığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle CHP'deki artış kayda değerdir. Ana muhalefet partisi olan CHP 2016 sonrası dönemde zayıf popülizm söylemlerinde ciddi bir artış göstererek söylemlerini diğer iki partiye yaklaştırdığı görülmektedir. Bu bağlamda, MHP'nin klasik anlamda halka dönük zayıf popülizmi en çok kullanan parti olacağını öne süren Hipotez 1 doğrulanmaktadır.



Grafik 2

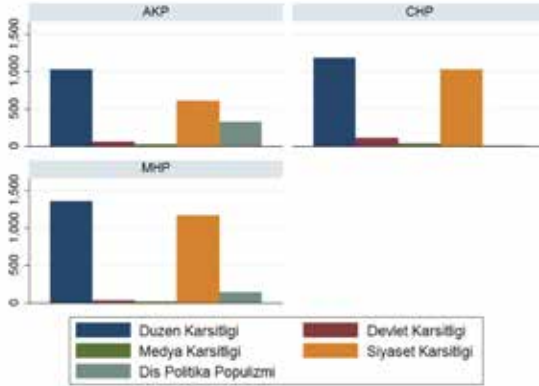
*Tüm partiler için İslami popülizm*

Grafik 2 ise partilerin İslami popülizmi kullanım sıklıklarıyla alakalı bulguları ortaya koymaktadır. Beklenildiği üzere AKP bu popülizm türüne en çok başvuran parti olmuştur. Özellikle 2014 yılında Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı görevini üstlenmesi ve yerini Davutoğlu'na bırakmasıyla partinin İslami popülizmi kullanımında bir artış gözlenmektedir. Söz konusu yukarı yönlü trend 2016 ve 2017 yıllarında yönünü ters çevirmiştir. Bu bulguda söz konusu dönemde genel başkanlık koltuğuna oturan Binali Yıldırım'ın İslami popülizmi daha az kullanmasının etkisi olabilir (2016-2017 dönemindeki 11 parti grubu konuşmasının 6'sını Binali Yıldırım gerçekleştirmiştir. 2016 yılında gerçekleşen darbe girişimi sonrası ise AKP'nin İslami terim ve referansları siyasi söylemlerinde kullanma oranı ciddi oranda azalırken, MHP'nin 2016 yılı öncesi daha az kullandığı İslami popülizmi darbe girişimi sonrasında arttırdığı görülmektedir. Bu grafiğin en ilginç bulgusu şüphesiz CHP'nin İslami popülizmi söylemlerinde kullanmaya başlaması olmuştur. Buna göre 2015 yılı sonrası siyasi söylemlerinde İslami popülizmi kullanmaya başlayan partinin 2016 darbe girişimi sonrası bu oranı arttırarak koruduğu görülmektedir. Bu bağlamda CHP ve AKP'nin İslami popülist söylemleri 2017 yılı itibarıyla yaklaşık olarak aynı düzeyde kullandığı görülmektedir.

Analiz sonucu elde edilen düzen karşıtı söylemler ise grafik 3'de verilmiştir. Buna göre düzen karşıtı söylemleri en fazla kullanan parti beklenildiği gibi



MHP olarak görülmüştür. Buna karşılık muhalefet partisi olan CHP'nin düzen eleştirisi yapması beklenen bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu grafiğin muhtemelen ilginç sonuçlarından birisi iktidar partisi olan AKP'nin düzen eleştirisi söylemlerinin muhalefet partisinin söylemlerine yaklaşık degerde çıkmış olmasıdır. Bu bağlamda AKP'nin yoğun bir şekilde popülist bir söylem kullanacağını öne süren Hipotez 2 doğrulanmıştır. Bununla birlikte grafiğin yakından incelenmesi üç parti arasında popülizmin ayrı bileşenlerini kullanmaları bağlamında ciddi farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin düzen karşıtı popülizm oranı neredeyse diğer muhalefet partileri kadar yüksek olan AKP, özellikle dış politika popülizmini diğer partilere oranla çok daha sık ve yoğun olarak kullanmaktadır. Bu bulgu ile AKP'nin dış politika popülizmini daha yoğun kullanacağını öne süren 3. Hipotez doğrulanmaktadır. Dış politika popülizminin özellikle iktidar partilerini seçmen nezdinde sıkıştırmak adına muhalefet partileri tarafından kullanılması yaygın bir fenomendir. Bununla birlikte 16 yıldır iktidarda olan bir partinin dış politika popülizmini muhalefet partileri ile kıyaslanamayacak bir ölçüde kullanması, Türkiye örneğinin popülizm literatürü açısından çok ilginç bir vaka olduğunu göstermektedir.

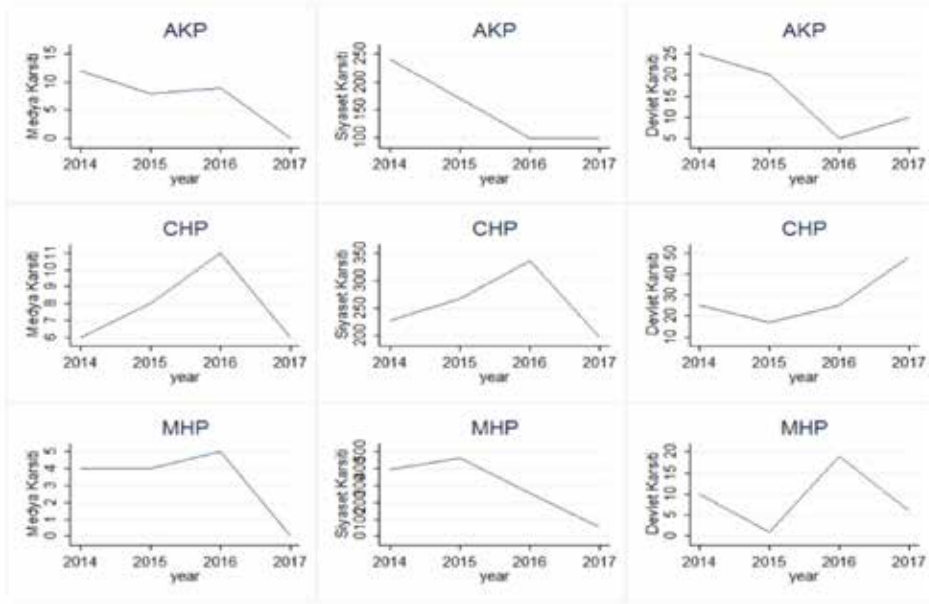


Grafik 3

*Tüm partiler için düzen karşıtlığı (medya + siyaset + devlet + dış popülizm)*

Grafik 4 güçlü popülizmin tüm bileşenlerinin yıllara ve partilere göre ortaya koymaktadır. Grafikteki ilginç bulgulardan birisi AKP'nin 2014 yılından itibaren medya karşıtı söylemini azaltması, buna karşın CHP'nin ise arttırmasıdır. Şüphesiz ki bu eğilim AKP'nin medya üzerindeki güç ve etkisini konsolide etmesiyle yakında ilişkilidir. Benzer şekilde özellikle 2016 yılı sonrasında MHP'nin de medya karşıtı söyleminde düşüş gözlemlenmektedir. Bu bulgu da AKP ve MHP arasında 15 Temmuz sonrasında oluşan ittifakın medya üzerindeki etkisini yansıtmaktadır. Tablodaki bir diğer ilginç bulgu AKP'nin devlet karşıtı söyleminin 2014 sonrasında giderek azalmasıdır. Bu

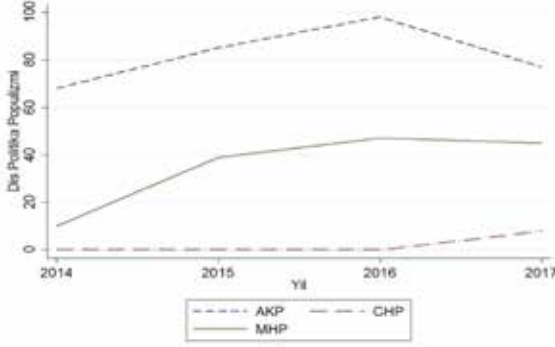
bağlamda partinin devlet aygıtı üzerindeki gücünü konsolide etmesinin bu etkiyi doğurmuş olabileceği değerlendirilebilir. Bu değişime paralel olarak CHP'nin de devlet karşıtı söylemini giderek arttırdığı gözlemlenmektedir. Bu değişim de CHP'nin devlet ile AKP'nin bir olduğu yönündeki algısının giderek güçlendiğinin bir göstergesi olarak düşünülebilir.



Grafik 4

*Tüm partiler için güçlü popülizmin bileşenleri*

Son olarak Grafik 5 de dış politika popülizminin zamansal eğilimi ortaya konulmuştur.. Daha öce de ifade edildiği gibi dış politika popülizmini en fazla AKP kullanmaktadır. Bunun yanında MHP'nin de dış politika popülizmini etkin bir şekilde kullandığı gözlemlenmektedir. Zamansal eğilim açısından bakıldığında ise yıllara göre AKP ve MHP'nin dış politika popülizminin benzerlikler gösterdiği gözlenmektedir... AKP'nin 2016-2017 yılları arasında dış politika popülizminde yaşanan kısmi düşüş ise, daha önce de ifade edildiği gibi, Erdoğan ve Davutoğlu'na kıyasla daha düşük bir profil tercih eden Binali Yıldırım'ın genel başkanlığı ile açıklanabilir. CHP'nin ise siyasi söylemlerinde kullanmadığı dış politika popülizmini 2016 yılı sonrasında kullanmaya başladığı göze çarpmaktadır. Bu bağlamda ana muhalefet partisi olan CHP 2016 sonrası dönemde dış politika popülizmini söylemlerinde kullanmaya başlayarak söylemlerini diğer iki partiye yaklaştırdığı görülmektedir.



Grafik 5  
*Tüm partiler için dış politika popülizmi*

## Sonuç

1900'lerin ikinci yarısından sonra dünyada giderek güçlenen popülist partiler 2000'lerin başı itibariyle yaygınlaşarak dünya siyasetinin normal bir unsuru haline gelmiştir. Diğer bir deyişle popülizm dünya siyasetinde popüler hale gelmiştir. 1900'lerin ikinci yarısında sayıları az olan popülist siyasi aktörler bugün hemen hemen her ülkede mevcuttur. Bu durumun en büyük etkeni popülist siyasi aktörlerin kullandıkları sade ve direkt dildir (Canovan, 1999). Popülist siyasi aktörler seçmenle aralarındaki bağı kuvvetlendirip oy kitlesini genişletmek amacıyla halkla doğrudan ilişkiler kurma yoluna gitmektedir. Mudde (2012) bu durumu kitle iletişim araçlarının yaygın hale gelmesiyle açıklamaktadır. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması sonucu siyasi aktörlerin halkla doğrudan iletişime geçebilecekleri kanallar artmıştır. Bununla beraber siyasi aktörlerin kullandıkları bu sade ve direkt dil bir siyasi aktörü popülist olarak nitelendirmek için yeterli olmasa da popülist söylemin temel bileşeni olan “halka hitap” kriterini yerine getirmektedir. Bununla birlikte bir siyasi aktörün popülist olarak nitelendirilebilmesi için ayrıca o aktörün düzen karşıtı söylemleri sıklıkla kullanması gerekmektedir.

Bu bağlamda popülizmi siyasi aktörlerin kullandıkları siyasi bir iletişim stili olarak tanımlamak bu aktörlerin popülist söylemlerini aynı zamanda ölçülebilir hale getirmektedir. Popülist söylemi ölçme adına yapılan ampirik çalışmalar gün geçtikçe artmaktadır. Akademisyenler farklı yöntemler kullanarak farklı ülkeler veya liderler için popülizmi ölçen ampirik çalışmalar gerçekleştirmektedirler. Farklı yöntemler yoluyla gerçekleştirilen bu çalışmaların yöntemleri oluştururken çıkış noktaları ise aynıdır: popülist söylem halka hitabı ve elit karşıtı söylemleri içermelidir.

Popülist parti olarak nitelendirilen partiler genel olarak muhalefette olan partiler olmakla birlikte bu partilerin iktidara gelmeleri durumunda popülist söylemlerinin tonunu azalttıkları görülmektedir. AKP'nin 16 yıldır iktidarda oluşuna rağmen popülist parti olarak görülmesi ise bu partiyi son derece ilginç bir vaka haline getirmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada AKP'nin siyasi söylemi, klasik popülist parti anlayışına Türkiye'de en çok yaklaşan parti olan MHP'nin ve ana muhalefet partisi olan CHP'nin siyasi söylemleri ile karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Bu analiz için veri olarak üç partinin belirlenen dönem aralığında (2014-2017) TBMM'de rutin olarak gerçekleştirilen haftalık grupları incelenmiştir.

Bu amaç doğrultusunda çalışmada Jagers ve Walgrave (2007)'nin Belçika'daki siyasi popülist söylemi ölçmek için uyguladıkları yöntem takip edilmiştir. Bu doğrultuda popülist söylemin temel bileşeni olan "halka hitap"ın popülizmin zayıf konseptini oluşturduğu kabul edilmektedir. Halka hitap için kullanılan referanslar popülist aktör tarafından toplumun bir kesimi ile aralarında bir bağ oluşturarak seçmen kitlesini genişletmek veya korumak amacıyla kullanılmaktadır. Halka hitap için kullanılan referanslar cümle içinde pozitif, negatif veya nötr olabilmekte ve buna göre kodlanmaktadır. Buna ek olarak bu çalışmada Türkiye'de siyasi aktörlerin halkla aralarında bağ oluşturmak adına İslami terim ve referansların kullanıldığı düşüncesinden hareketle siyasi aktörlerin kullandıkları bu İslami popülist söylemleri ölçmek adına zayıf popülizm konseptine İslami popülizm kategorisi eklenmiştir. Bu eklemeye birlikte konuşmalardaki referanslar pozitif, negatif, nötr veya İslami popülizm olarak kodlanmış ve bu doğrultuda popülist söylemin ilk aşaması olan zayıf popülist konsepti oluşturulmuştur.

Jagers ve Walgrave (2007)'in çalışmasında kullanılan yöntemin ikinci basamağı popülist söylemin ikinci ve üçüncü özelliklerini barındırmaktadır. Buna göre bir aktörün popülist olarak nitelendirilebilmesi için sıklıkla halka hitap etmesi yeterli değildir. Siyasi aktörün aynı zamanda düzen karşıtı (anti-elit) söylemleri de sıklıkla kullanıyor olması gerekmektedir. Popülist aktörlerin düşman olarak gösterdikleri bu elitler farklı elitler olabilmektedir. Bu bağlamda popülist aktörlerin düzen karşıtı söylemlerinde hedef aldıkları elitlerin belirlenmesi ve düzen karşıtı söylemlerinin boyutunun tespiti için Jagers ve Walgrave (2007) düzen karşıtı söylemleri üç kategoriye ayırmıştır. Buna göre düzen karşıtı söylemler: devlet karşıtı, siyaset karşıtı ve medya karşıtı alt kategorileri kapsamında ölçülmektedir. Alt kategorilerin her biri için bir ölçüm skalası belirleyen Jagers ve Walgrave, söylemleri bu skala aracılığıyla ağırlıklandırmışlardır. Bu çalışmada Jagers ve Walgrave

(2007)'nin düzen karşıtı alt kategorilerine “dış politika popülizmi” kategorisi eklenmiştir. Bunun nedeni ortaya çıktığı yere göre içeriği değişen popülist söylemin Türkiye'deki düzen karşıtı boyutunun bir basamağının da dış siyasi aktörler oluşudur. Bu düşünce ışığında Jagers ve Walgrave (2007)'nin siyaset karşıtı söylem skalasından esinlenerek dış politika popülizmi skalası oluşturulmuş ve bu söylemlerin ağırlıklandırılması yapılarak kodlanmıştır.

Yapılan analiz sonucu elde edilen bulgulara göre söylemlerinde İslami popülizmi en fazla kullanan parti AKP olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber AKP'nin özellikle 2016 yılında meydana gelen darbe girişimi sonrası İslami popülist söylemlerinde gözle görülür azalış meydana gelmiştir. Buna karşın MHP'nin özellikle 2016 yılı sonrası İslami söylemlerinde ciddi bir artış gözlemlenmektedir. CHP'nin İslami popülist söylemlerinin ise 2015 yılı sonrası artarak 2017 yılı sonlarına doğru AKP'nin söylemlerine yaklaştığı görülmektedir.

Elde edilen diğer bir bulguya göre popülizmin zayıf konsepti olan halka hitabı, belirlenen dönem aralığında en çok kullanan parti beklenildiği üzere MHP'dir. Bununla birlikte AKP'nin de zayıf popülizmi kullanma konusunda MHP'ye oldukça yakın olduğu görülmüştür. CHP'nin ise bu iki partiye oranla zayıf popülizmi son derece az kullandığı ortaya çıkmaktadır. Popülist söylemin tamamlayıcı unsuru olan güçlü popülizm kodlamasından elde edilen bulgulara göre düzen karşıtı söylemler beklenildiği üzere en fazla MHP tarafından kullanılmıştır. MHP'nin düzen karşıtı söylemlerinin 2015 yılı sonrasında sürekli ve hızlı şekilde azaldığı görülmektedir. Bununla beraber düzen karşıtı söylemlerinde azalma olan MHP'nin 2015 yılı sonrası dış politika popülizmi söylemlerinde artış görülmektedir. Bu iki sonucun birlikte yorumlanmasıyla MHP'nin 2015 yılı sonrası AKP'ye yakın bir söylem benimsemiş olduğu bununla beraber devleti ve siyaseti eleştiren söylemlerini büyük ölçüde azalttığı görülmektedir.

Düzen karşıtı söylemlerle ilgili elde edilen diğer bir bulgu olan AKP'nin düzen karşıtı söylemlerinin muhalefet partisi olan CHP'nin söylemlerine çok yakın çıkması AKP'nin iktidar partisi olması dolayısıyla ilginçtir. Uzun süredir iktidarda olan bir partinin düzen karşıtı söylemlerinin olabildiğince az çıkması gerekmektedirken AKP'nin bu söylemleri muhalefet partisine yakın düzeydedir. Düzen karşıtı söylem kategorilerinden AKP'nin en fazla dış politika popülizmini kullandığı görülmektedir. AKP'nin siyasi söyleminde dış politika popülizmini kullanma oranı diğer iki partiye kıyasla oldukça yüksektir. Bu bağlamda yapılan bu analiz AKP'nin popülist söyleminin “ötekiler” kısmının büyük ölçüde dış politika popülizmi ile şekillendiği görüşünü doğrulamaktadır.

CHP'nin dış politika popülizmini kullanma oranının ise 2016 sonrası dönemde arttığı görülmektedir. CHP'nin aynı zamanda 2015 yılı sonrası İslami popülizmi siyasi söylemlerinde daha fazla kullandığı görülmektedir. MHP'nin ise 2015 sonrası dönemde söylemlerinin AKP'ye yaklaştığı görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda iki partinin de söylemlerinin de zaman içerisinde AKP'nin söylemleri doğrultusunda bir değişim yaşadığı görülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada test edilen AKP'nin kullandığı popülist söylemi iktidarda kaldığı süre boyunca koruyup arttırmasının diğer partilerin söylemlerini AKP'nin söylemlerine doğru kaydırmalarına neden olup olmadığı sorusu cevap bulmuş olmaktadır. CHP ve MHP'nin siyasi söylemleri zaman içerisinde AKP'nin popülist söylemine benzer bir hal almıştır. Bu sonuç aynı zamanda Mudde (2004)'nin popülist söylemin artık her parti tarafından kullanılan bir iletişim stili haline geldiği savını da destekler niteliktedir.

### Kaynakça/References

- Albertazzi, D. ve McD. (2008), *Twenty-First Century Populism*, Palgrave Macmillan, London.
- Canovan, M. (1981), *Populism*, London Junction, London.
- Canovan, M. (1999), Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy. *Political Studies*, 47(1), 2-16.
- Çınar, M. (2017), Turkey's 'Western' or 'Muslim' Identity and the AKP's Civilizational Discourse, *Turkish Studies*, 19(2), 176-197.
- De La Torre, C. (2000), *Populist Seduction in Latin America*. Ohio University Press, Athens.
- Gümüşçü, Ş. ve Sert, D. (2009), The power of the Devout Bourgeoisie: The Case of the Justice and Development Party in Turkey. *Middle Eastern Studies*, 45(6). 953-968.
- Hawkins, K. A. (2009), Is Chávez Populist? Measuring Populist Discourse in Comparative Perspective. *Comparative Political Studies*. 42(8), 1040-1067.
- Hawkins, K. A. (2010), *Venezuela's Chavismo and Populism in Comparative Perspective*, Cambridge University Press, New York.
- Jagers, J. ve Walgrave, S. (2007), Populism as Political Communication Style: an Empirical Study of Political Parties' Discourse in Belgium. *European Journal of Political Research*, 46: 319-345.
- Kessel, S. V. (2011), Explaining the Electoral Performance of Populist Parties: The Netherlands as a Case Study. *Perspectives on European Politics and Society*, 12(1), 68-88.
- Knight, A. (1998), Populism and Neo-Populism in Latin America, Especially Mexico. *Journal of Latin American Studies*. 30(2), 223-248.
- Laclau, E. (2005), *On Populist Reason*. Verso, London.
- Lloyd, J. (2003), The Closing of the European Gates? The New Parties of Europe. *The Political Quarterly Publishing*. Oxford.

- Özpek, B. B. ve Yaşar, N.T. (2017), “Populism and Foreign Policy in Turkey Under the AKP Rule”, *Turkish Studies*, 19(2), 198-216
- Mudde, C. (2004), The Populist Zeitgeist. *Government and Opposition*. 39(4), 541-563.
- Mudde, C. (2007), Populist Radical Right Parties in Europe. *Cambridge University Press*. Cambridge.
- Pauwels, T. (2011), Measuring Populism: A Quantitative Text Analysis of Party Literature in Belgium. *Journal of Elections*. 21(1), 97-119.
- Rooduijn, M. (2009a, May 28-29), The Concept of Populism in Comparative Research. A double Operationalization Strategy of Generalization and Particularization. *Paper Presented at the politicologenetmaal*, Nijmegen.
- Rooduijn, M. (2009b, Sebtember 10-12), A Populist Zeitgesit? Populist Parties and Mainstream Parties in the Netherlands and the United Kingdom, *Paper Presented at the ECPR General Conference*, Postdam,
- Selçuk, O. (2016), Strong Presidents and Weak Institutions: Populism in Turkey, Venezuela and Ecuador. *Southeast European and Black Sea Studies*. 16(4), 571-589.
- Stanley, B. (2008), The Thin Ideology of Populism. *Journal of Political Ideologies*. 13(1), 95-110.
- Taggart, P. (1995), New Populist Parties in Western Europe. *West European Politics*. 18(1), 34-51.
- Toprak, B. (1997), Türkiye’de Dinin Denetim İşlevi. Ersin Kalaycıoğlu – Yaşar Sarıbay (Ed.). *Türkiye’de Siyaset: Süreklilik ve Değişim*, (pp. 387-397). Der yayımları, İstanbul.
- Toprak, Z. (1992), Popülizm ve Türkiye’deki Boyutları. *Cem Yayınları; Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği*. 1992, 41-65.
- Toprak, Z. (2013), *Türkiye’de Popülizm (1908-1923)*. Doğan Kitap, İstanbul.
- Yabancı, B. (2016), Populism as the Problem Child of Democracy: The AKP’s Enduring Appeal and the Use of Meso-Level Actors. *Southeast European and Black Sea Studies*. 16(4), 591-617.





## Temin ve Seçim Açısından Benzeşme ve Farklılaşma: Türkiye ve ABD Karşılaştırması

Sevgi Elmas Atay<sup>1</sup> 

Vala Lale Tüzüner<sup>2</sup> 

Gönen Dündar<sup>3</sup> 

### Öz

Bu çalışma karşılaştırmalı insan kaynakları yönetiminin temel alanlarından biri olan “benzeşme ve farklılaşma” teorisinden hareketle gerçekleştirilmiştir. Benzeşme yaklaşımı, Anglo-Amerikan modeli insan kaynakları uygulamalarının dünyadaki diğer ülkelere de uygulanabileceğini vurgulamaktadır. Farklılaşma yaklaşımı ise “kültür” değişkeninin ülkelere göre farklılık göstermesinden dolayı, insan kaynakları uygulamalarının da ayrışacağını savunmaktadır. Bu çalışmada, Türk ve Amerikan işletmelerinin yönetici ve yönetici olmayan çalışanların temin ve seçiminde sürecinde yararlandıkları yöntemlerin ne ölçüde benzeştiğini veya farklılaştığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda CRANET (CRANET Uluslararası İnsan Kaynakları Yönetimi Araştırması) araştırması kapsamında her iki ülkeden toplam 663 işletmenin verileri çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu iki ülkenin işletmelerinin temin ve seçim yöntemlerinde farklılık olup olmadığını belirlemede ki kare analizleri yapılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlarda, işgören temin-seçimi ile ilgili politik kararların verilmesinde birincil sorumluluğun; her iki ülke işletmelerinde “departman yöneticisine danışarak İK departmanında” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yönetici ve yönetici olmayan çalışanlar açısından çeşitli temin ve seçim yöntemlerinde ülkelere göre farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

### Anahtar Kelimeler

Türkiye • ABD • İK temin • İK seçim • CRANET

### Convergence and Divergence of The Recruitment and Selection Process: A Comparison Between Turkey and USA

#### Abstract

This study is based on the “divergence-convergence” theory which is the one of the main areas of comparative human resources (HR) management. The convergence approach takes into consideration Anglo-American HR practices model with the presumption that those practices can be used universally. Whereas divergence approach avers that HR practices are affected by cultural differences, so the countries HR practices will not be the same. The aim of this study is to determine the convergence/divergence of the methods used in recruitment and selection of managers and professionals in Turkish and American companies. Accordingly, data from 663 company practices have been examined using the CRANET (The Cranfield Network on International Human Resource Management) survey. In order to determine the methods’ divergence Chi-square analyses have been used. According to analysis outcomes in both countries the decisions regarding the primary recruitment and selection policies are with the “HR department in consultation with managers”. The results shows that there are differences between employee groups with reference to recruitment and selection practices in these companies.

#### Keywords

Türkiye • USA • HR recruitment • HR selection • CRANET

1 **Sorumlu Yazar:** Sevgi Elmas Atay, (Arş. Grv. Dr.) İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. Eposta: sevgielmas@istanbul.edu.tr

2 Vala Lale Tüzüner (Prof. Dr.), İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. Eposta: Ituzun@istanbul.edu.tr

3 Gönen Dündar (Prof. Dr.), İstanbul Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. Eposta: gdundar@istanbul.edu.tr

**Aktf:** Elmas Atay, S. Tüzüner, V.L. ve Dündar, G. (2018), Temin ve seçim açısından benzeşme ve farklılaşma: Türkiye ve ABD karşılaştırması. *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 27(2), 221-244. <http://dx.doi.org/10.26650/siyasal.2018.27.2.0010>

### ***Extended Summary***

International Human Resource Management (IHRM) is covered under three concepts: Comparative human resource management, international human resource management and cross-cultural management. The differences between HRM policies and practices across national levels are examined within the framework of convergence and divergence theory. The aim of this study is to determine the extent of convergence of the IHRM policies and practices or whether they are diverging. Convergence and divergence approaches interact with the situational versus universalist perspectives. According to the convergence perspective, there is growing convergence of organizations and managerial practices and values due to increasing globalization. Similarly, this report suggests that technology and industrialization influence enterprises to adopt similar “best/universalistic practices” in HRM. The convergence approach emphasizes that the Anglo-American HRM model is applicable to other countries too.

Two different theoretical perspectives support the convergence approach in the HRM field. The first one, called the “rational choice perspective” implies that similar organizational forms and structures should occur regardless of differences in environmental forces. Alternatively, according to “world polity approach”, organizations respond to rationality to improve their legitimacy. In other words, the second perspective emphasize that management systems behavioral patterns and cultural values will be similar, hence business practices will also be similar due to globalization.

Contrariwise, the divergence approach posits that differences between countries are created by political (forms of government etc.), sociological and psychological factors.. There are core forces responsible for divergence such as diversity of cultural values, unique legal systems, intra-national heterogeneity of large nations, which means organizations follow and adapt different HRM systems and practices to the fit their external environments.

Developments in the field of HRM in Turkey can be based on United States studies since 1950s both in the academic and practical areas. In this respect it can be stated that US based academic studies and practices contributed to the acceptance of a strategic partnership role of HRM as a substitute for the traditionally operational role used in the Turkish organizations.

Within the context of the purpose of this paper, the similarities and differences in HR practices across the two countries are examined. Another aim of this study was to determine who has the primary recruitment and selection responsibility in those countries. In the Turkish literature, there is a limited dearth of local studies on the context of comparative human resource management, which is one of the basic IHRM topics. Therefore, the current study contributes to this literature gap by investigating the convergence and divergence in the two countries’ staffing practices. This research is based on data of CRANET (Cranfield Network on Comparative HRM) Network 2015-2016, which were analyzed via chi-square analyses.

According to the findings, in 67% of the Turkish companies and 41% of the USA companies, the HR is responsible for recruitment and selection with assistance from the line manager. The line manager alone is responsible for recruitment and selection only in

5-6 % of companies in both Turkey and the USA. The Chi-Square analysis results also indicated that the difference observed in the primary responsibility for recruitment and selection in the two countries is statistically significant. The strategic role of the HRM can be evaluated by examining the HR department involvement in taking decisions on HR policies. The main responsibility for HRM policies and practices is taken by the HR department (alone or in assistance with line management), reflecting the strategic role of HRM. Much research in recent years has shown that a strategic role of HRM in organizations is more likely to emerge.

It was found that, the participant companies in Turkey and USA generally used “internal recruitment” for hiring managers. The least popular recruitment method was “public job centers” for Turkey, and “speculative application/walk-ins” for USA. Results indicate that, “word of mouth”, “vacancy page on company web site” and “social media” are relatively more preferred recruitment methods for professionals in USA compared to Turkey.

Turkey is characterized with a collectivistic and high uncertainty avoidance culture. Accordingly the use of internal recruitment and employee referral as recruitment methods is an expected result. In the US, equal employment opportunities can be attributed to the practice of publicizing vacant positions in the newspapers in order to reach more candidates, by taking into account not only the candidates, who have an access to the internet. Moreover, it is noticeable that American companies are using more technology-based recruitment tools compared to Turkish companies.

According to the results, most of the companies in both countries generally use the “references” tool for selection of managers, the “technical test” is the least preferred method in Turkey, while “numeracy test” is the least preferred for the USA companies. The findings indicate that, “interviews”, “applications forms” and “references” are relatively used more as selection methods for both managers and professionals in USA compared to Turkey.

“Tests” (ability, technical etc.) are used as a selection tool for managers and professionals are generally used by Turkish companies, but are rarely preferred by American companies. Moreover, technology-based methods (online selection tests etc.), are generally used in the recruitment process. These methods are however not preferred as a selection tool in USA. This difference can be attributed to the fact that in Turkey, the pool of candidates is large, which leads to the use of a discrete approach in the selection process in Turkish companies. In conclusion, the present study has extended the comparative human resource management literature by empirically investigating the similarities and differences in recruitment and selection practices in Turkey and USA. In spite of the fact that these two countries have similar recruitment-selection practices, their use of these methods, objectives and the effectiveness of these methods will vary according to their cultures and business practices. Therefore, within the context of such practices these two countries show a divergence characteristic. Future research can be based on longitudinal methods to understand if the convergence/divergence of HRM practices is increasing or decreasing over time.

Günümüzde insan kaynakları yönetimi (İKY) uygulamalarının işletmelere rekabet avantajı yarattığı ve dolayısıyla işletme performansına katkıda bulunacağı düşüncesi kabul görmektedir. İKY'nin dünyadaki gelişimi izlendiğinde konunun Anglo-Sakson temellere dayandığı ifade edilebilir (Budhwar ve Sparrow, 2002, s. 378). Ülkemizde İKY alanındaki gelişmeler hem akademik hem de uygulama alanında 1950'li yıllardan itibaren ABD kökenli çalışmalara dayanmakta Yine bu doğrultuda Türk işletmelerinin personel yönetiminin operasyonel rol üstlendiği bakış açısı yerine İKY'nin stratejik ortak olma rolünü kabul etmelerinde de ABD kökenli akademik çalışmaların ve uygulamaların etkili olduğu ifade edilebilir (Üsdiken ve Wasti, 2002, s.6).

İnsan kaynakları temin ve seçimi, İKY konu edinen kitaplarda ve literatürde öncelikli olarak işlenen bir İKY işlevi olması açısından dikkat çekmektedir. Bir örgütün kurulması ya da şekillendirilmesi aşamasında cevaplaması gereken “Çalışanlarımızı hangi yöntemlerle işe alacağız?”, “Ne tür becerilere gereksinim duyuyoruz?” gibi sorular, temin-seçim işlevi kapsamındadır (Taylor, 2006, s.480). İşgören temin ve seçim konusuna genel olarak bakıldığında işe alım sürecinin insan kaynakları faaliyetlerinin başında yer aldığı ve ilgili faaliyetlerin başarıya ulaşmasında önemli bir unsur olduğu dikkati çekmektedir. İşletmenin nihai performansının artmasında, etkili bir biçimde yürütülen temin ve seçim uygulamaları önemli bir rol üstlenmektedir (Tüzüner, 2014, s.165-166). Temin ve seçim, insan kaynakları planlaması (İKP) sonucunda insan kaynağı ihtiyacının nitelik ve nicelik olarak belirlenmesi, bu ihtiyaca uygun özelliklere sahip kişilerin araştırılması ve seçilmesini içeren bir insan kaynakları yönetimi işlevidir (Beardwell ve Claydon, 2007, s. 158).

Bu çalışmada temel amaç karşılaştırmalı insan kaynakları yönetimi yaklaşımı çerçevesinde Türkiye ve ABD işletmelerinin temin ve seçim sürecinde kullandıkları yöntemlerin ne ölçüde benzeştiği veya farklılaştığının ortaya konmasıdır. Ayrıca çalışmanın bir diğer ortaya koymaya çalıştığı husus ise, temin ve seçimle ilgili başlıca politika kararlarının verilmesinde birincil sorumluluğun kimde olduğunun belirlenmesidir. Bu doğrultuda öncelikle karşılaştırmalı insan kaynakları yönetimi alanının teorik temellerinden olan benzeşme ve farklılaşma teorisine değinilmiştir. Daha sonra ise temin ve seçim işlevi ele alınarak, bu işlevin iki ülke açısından karşılaştırılmasına yönelik yapılan araştırma ve bulgularına yer verilmiştir.

## Literatür İncelemesi

Uluslararası işletmeciliğin önemli bir boyutu olan “uluslararası insan kaynakları yönetimi (UİKY)” konusunda son 30 yıldır gerek akademik gerek uygulamada çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. UİKY günümüze dek çeşitli evrelerden geçerek, üç temel yaklaşım açısından ele alınmaktadır. Bunlar; kültürlerarası yönetim, karşılaştırmalı insan kaynakları yönetimi ve çokuluslu işletmelerin insan kaynakları uygulamalarının yönetimi şeklindedir (Tüzüner, 2014). Global ekonominin büyümesiyle birlikte, kültürel ve kurumsal farklılıklar UİKY'nin politika ve uygulamalarını çok çeşitli açılardan ve karmaşık bir biçimde etkilemektedir. UİKY politika ve uygulamalarındaki ülkeler arası farklılaşma, benzeşme ve farklılaşma kapsamında ele alınmaktadır. Bu kapsam, UİKY politika ve uygulamalarının neden ve nasıl ülkelere göre farklılaştığını veya bu uygulamaların birbirlerine ne oranda benzediklerini ortaya koymaya çalışmaktadır. Benzeşme teorisi, farklı ülke ve bölgelerdeki örgüt yapıları ve işletme uygulamaları ve değerlerinin zaman içinde birbirlerine benzeyeceği görüşünü savunmaktadır. Bu teoride, birbirine benzer baskı, zorluklarla karşılaşan ve yakın özelliklere sahip farklı ülke ve bölgelerdeki işletmelerin İK politika ve uygulamalarının birbirine benzer bir biçimde şekillenmesinin söz konusu olacağı ifade edilmektedir. Farklılaşma teorisine göre ise, kurumsal, ulusal ve işletme değerlerinin sıkı bir biçimde bütünleştiğini ve politika ve uygulamaların değişmesi yönünde dışarıdan gelen değişim taleplerine direnç göstereceği savunulmaktadır (Briscoe, Tarique ve Schuler, 2012, s.390). Aşağıdaki tabloda, benzeşme ve farklılaşma yaklaşımlarına ilişkin özellikler yer almaktadır:

Tablo 1

### *Benzeşme ve farklılaşma yaklaşımlarının özellikleri*

BENZEŞME	FARKLI LAŞMA
Sanayileşme ve ürün ve hizmetlerin standartlaşması	Kültürel değerlerin farklılaşması
Yapıların globalleşme sonucunda bağımlı hale gelmeleri	Kapitalizmin farklı biçimlerde uygulanması (ülkelere özgü kapitalizm)
Teknolojik gelişmeler	Ulusal iş sistemlerinin ayrışması
İşletmelerin uluslararasılaşması	Yasal sistemlerin farklı olması
İş süreçlerinin ülkeler arası dağılımı	Ülke içinde farklı ulusların varlığı
En iyi uygulamalar modelinin benimsenmesi (performansa dayalı sistemler vb.)	

**Kaynak:** Budhwar, P. S., Varma, A., & Patel, C. (2016). Convergence-divergence of HRM in the Asia-Pacific: Context-specific analysis and future research agenda. *Human Resource Management Review*, 26(4), s. 312.

Karşılaştırmalı İKY’de çokuluslu işletmeler yerine, ülkeler analiz birimi olarak kabul edilir. Bu anlamda karşılaştırmalı İKY’nin temel araştırma konusu ülkeler arasındaki yapının, uygulamaların ve insan kaynakları çıktıları

arasındaki sistematik farkın belirlenmesine yöneliktir. Karşılaştırmalı İKY araştırmacılarının sorguladığı konu, örneğin; Amerikalı, Çinli ve Fransız işletmelerinin birbirlerine göre benzer veya belirli bir oranda farklı seçim, ücret ve eğitim metotlarını kullanıp kullanmadıklarını belirlemektir. Bununla birlikte, farklılıklar söz konusu ise de neden farklı prosedür veya yöntemlerin benimsendiğini ortaya koyabilmektir (Kaufman, 2014).

Karşılaştırmalı İKY, ülkeler arası insan kaynakları uygulamalarının neden ve ne ölçüde benzeştiği ya da farklılaştığı (convergence/divergence) konusunu sorgulamaktadır. (Hall ve Wailles, 2010). Bu yaklaşım, Türk literatüründe “benzeşme ve farklılaşma”, “benzeşme ve ayrışma”, “birleştirici/ayırıştırıcı kutup” veya “yakınsama ve iraksama” teorisi olarak bilinmektedir. Benzeşme yaklaşımının temelinde, Anglo-Amerikan modeli insan kaynakları uygulamalarının dünyadaki diğer ülkelere de uygulanabileceği düşüncesi yer almaktadır. Farklılaşma yaklaşımında ise pek çok sayıda kültürel değişkenin insan kaynakları uygulamalarını etkilediği, dolayısıyla ülkelerin bakış açılarının farklılaşacağı ve böylece insan kaynakları uygulamalarının birbirinden ayrışacağı vurgulanmaktadır (Rubach ve Sebor, 1998, s. 395).

Hofstede’ye (1983) göre, ülkeler arasındaki farklı uygulamaların 3 temel neden çerçevesinde ele alınabilir:

-Politik nedenler: Her bir ülkenin tarihinden kaynaklanan kendine özgü devlet biçimleri, yasal sistemleri, eğitim sistemleri ve işçi-işveren ilişkilerine yönelik sistemleri bulunmaktadır. Örneğin, istihdam kanallarının seçiminde devletlerin ne ölçüde teşvikte bulunacağı farklılık göstermektedir. Ülkemizde işverenlerin İŞKUR aracılığı ile işe alımını teşvik etmek üzere, SGK indirimi ve vergi indirimi gibi çeşitli olanaklar sunulmaktadır. Benzer şekilde ABD’de de kamu istihdam kuruluşları, işletmelere ve işgörenlere sağladıkları hizmetlerden herhangi bir bedel almamaktadırlar (Lepak ve Gowan, 2010).

-Sosyolojik nedenler: Bir ülkenin vatandaşı olmak, bireylere ait olma hissi yaşatması nedeniyle sembolik bir değer taşımaktadır.

-Psikolojik nedenler: Ulusal kültür, mikro düzeyde bireylerin algılama ve düşünce sistemleri üzerinde de etkilidir.

Benzer şekilde Tayeb (1995), ulusal kültürün temsilcisi olan politik, sosyal ve ekonomik kurumların ulusal İKY politika ve uygulamalarını etkileyeceğini ifade etmiştir.

Benzeşme yaklaşımı kapsamında farklı ülkelerdeki İKY uygulamalarının birbirine benzeşmesi, iki temel teorik açıklamaya dayandırılabilir. Bunlardan ilki, konuyu rasyonel bakış açısıyla ele alarak, çevresel değişimler doğrultusunda benzer örgüt yapılarının oluşacağını savunmaktadır. İkinci bakış açısı ise, örgütlerin meşruiyetlerini arttırmak amacıyla karlılık, verimlilik gibi örgütsel çıktılara ulaştıracak uygulamalara yöneleceklerini savunmaktadır. Bir diğer ifadeyle, ikinci bakış açısı, globalleşmenin getirdiği ülke sınırlarının ortadan kalkması, yönetim sistemlerinin, davranışsal kalıpların, kültürel değerlerin benzeşmesi sonucunda işletme uygulamalarının birbirine benzer özellikler göstereceğini vurgulamaktadır (Mayrhofer, Brewster, Morley, & Ledolter, 2011).

CRANET araştırması kapsamında gerçekleştirilen ampirik çalışmaları; ülke, bölge ve global temelli olmak üzere üç kategoride ele almak mümkündür. Araştırma doğrultusunda yapılan ilk çalışmaların yerel ve bölgesel temelli oldukları, 2000’li yıllardan sonra ise, ülke sayısının artmasıyla birlikte global nitelik kazandıkları ifade edilebilir (Dewettinck ve Remue, 2011).

İlgili literatür incelendiğinde, insan kaynakları uygulamalarını genel veya işlev bazında ele alan, benzeşme ve farklılaşma teorisine dayalı çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Tregarkis ve Brewster’in CRANET verileri doğrultusunda; Almanya, İspanya, İsveç, Hollanda ve İngiltere’yi içeren çalışmalarında, özellikle endüstri ilişkileri kapsamında yerel özelliklerine sadık kalarak uygulamaları gerçekleştirdikleri ortaya konmuştur. Karoliny vd. 2010 yılında CRANET verilerine dayanarak, katılımcı Orta Avrupa ülkelerinin çeşitli İK uygulamalarını karşılaştırmışlardır. Bu çalışmanın temin-seçim uygulamaları açısından, araştırma kapsamındaki ülkelerin birbirlerine benzeştikleri ortaya konmuştur. Bu doğrultuda, Huo ve arkadaşlarının 2002 yılında gerçekleştirdikleri ve ABD, Kanada gibi 13 ülkeyi içeren “personel seçimi uygulamalarının benzeşmesi ve farklılaşması” başlıklı çalışmalarında, ülkelerin tümünün en sık yararlandıkları seçim yönteminin “teknik testler” ve “bireysel mülakatlar” olduğu belirlenmiştir. Bu anlamda ülkelerin seçim yöntemleri açısından benzeştikleri ifade edilebilir. Tanova ve Nadiri’nin CRANET verilerine dayalı olarak 2005 yılında yaptıkları araştırmada, AB ülkeleri ve Türkiye arasındaki işe alma uygulamaları karşılaştırılmıştır. AB ve Türk büyük ölçekli işletmelerinin temin sürecinde öncelikli olarak iç kaynaklara yönelerek, birbirlerine benzedikleri ortaya konmuştur. Ryan, McFarland, Shl ve Page’in (1999) 20 ülkenin seçim sürecine ilişkin yaptıkları çalışmada, ulusal kültür öğelerinin önemini Hofstede’nin kültür boyutları çerçevesinde benzerlikler ve farklılıklar açısından ele almışlardır.

Temel insan kaynakları yönetimi yaklaşımlarından biri olan UİKY alanında gerçekleştirilen ulusal çalışmaların az sayıda olduğu ortaya konmuştur (Uyargil, Tüzüner, Aydınli-Kulak, & Elmas-Atay, 2017). Buna bağlı olarak, UİKY'nin alt çalışma konularından olan karşılaştırmalı İKY temelli çalışmaların da kısıtlı sayıda olması şaşırtıcı değildir. Dolayısıyla, karşılaştırmalı İKY'ye ilişkin bir araştırma ortaya koyarak, yerel literatürdeki bu eksikliğe belli bir oranda katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Yaptığımız Türkçe ve yabancı literatür incelemelerinde, Türkiye ve ABD'li işletmelerin İK uygulamalarının benzeşme ve farklılaşmasına yönelik sınırlı sayıda çalışma olduğu saptanmıştır. Ayrıca temin ve seçim sürecine yönelik karşılaştırmalı çalışmaların da oldukça az sayıda olduğu görülmüştür. Yabancı literatür incelendiğinde, insan kaynakları uygulamalarının benzeşme ve farklılaşmasına ilişkin, özellikle dünyada belirli bölgelere yönelik (Afrika, Latin Amerika, Orta Doğu vb.) çalışmaların yetersiz olduğunun vurgulandığı görülmektedir (Al Ariss ve Sidani, 2016).

## **Araştırmanın Metodolojisi**

### **Araştırmanın Amacı ve Önemi**

Bu çalışmada insan kaynakları yönetimi uygulamalarının rekabet avantajı yaratan unsurlarından biri olarak kabul edilen temin-seçim işlevinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın amaçlarını temin ve seçim yöntemlerine ilişkin politika kararlarının verilmesinde birincil sorumluluğun kimde olduğunun belirlenmesi ve ilgili yöntemlerin kullanım oranına yönelik Türkiye ve ABD'nin karşılaştırılması oluşturmaktadır.

Maliyet, zaman, aday havuzunun niteliği, kadrolama sürecinden duyulan tatmin, kalite gibi çeşitli kriterleri göz önüne alan işletmeler, personel gruplarının niteliği doğrultusunda temin ve seçim yöntemlerinde farklılaşmayı tercih edebilmektedir. Böylece işletmeler, kadrolama sürecinin etkinlik ve etkililiğini artırmayı sağlayabilmektedir. Araştırmanın birincil amacı, belirtilen bu işgören grupları açısından temin-seçim uygulamalarının farklılaşp farklılaşmadığını incelemek olmamakla birlikte, araştırmanın bulguları bu konu hakkında da bilgi sağlamaktadır.

Türkiye'de İKY alanının akademik gelişiminde ABD literatürü 1950'li yıllardan itibaren öncü rol üstlenmiştir. Ülkemizde yayımlanan birçok insan kaynakları yönetimi kitabının içeriği ABD basımlı insan kaynakları yönetimi kitapları ile benzeşmektedir. Ülkemizdeki İKY alanında akademik



gelişmeleri ABD kökenli olduğunu ortaya koyarken, uygulamada da birçok Türk işletmesinin ABD işletmelerini örnek aldığını ifade etmek yanlış olmaz. İK alanında iş dünyasına yönelik dergilerin özellikle 2006 sonrasında yayımladıkları makalelerde, ABD kaynaklı çevirilere yer verdikleri ortaya çıkmıştır (Sağlam-Arı ve Boylu, 2015, s. 130). İş dünyasına yönelik dergilerin en sık ele aldıkları konular arasında da temin ve seçim işlevi yer almaktadır. Bu nedenle, araştırmamızda iki ülkedeki uygulamalar ele alınmıştır. İnsan kaynakları yönetiminin temelinde yer alan temin ve seçim uygulamaları ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Bu çalışmada ilgili farklılıklar sadece Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri açısından ele alınmıştır.

### **Araştırmanın Kapsamı ve Veri Toplama Yöntemi**

CRANET Uluslararası İnsan Kaynakları Yönetimi Araştırması, 1989 yılında başlamış olup, asıl amacı Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin insan kaynakları yönetimi konusundaki farklı uygulamaları tanımak ve bu ülkelerin birbirlerinin deneyimlerinden yararlanmalarını sağlamak için geliştirilmiştir. Ancak yıllar içinde araştırma grubu Avrupa Birliği'ne üye ülkelerle sınırlı kalmayıp, kapsamına çeşitli ülkeleri alarak günümüze kadar insan kaynakları yönetimi uygulamalarındaki “benzerlikler” ve “farklılıklar”ı belirlemeye yönelik çalışmalarını sürdürmüştür. Bugün araştırma grubunda dünya genelinde 40 ülkeyi aşkın üniversite ve işletme okulu yer almaktadır. Türkiye ise bu araştırma grubuna 1992 yılında katılmış olup; 1995, 2000, 2005 ve son olarak da 2015 yılında grubun gerçekleştirdiği araştırmalarda yer almıştır. Diğer yıllarda olduğu gibi 2015-2016 döneminde de araştırmanın Türkiye genelinde yürütülmesi Anabilim Dalımız tarafından gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla bu makalede yararlanılan veriler birincil kaynaklardan elde edilmiştir. CRANET araştırmasının yukarıda ifade edilen amaçları doğrultusunda üye ülkelerin temsilcileri tarafından hazırlanan üye ülkelerdeki işletmelerden veri toplamak üzere standart ve oldukça ayrıntılı bir anket formu oluşturulmuştur. İlgili form, yanıtlayıcıların görüş, tutum ve algılarından ziyade, gerçek verileri elde edecek sorulardan oluşmaktadır. Orijinali İngilizce olarak hazırlanan form, daha sonra üye ülkeler tarafından kendi dillerine tercüme edilerek uygulanmaktadır. Tüm katılımcı ülkeler, 200'den fazla çalışanı olan büyük işletmelerin en üst düzey insan kaynakları yöneticisine anketi göndererek araştırmayı gerçekleştirmektedirler.

Bu çalışmada, 2015-2016 döneminde araştırmaya katılan 35 ülkeden sadece Türkiye ve ABD'deki cevaplayıcı işletmelerin “işe alma uygulamalarına” ilişkin verilerden yararlanılmıştır. Katılımcı ülkeler; mektup, e-posta, görüşme veya karma biçimde farklı kanallar aracılığıyla verilerini toplamaktadır. Veri toplama süreci ve

ulaşılan işletme sayısı ülkeden ülkeye farklılık göstermekte, sektör ve büyüklük açısından belirli bir temsil oranına ulaşılması tüm ülkelerce hedeflenmektedir. CRANET araştırması 2015-2016 dönemi uluslararası raporunda, araştırmaya katılan ülkelerin anketlerinin geri dönüş oranının ortalaması %10.3 olarak belirtilmiştir. Anket formu ABD’de 9288 işletmeye, Türkiye’de ise 580 işletmeye gönderilmiştir. Bu bağlamda Türkiye’de anketlerin geri dönüş oranı %26.55 ve 154 işletmeden oluşmaktayken, ABD’de de ise geri dönüş oranı %5.48 ve 509 işletmeden oluşmaktadır. İki ülkeye ait geri dönüş oranları dikkate alındığında, seçilen örneklem istatistiksel anlamda ülkeleri temsil etmektedir. Sonuç olarak araştırmada ele alınan toplam işletme sayısı 663’tür.

### **Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları**

CRANET araştırmasının 2015-2016 dönemine ait anketi “işletmedeki insan kaynakları uygulamalarının genel ve stratejik niteliği”, “işe alma uygulamaları”, “eğitim ve geliştirme”, “ücret ve yan haklar”, “işçi-işveren ilişkileri ve iletişim”, “yanıtlayıcı işletmelerle ilgili veriler” olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır. Bu araştırmada, anketin işe alma uygulamaları kısmında yer alan toplam altı kapsamlı sorudan, çalışmamızın amacı ile ilgili olan iki soru ele alınarak değerlendirilmiştir. Ayrıca anketin stratejik İK başlıklı kısmında işletmenin temin ve seçim politikaları ile ilgili olan sorusu da incelenen bir diğer konudur.

Anket formunda, kullanılan temin ve seçim yöntemlerinin ne sıklıkta veya hangi içerikle uygulandığına ilişkin soru bulunmamaktadır. Yalnızca bu yöntemlerin kullanılıp kullanılmadığına ilişkin sorular yer almaktadır. Bu doğrultuda temin ve seçim yöntemlerine ilişkin daha detaylı bilgiler sunulamamaktadır. Bu durum araştırmanın sınırlılıkları kapsamında ele alınabilir.

Bu araştırmaya yanıt veren İK profesyonellerinin, araştırma sorularını benzer şekilde algıladıkları ve gerçekçi cevaplar verdikleri varsayılmıştır. CRANET Araştırması verilerine dayalı olarak yapılan birçok çalışmada kabul olduğu üzere (Mayrhofer vd., 2011; Özçelik, 2006) seçilen örneklem istatistiksel anlamda ülkeleri temsil ettiği varsayılmıştır.

### **Araştırmanın Hipotezleri**

Çalışmanın amaçları doğrultusunda oluşturulan araştırmanın hipotezleri aşağıdaki şekildedir:

**H1:** Türkiye ve ABD'deki işletmelerde, temin ve seçim politikası kararlarının verilmesinde birincil sorumluluğun kimde olduğu konusunda anlamlı bir fark vardır.

**H2:** Türkiye ve ABD'deki işletmelerde, yöneticilerin temininde yararlanılan yöntemler açısından anlamlı bir fark vardır.

**H3:** Türkiye ve ABD'deki işletmelerde, yönetici olmayan çalışanların temininde yararlanılan yöntemler açısından anlamlı bir fark vardır.

**H4:** Türkiye ve ABD'deki işletmelerde, yöneticilerin seçiminde yararlanılan yöntemler açısından anlamlı bir fark vardır.

**H5:** Türkiye ve ABD'deki işletmelerde, yönetici olmayan çalışanların seçiminde yararlanılan yöntemler açısından anlamlı bir fark vardır.

### Araştırmada Kullanılan İstatistik Teknikler

Araştırma verilerinin analiz edilmesinde Ki-kare bağımsızlık testinden yararlanılmıştır. Bu analiz, iki veya daha çok değişkene ilişkin verileri değerlendirmek ve bunların arasındaki ilginin derecesini belirlemekte kullanılmaktadır (Özçelik, 2006). Ülkelerin uygulamalarının ne ölçüde benzeştiğini/ayrıştığını ortaya koymada, ilgili analizden yararlanılabilmektedir.

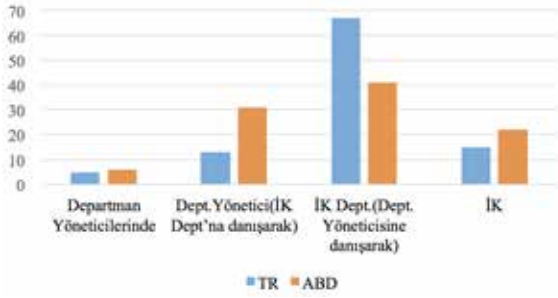
### Araştırmanın Bulguları

İşgören temin-seçimiyle ilgili başlıca politika kararlarının verilmesinde birincil sorumluluğun kimde olduğunun ülkelere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemede ki-kare analizinden yararlanılmıştır. İlgili analiz sonuçlarına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2

*Temin- seçimle ilgili başlıca politika kararlarının verilmesinde birincil sorumluluk (%)*

	Departman Yöneticilerinde	Dept.Yönetici (İK Departmanına danışarak)	İK Dept. (Dept. Yöneticilerine danışarak)	İK	Toplam
TR	5	13	67	15	100
ABD	6	31	41	22	100
Anlamlılık	0.000*				



Şekil 1

*Temin-seçim politikası kararlarının verilmesinde birincil sorumluluk paylaşımı*

Analiz sonuçları incelendiğinde, ilgili sorumluluğun ülkelere göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır ( $\chi^2 = 30,739$ ,  $p < 0,05$ ). Tablo 2’de görülebileceği üzere, Türkiye’de temin-seçim kararlarında birincil sorumluluk %5 oranında departman yöneticilerinde, %13 oranında departman yöneticilerinde (İK departmanına danışarak), %67 oranında İK departmanında (yöneticilere danışarak) ve %15 oranında ise İK departmanına aittir. ABD’de ise temin-seçim kararlarında birincil sorumluluğun %6 oranında departman yöneticilerinde, %31 oranında departman yöneticilerinde (İK departmanına danışarak), %41 oranında İK departmanında (yöneticilere danışarak) ve %22 oranında ise İK departmanında olduğu görülmektedir. Her iki ülkede de birincil sorumluluğun genellikle İK departmanında (yöneticilere danışarak) ve nadiren hat yöneticisinde olduğu söylenebilir. Buna karşılık Türkiye’de sorumluluğun yalnızca İK departmanında olma oranının, hat yöneticisinin İK departmanına danışarak karar alma oranına kıyasla daha yüksek olduğu ifade edilebilir. ABD’de ise hat yöneticisinin İK departmanına danışarak karar alma oranının, sorumluluğun yalnızca İK departmanında olmasına kıyasla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda H1 hipotezi kabul edilmiştir.



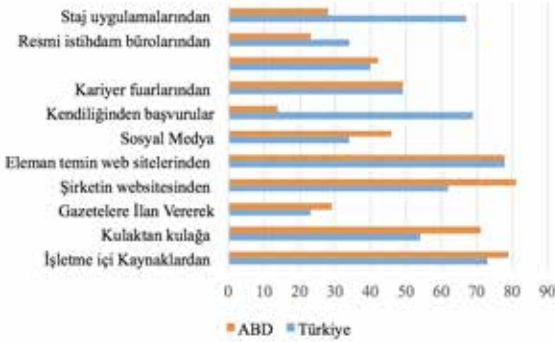
Şekil 2

*Yöneticilerin temininde yararlanılan yöntemlerin TR-ABD açısından karşılaştırılması*

Çalışmanın bir diğer amacı olan yönetici temin yöntemleri açısından iki ülke arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemeden önce, her iki ülkede yönetici ve yönetici olmayan çalışanların temininde yararlanılan yöntemlerin kullanılma oranları incelenmiştir. Öncelikle yöneticilerin temininde yararlanılan yöntemler ele alınarak Şekil 2’de sunulmuştur.

Türkiye’de yöneticilerin temininde en sık yararlanılan ilk üç yöntem sırasıyla işletme içi kaynaklar (%68), eleman temin web siteleri (%62) ve eleman temin/danışmanlık şirketleri (%58) olmaktadır. En az yararlanılan yöntemin ise resmi istihdam büroları (%9) olduğu göze çarpmaktadır. ABD’de yönetici temininde en sık yararlanılan yöntemlerin; işletme içi kaynaklar (%80), şirketin web sitesinden (%79) ve eleman temin web sitelerinden (%75) olduğu saptanmıştır. En az tercih edilen yöntemin ise %7’lik oranla kendiliğinden başvurular olduğu görülmüştür.

Yönetici olmayan çalışanların temininde yararlanılan yöntemlerin kullanılma oranı Şekil 3’te gösterilmiştir.

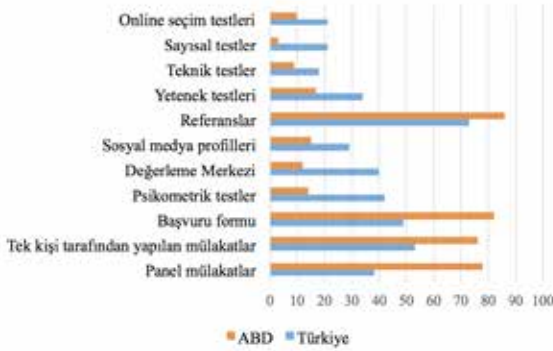


Şekil 3

*Yönetici olmayan çalışanların temininde yararlanılan yöntemlerin TR-ABD açısından karşılaştırılması*

Türkiye’de yönetici olmayan çalışanların temininde en sık yararlanılan yöntemler eleman temin web siteleri (%78), işletme içi kaynaklar (%73) ve kendiliğinden başvurular (%69) şeklindedir. En az sıklıkta yararlanılan yöntemin ise %23’lük bir oranla gazetelere ilan vermek olduğu görülmüştür. ABD’de yönetici olmayan personelin temininde ise Amerika’daki işletmelerin %81’i şirketin web sitesinden, %79’u işletme içi kaynakları ve %78’i eleman temin web sitelerinden yararlanmaktadır. Yönetici olmayan personelin temininde en az tercih edilen yöntemin ise kendiliğinden başvurular (%14) olduğu belirtilebilir.

Çalışmanın bir diğer amacı olan yönetici seçim yöntemleri açısından Türkiye ve ABD arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymadan önce, her iki ülkede yönetici ve yönetici olmayan çalışanların seçiminde yararlanılan yöntemlerin kullanılma oranları incelenmiştir. Öncelikle yöneticilerin seçiminde tercih edilen yöntemler ele alınarak Şekil 4’te sunulmuştur.

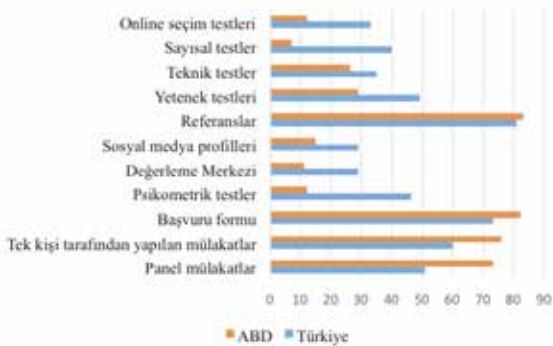


Şekil 4

*Yöneticilerin seçiminde yararlanılan yöntemlerin TR-ABD açısından karşılaştırılması*

Türkiye’de yöneticilerin seçiminde en sık tercih edilen yöntemler, referanslar (%73), tek kişi tarafından yapılan mülakatlar (%53) ve başvuru formu (%49) şeklindedir. En az tercih edilen yöntem ise %18’lik bir oranla teknik düzeydeki testler olmaktadır. ABD’de yöneticilerin seçiminde en sık tercih edilen yöntemler, %86’lık bir oranla referanslar, %82’lik oranla başvuru formları ve %78’lik oranla panel mülakatlar şeklindedir. En az rastlanan yöntem ise sayısal testler (%3) olmaktadır.

Yönetici olmayan çalışanların seçiminde tercih edilen yöntemlerin her iki ülke açısından kullanılma oranları Şekil 5’te gösterilmiştir.



Şekil 5

*Yönetici olmayan çalışanların seçiminde yararlanılan yöntemlerin TR-ABD açısından karşılaştırılması*

Türkiye’de yönetici olmayan çalışanların seçiminde, referanslar (%81), başvuru formu (%73) ve tek kişi tarafından yapılan mülakat (%60) en sık kullanılan yöntemler olarak sıralanabilir. En az kullanılan seçim yöntemleri ise sosyal medya profilleri (%29) ile değerlendirme merkezi (%29) olmaktadır. ABD’de yönetici olmayan çalışanların seçiminde en sık kullanılan yöntem referans (%83), başvuru formu (%82) ve tek kişi tarafından yapılan mülakatlar (%76) olmaktadır. En az tercih edilen seçim yönteminin ise sayısal testler (%7) olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın H2, H3, H4 ve H5 hipotezlerini test etmek üzere ki-kare analizlerinden yararlanılmıştır. Yönetici temininde yararlanılan yöntemlere ilişkin iki ülke karşılaştırmasına ait analiz sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

*Yönetici temininde yararlanılan yöntemler (%)*

	İşletme içi kaynaklar		Kulaktan kulağa yayılma		Gazetelere ilan vererek	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	68	32	32	68	13	87
<b>ABD</b>	80	20	66	34	27	73
<b>P</b>	0.005*		0.000*		0,000*	

	Şirketin web sitesi		Eleman temin websiteleri		Sosyal medya	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	42	58	62	38	23	77
<b>ABD</b>	79	21	75	25	45	55
<b>P</b>	0.000*		0.002*		0.000*	

	Kendiliğinden başvurular		Kariyer fuarları		Eleman temin/danışmanlık şirketleri	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	35	65	19	81	58	42
<b>ABD</b>	7	93	33	67	56	44
<b>P</b>	0.000*		0.001*		0.705	

	Resmi istihdam büroları		Staj uygulamaları	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	9	91	10	90
<b>ABD</b>	20	80	13	87
<b>P</b>	0.002*		0.384	

Analiz sonuçları incelendiğinde, işletme içi kaynaklar, kulaktan kulağa yayılma, gazetelere ilan vererek, şirketin web sitesi, eleman temin websiteleri, sosyal medya, kendiliğinden başvurular, kariyer fuarları ve resmi istihdam büroları yollarına başvurulması açısından ülkelere göre anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ( $p < 0.05$ ). Tablo 3 incelendiğinde, ilgili yönetici temin

yöntemlerinden; ABD'nin Türkiye'ye göre işletme içi kaynaklar, kulaktan kulağa yayılma, gazetelere ilan vererek, şirketin websitesi, eleman temin siteleri, sosyal medya, kariyer fuarları ve resmi istihdam büroları yollarına daha sık başvurduğu ortaya çıkmıştır. Buna karşılık Türkiye'nin kendiliğinden başvuru yöntemiyle yönetici teminini ABD'ye kıyasla daha çok uyguladığını söylemek mümkündür. Belirtilen bu yöntemler dışındaki, eleman temin/danışmanlık şirketleri ve staj uygulamaları yöntemlerine başvurulması açısından ise ülkelere göre anlamlı farklılıklar olmadığı ortaya çıkmıştır ( $p>0,05$ ).

Yönetici olmayan çalışanların temininde yararlanılan yöntemlere ilişkin iki ülke karşılaştırmasına ait analiz sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

*Yönetici Olmayan Çalışanların Temininde Yararlanılan Yöntemler (%)*

	İşletme içi kaynaklar		Kulaktan kulağa yayılma		Gazetelere ilan vererek	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	73	27	54	46	23	77
ABD	79	21	71	29	29	71
P	0.179		0.000*		0.140	

	Şirketin Websitesi		Eleman temin sitelerinin		Sosyal medya	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	62	38	78	22	34	66
ABD	81	19	78	22	46	54
P	0.000*		0.999		0.013*	

	Kendiliğinden başvurular		Kariyer fuarları		Eleman temin/danışmanlık şirketleri	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	68	32	49	51	40	60
ABD	14	86	49	51	42	58
P	0.000*		0,999		0.774	

	Resmi istihdam büroları		Staj uygulamaları	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	34	66	67	32
ABD	23	77	28	72
P	0.005*		0.000*	

Yapılan analiz sonuçlarına göre, kulaktan kulağa yayılma, şirketin websitesi, sosyal medya, kendiliğinden başvurular, resmi istihdam büroları ve staj uygulamaları açısından ülkelere göre anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır ( $p<0.05$ ). Yönetici olmayan çalışanların temininde kulaktan kulağa yayılma,



şirketin websitesi ve sosyal medya yöntemlerinin Amerikan işletmelerinde Türkiye'ye kıyasla daha sık kullanıldığı; kendiliğinden başvurular, resmi istihdam büroları ve staj uygulamalarından ise Türkiye'de görece daha sık yararlanıldığı Tablo 4'te görülmektedir. Belirtilen bu yöntemler dışında işletme içi kaynaklar, gazete ilanları, eleman temin web siteleri, kariyer fuarları, eleman temin/danışmanlık şirketleri açılarından anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir ( $p>0.05$ ).

Yöneticilerin seçiminde yararlanan yöntemlere ilişkin iki ülke karşılaştırmasına ait analiz sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

*Yöneticilerin seçiminde yararlanan yöntemler (%)*

	Panel mülakat		Tek kişi tarafından yapılan mülakat		Başvuru formu	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	38	62	53	47	49	51
<b>ABD</b>	78	22	76	24	82	18
<b>P</b>	0.000*		0.000*		0.000*	

	Psikometrik test		Değerleme merkezi		Sosyal medya profilleri	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	42	58	40	60	29	71
<b>ABD</b>	14	86	12	88	15	85
<b>P</b>	0.000*		0.000*		0.000*	

	Referanslar		Yetenek testleri		Teknik testler	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	73	27	34	66	18	82
<b>ABD</b>	86	14	17	83	9	91
<b>P</b>	0.000*		0.000*		0.007*	

	Sayısal testler		Online seçim testleri	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
<b>TR</b>	21	79	21	79
<b>ABD</b>	3	97	10	90
<b>P</b>	0.000*		0.001*	

Yöneticiler için kullanılan seçim yöntemlerinin ülkelere göre farklılık arz edip etmediğini belirlemede ki-kare analizinden faydalanılmıştır. Bu analiz sonuçlarına göre, ilgili yöntemlerin tümü açısından iki ülke arasında anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır ( $p<0.05$ ). Tablo 5'te görüleceği üzere, ABD'de panel mülakat, tek kişi tarafından yapılan mülakat, başvuru formu ve referanslar yöntemlerinin Türkiye'ye kıyasla daha yüksek oranla kullanıldığı belirlenmiştir. Buna karşılık Türkiye'de ise psikometrik test, değerlendirme

merkezi, sosyal medya profilleri, yetenek testleri, teknik testler, sayısal testler ve online seçim testlerinin ABD'ye göre daha yüksek oranla kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda H4 hipotezinin kabul edildiği ifade edilebilir. Yönetici olmayan çalışanların seçiminde tercih edilen yöntemlere ilişkin iki ülke karşılaştırmasına ait analiz sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

*Yönetici olmayan çalışanların seçiminde yararlanılan yöntemler (%)*

	Panel mülakat		Tek kişi tarafından yapılan mülakat		Başvuru formu	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	51	49	60	40	73	27
ABD	73	27	76	24	82	18
P	0.000*		0.000*		0.019*	

	Psikometrik test		Değerleme merkezi		Sosyal medya profilleri	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	46	54	29	71	29	71
ABD	12	88	11	89	15	85
P	0.000*		0.000*		0.000*	

	Referanslar		Yetenek testleri		Teknik testler	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	81	19	49	51	35	65
ABD	83	17	29	71	26	74
P	0.534		0.000*		0.028*	

	Sayısal testler		Online seçim testleri	
	EVET	HAYIR	EVET	HAYIR
TR	40	60	33	67
ABD	7	93	12	88
P	0.000*		0.000*	

Yönetici olmayan çalışanlar için kullanılan seçim yöntemlerinin ülkelere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemede ki-kare analizinden yararlanılmıştır. İlgili analiz sonuçları, referans yöntemi hariç ( $p>0.05$ ) tüm yöntemler açısından iki ülke arası anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir ( $p<0.05$ ). Tablo 6'da görüldüğü gibi, ABD'de panel mülakat, tek kişi tarafından yapılan mülakat, başvuru formu yöntemlerinin Türkiye'ye kıyasla daha yüksek oranla kullanıldığı belirlenmiştir. Buna karşılık Türkiye'de ise psikometrik test, değerlendirme merkezi, sosyal medya profilleri, yetenek testleri, teknik testler, sayısal testler, online seçim testlerinin ABD'ye göre daha yüksek oranla kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Bunların dışında kalan referanslara başvurma yöntemi açısından ise iki ülke arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ( $p>0.05$ ).

## Sonuç ve Değerlendirme

Araştırma çerçevesinde elde ettiğimiz bulguları irdelediğimizde; işgören temin-seçimi ile ilgili politik kararların verilmesinde birincil sorumluluğun; ülkemiz ve ABD işletmelerinde farklılık gösterdiği görülmektedir. Ancak konuya ilişkin oranlara bakıldığında, her iki ülke işletmelerinde de bu süreçte sorumluluğun öncelikle “Departman yöneticisine danışarak İK departmanında” olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya çerçevesinde, konuya ilişkin sorumluluk; ABD’de %22 oranında İK departmanındayken, ülkemiz işletmelerinde bu oran %15’tir ve temin-seçimle ilgili politikaların belirlenmesinde ikinci sıradaki uygulama olarak yer almaktadır. Daha önce yapılmış benzer araştırmalar da incelendiğinde, günümüzde İK departmanının bu süreçteki sorumluluğun gitgide arttığı gözlemlenmektedir. İşletmenin gereksinme duyduğu işgücünün belirlenmesi (planlanması), bunların temin-seçimi ve işletmede devamlılıklarının sürdürülmesi (eğitim-geliştirme, ücretlendirme...) İK’nın temel işlevlerini oluşturmaktadır. İKY’nin işlevlerine ilişkin politikalarının belirlenmesinde üstlendiği rol, onun stratejik önemini de vurgulamaktadır. İKY konusundaki politik kararların verilmesinde birincil sorumluluğun (ya tek başına ya da departman yöneticilerine danışarak) İK departmanında olması, işletmedeki İK uygulamalarının ne denli stratejik olduğunun bir göstergesidir (Özçelik, 2006, s. 72). İK işlevinin (departmanının) stratejik ortak olarak kabul edilmesi; işletme stratejilerinin geliştirilmesinde, uygulanmasında ve başarılmasında birinci derecede insan unsurunun rol oynamasından kaynaklanmaktadır. Mevcut çalışanların güncel, gerekli bilgilere donatılması da, İK’nın önemli bir görevini oluşturmaktadır. İşletmedeki insan kaynakları uygulamalarının etkili olması, organizasyonunun performansının artışında önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle organizasyonların İK uygulamalarına gereken özeni göstermeleri, misyon ve vizyonlarına etkili bir biçimde ulaşabilmelerini kolaylaştıracaktır. Bir başka deyişle, insan kaynakları stratejilerinin işletme ana (temel) stratejilerini destekler nitelikte olması gerekmektedir.

Yönetici temin yöntemlerinin kullanılma oranı karşılaştırıldığında, Türk ve Amerikan işletmelerinin işletme içi kaynaklar, kulaktan kulağa yayılma, gazetelere ilan vererek, şirketin websitesi, eleman temin siteleri, sosyal medya, kendiliğinden başvurular, kariyer fuarları ve resmi istihdam büroları yollarına başvurmaları açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Bir diğer ifadeyle, iki ülke işletmeleri belirtilen temin yöntemleri açısından birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Literatürde Türkiye gibi güç mesafesi yüksek olan toplumlarda, temin kaynağı olarak iç kaynaklara yönelme ile gazete ilanına başvurmanın daha az sıklıkta kullanıldığı görülmüştür (Papalexandris

ve Panayotopoulou, 2004). Bunun yanı sıra, yine ülkemiz gibi toplulukçu ve belirsizlikten kaçınan kültürlerde, iç ve informal (kulaktan kulağa gibi) temin kaynaklarına başvurma eğilimi olduğu bulgulanmıştır (Leat ve El-Kot, 2007). Elde edilen sonuçlar belirtilen bu araştırmalara ilişkin sonuçlarla paralellik göstermektedir. Ataay'ın (2010) çalışmasında, belirsizlikten kaçınmanın yüksek olduğu ve toplulukçu bir kültür olan Türkiye'de şirket içi işe alımın daha sık tercih edildiği ortaya konulmuştur. Bu araştırmada elde edilen sonucun ilgili çalışmayı desteklemediği ifade edilebilir.

Araştırmada, eleman temin/danışmanlık şirketleri ve staj uygulamaları yöntemlerine başvurmaları açısından ise ülkelere göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle temin kaynağı olarak staj süreci ve eleman temin/danışmanlık şirketlerinden yararlanma açısından iki ülkenin benzeştiği söylenebilir.

ABD'de daha geniş ölçekte adaylara ulaşabilmek, ayrıca herkesin internet erişiminin olmayacağı düşüncesi ile gazetelere ilan verme uygulamasının, eşit istihdam fırsatları kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir (Lepak ve Gowan, 2010; Dessler, 2015). Amerikan işletmelerinin yöneticilerin temininde, işletme içi kaynaklara daha fazla yönelmeleri, yetenek havuzlarının oluşturulması ve detaylı bir biçimde hazırlanmış yedekleme planları ile açıklanabilir.

İki ülke işletmelerinin yönetici olmayan çalışanların temininde yararlandıkları yöntemlerin işletme içi kaynaklar, gazete ilanları, eleman temin web siteleri, kariyer fuarları, eleman temin/danışmanlık şirketlerinden yararlanma açısından birbirlerine benzediği ifade edilebilir. Amerikan işletmelerinin yönetici olmayan çalışanların temininde, yönetsel pozisyondaki çalışanların temininde olduğu gibi kulaktan kulağa yayılma yönteminden yararlandığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca teknoloji temelli yöntemlerin de Türk işletmelerine kıyasla daha sık kullanıldığı belirlenmiştir. Ülkemizde İŞKUR'un son yıllarda yapılan değişimler sonucunda işletmeler tarafından daha fazla tercih edildiği ifade edilebilir. Yönetici olmayan çalışanların temininde Amerikan işletmeleri Türk işletmelerine kıyasla staj uygulamalarını çok daha düşük oranda tercih etmektedirler.

Temin süreci formalleşme ve kaynak açısından değerlendirildiğinde, diğer formal yöntemlerin yanı sıra, informal bir nitelik taşıyan kulaktan kulağa yayılma yönteminin de ABD'de sıklıkla kullanılması dikkat çekici bir bulgudur (Nikandrou ve Panayotopoulou, 2012).

Yukarıda belirtilenlerin ışığında; yönetici olmayanların teminine kıyasla yöneticilerin temini açısından, iki ülke uygulamalarının farklılaşma eğilimi gösterdiği ifade edilebilir.

Yöneticilerin seçiminde yararlanılan tüm yöntemler açısından iki ülkenin farklılık gösterdiği ortaya konmuştur. Bir diğer ifadeyle yöneticilerin seçimi açısından iki ülke birbirinden farklılaşmaktadır. Amerikan işletmelerinin yönetici seçiminde yetenek, teknik, sayısal, psikometrik testler gibi çeşitli test türlerinden yararlanmadıkları, ayrıca temin sürecinde sıklıkla yararlandıkları teknoloji temelli yöntemlerden (online seçim testleri) de seçim aşamasında yararlanmadıkları dikkati çekmektedir. Ancak ilgili seçim yöntemlerinin ülkemizde daha yüksek oranlarda tercih edilmesi, ülkemizde aday sayısının çok olmasına ve elemeci yaklaşımın tercih edilmesi ile açıklanabilir. Ülkemizde sosyal medya profillerinin yönetici aday havuzunun oluşturulmasında görece daha az kullanılmasına rağmen yönetici seçim aşamasında yararlanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkması dikkat çekici bir bulgudur. Bunun yanı sıra maliyetli ve çok aşamalı bir yöntem olan değerlendirme merkezinin ülkemizde ABD'ye oranla daha sık kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç iki farklı açıdan yorumlanabilir. Güç mesafesinin yüksek olduğu toplumlarda, değerlendirme merkezi uygulamasının kullanımının da yüksek olacağını gösteren çalışmalara literatürde rastlanmaktadır (Papalexandris ve Panayotopoulou, 2004). Ülkemizdeki işletmelerin kilit pozisyonlarında yer alan yöneticilerinin seçimine önem verdikleri, bu doğrultuda özellikle danışmanlık firmalarından yararlandıkları ve daha karmaşık yöntemlere başvurmaktan kaçınmadıkları ifade edilebilir. Ülkemizde bire bir ve panel biçiminde gerçekleştirilen mülakatların, Amerikan işletmelerine göre daha az tercih edildiği görülmüştür. Bireyci özellik gösteren bir toplum olarak bilinen ABD'de, tek kişi tarafından gerçekleştirilen mülakatların görece daha sık kullanılması beklenen bir sonuçtur. Buna karşılık, toplulukçu bir özellik gösteren Türkiye'de, ABD'ye göre daha sık panel mülakatlardan yararlanılması beklenirken (Papalexandris ve Panayotopoulou, 2004), elde edilen sonuç şaşırtıcı olmaktadır.

Toplulukçu kültürlerde başvuru formuna daha sık yer verildiğini gösteren akademik çalışma bulgularına karşılık, bu çalışmada ABD'de başvuru formunun daha sık tercih edildiğinin belirlenmesi, bir diğer beklenmeyen sonuçtur.

Ülkemizde ABD işletmelerine kıyasla referansların daha az tercih edildiği görülmüştür. Elde edilen bu sonuçların ülkemizde yöneticilerin seçiminde nesnel kriterlere dayalı yöntemlerin daha geçerli ve güvenilir olarak nitelendirilmesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Yönetici olmayan çalışanların seçiminde her iki ülkedeki uygulamalar incelendiğinde referanslar hariç diğer tüm yöntemlerde farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, iki ülkenin seçim yöntemleri açısından birbirlerinden ayrıştıkları söylenebilir.

Ülkemizde yöneticilerin seçiminde olduğu gibi, yönetici olmayan çalışanların seçiminde de testlere ABD'deki işletmelere kıyasla daha çok yer verildiği ortaya çıkmıştır. Ryan vd.'ne (1999) göre belirsizlikten kaçınma eğilimi yüksek kültürlerde daha fazla test yöntemine başvurulmaktadır. Elde edilen sonuç bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca yine Amerikan işletmelerinin Türk işletmelerine kıyasla mülakatları daha fazla tercih ettikleri, değerlendirme merkezi yöntemine daha az yer verdikleri ifade edilebilir. ABD'de yasal gerekler kapsamında, başvuru formu kullanımı önemli bir yere sahiptir. Amerikan işletmeleri başvuru formlarından elde edilen bulgular çerçevesinde, adaylara ilişkin çeşitli çıkarımlarda bulunabilmektedirler (Dessler, 2015).

Yönetici olmayan çalışanların temininde sosyal medya profillerinden daha düşük oranda yararlanılmasına rağmen, seçim sürecinde sosyal medya profillerinden daha yüksek oranda yararlanıldığı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla sosyal medya profillerinin ülkemizde bir temin aracı değil, seçim aracı olarak görüldüğü ifade edilebilir. Bu durum çalışanların sosyal medya profillerini yönetirken ve paylaşımında bulunurken dikkatli olmaları gerektiğini ortaya koymaktadır.

Günümüzde, araştırma bulgularının da desteklediği gibi, işletmelerdeki insan kaynakları yönetim departmanının (işlevinin) stratejik bir ortak niteliği kazandığı görülmektedir. İşletme ana stratejilerinin belirlenmesinde, uygulanması ve başarılmasında insan unsuru ön plana çıkmaktadır. Bu süreçte işletmedeki insan kaynakları uygulamaları önem kazanmaktadır. İnsan kaynakları planlaması, temin ve seçimi ya da doğru insanın doğru işe alınması, çalıştırılması kritik noktayı oluşturmaktadır. Bu nedenle; işletmelerin gereksinme duydukları elemanları belirleyip, seçerken üst yönetimin de kendine düşen sorumluluklar konusunda özenli davranması, İK işlevine gereken önemi verip, işbirliğine gitmesi gerekmektedir. Bu karşılıklı ilişkinin geliştirilmesinde önemli bir husus da İK departmanının hat yöneticilerine danışarak gereksinme duyulan personel profilini doğru belirlemesi ve temin-seçim sürecinde geçerli/ güvenilir yöntemlerden yararlanmasıdır.

Bu çalışmanın temel amacı, iki ülkedeki temin-seçim uygulamalarının birbirine benzer olup olmadığının ortaya konulmasıdır. Her ne kadar benzer temin-seçim uygulamalarına sahip olsalar da, ilgili yöntemleri kullanım oranları, amaçları ve bu yöntemlerin etkililikleri; buldukları kültürden ve ulusal iş sistemlerinden ayrı düşünülemez (Collings, Wood ve Caligiuri, 2014). Bu nedenle, ülkelerin bu uygulamalar çerçevesinde birbirlerinden ayrışma özelliği gösterdikleri ifade edilebilir.

## Kaynakça/References

- Al Ariss, A., & Sidani, Y. (2016). Comparative international human resource management: Future research directions. *Human Resource Management Review*, 26(4), 352-358.
- Ataay, A. (2010). Türkiye’de İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları: Ulusal Kültürün ve Aile Sahipliğinin Etkisi, 4. *Aile İşletmeleri Kongresi*, Kongre Kitabı, (Ed: T. Koçel), 16-17 Nisan, İstanbul, 11-13.
- Beardwell, J., & Claydon, T. (2007). *Human resource management. A contemporary approach*, 5th ed., Pearson Education.
- Briscoe, D., Tarique, I., & Schuler, R. (2012). *International human resource management: Policies and practices for multinational enterprises*. Routledge.
- Budhwar, P. S., & Sparrow, P. R. (2002). An integrative framework for understanding cross-national human resource management practices. *Human Resource Management Review*, 12(3), 377-403.
- Budhwar, P. S., Varma, A., & Patel, C. (2016). Convergence-divergence of HRM in the Asia-Pacific: Context-specific analysis and future research agenda. *Human Resource Management Review*, 26(4), 311-326.
- Collings, D. G., Wood, G. T., & Caligiuri, P. M. (Eds.). (2014). *The Routledge companion to international human resource management*. New York, NY: Routledge.
- Dessler, G. (2015). *Human resource management*. 14th ed., Pearson Education.
- Dewettinck, K., & Remue, J. (2011). Contextualizing HRM in comparative research: The role of the Cranet network. *Human Resource Management Review*, 21(1), 37-49.
- Hall, R., & Wailles, N. (2010). International and comparative human resource management. In Wilkinson, A., Redman, T., Snell S. A., ve Bacon N. (Ed.), *The sage handbook of human resource management*, (ss. 115-132). London: Sage.
- Hofstede, G. (1983). The cultural relativity of organizational practices and theories. *Journal of International Business Studies*, 14(2), 75-89.
- Huo, Y. P., Huang, H. J., & Napier, N. K. (2002). Divergence or convergence: a cross-national comparison of personnel selection practices. *Human Resource Management*, 41(1), 31-44.
- Karoliny, Z., Farkas, F., & Poor, J. (2010). Sharpening profile of HRM in Central-Eastern Europe in reflection of its developments in Hungary. *Review of International Comparative Management*, 11(4), 733-747.
- Kaufman, B.E. (2014) “The development of human resource management across nations: History and its lessons for international and comparative HRM”, In Bruce E. Kaufman, (Ed.), *The development of human resource management across nations: Unity and Diversity* (ss.1-20). Elgar Publishing, Glos, USA.
- Leat, M., & El-Kot, G. (2007). HRM practices in Egypt: the influence of national context? *The International Journal of Human Resource Management*, 18(1), 147-158.
- Lepak, D., & Gowan, M. (2010). *Human Resources Management: Managing employees for competitive advantage*. Pearson/Prentice Hall.

- Mayrhofer, W., Brewster, C., Morley, M. J., & Ledolter, J. (2011). Hearing a different drummer? Convergence of human resource management in Europe—A longitudinal analysis. *Human Resource Management Review*, 21(1), 50-67.
- Nikandrou, I., & Panayotopoulou, L. (2012). Recruitment and selection in context, İçinde: Brewster, C., Mayrhofer, W., & Farndale, E. (Eds.). *Handbook of research on comparative human resource management*. ss.121-138. Edward Elgar Publishing.
- Özçelik, A.O. (2006). Türkiye ve ABD’deki işletmelerde insan kaynakları departmanlarının stratejik rolüne ilişkin karşılaştırmalı bir alışma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 69-97.
- Papalexandris, N., & Panayotopoulou, L. (2004). Exploring the mutual interaction of societal culture and human resource management practices: Evidence from 19 countries. *Employee Relations*, 26(5), 495-509.
- Rubach, M.J., Sebor, T.C. (1998) “Comparative Corporate Governance: Competitive Implications of an Emerging Convergence”, *Journal of World Business*, 33(2), 167-84.
- Ryan, A. N. N., McFarland, L., & SHL, H. B. (1999). An international look at selection practices: Nation and culture as explanations for variability in practice. *Personnel Psychology*, 52(2), 359-392.
- Sağlam-Arı, G. & Boylu, Y. (2015). İş dünyasına yönelik yayınlarda insan kaynakları yönetimi: Türkiye’de yayınlanan dergiler üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. 7(3), 123-142.
- Tayeb, M. (1995). The competitive advantage of nations: the role of HRM and its socio-cultural context. *International Journal of Human Resource Management*, 6(3), 588-605.
- Taylor, S. (2006). Acquaintance, meritocracy and critical realism: Researching recruitment and selection processes in smaller and growth organizations. *Human Resource Management Review*, 16(4), 478-489.
- Tüzüner, V. L. (2014). İnsan kaynakları yönetimi faaliyetlerinde ölçme ve değerlendirme. 2. Baskı. Beta Basım A.Ş. İstanbul.
- Uyargil, C., Tüzüner L., Aydınlı-Kulak, F., & Elmas-Atay, S. (2017). Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi İnsan Kaynakları Yönetimi (İKY) Bildirilerinin 1994-2016 Yılları Arasındaki Değişim Ve Gelişimi: Çeşitli İKY Yaklaşımları Açısından Bir İnceleme, 25-27 Mayıs 2017, 25. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara, 1279-1288.
- Üsdiken, B., & Wasti, S. A. (2002). Türkiye’de akademik bir inceleme alanı olarak personel veya insan Kaynakları. *Amme İdaresi Dergisi*, 35(3), 1-37.



## MAKALE YAZIM KURALLARI

1. Siyasal: Journal of Political Sciences Dergisi, siyasal bilimler alanındaki ülke literatürüne katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Derginin konu kapsamında, İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesinin yapısıyla uyumlu olarak Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler, Kamu Yönetimi, İşletme, İktisat ve Maliye alanları yer almaktadır.
2. Dergi'ye gönderilen her makale, Yayın Kurulu tarafından ön değerlendirmeye tabi tutulduktan sonra, uygun görüldüğü takdirde üç ayrı hakeme gönderilir. Yayın Kurulu, hakemlerden gelen yanıtlara göre makalenin yayına kabul edilmesine, reddedilmesine, ya da gözden geçirilmek üzere yazara geri gönderilmesine karar verir. Yazarın gözden geçirip geri yolladığı makalenin yayınlanıp yayınlanmayacağına Yayın Kurulu karar verir. Reddedilen makalelerin yazarlarına mektup yollanır. Çeviri yazılar, genel kural olarak yayına kabul edilmemektedir.
3. Dergiye gönderilecek makaleler, daha önce yayınlanmamış veya başka herhangi bir yerde yayın sürecine girmemiş olmalıdır. Makalelerin araştırma ve yayın etiğine uygun biçimde hazırlanmış olmasına özen gösterilmelidir.
4. Dergiye başvuran makaleler intihal programı ile taranmaktadır.
5. Dergide kör hakemlik sistemi uygulanmaktadır. Makale yazarları ve hakemleri birbirleri hakkında bilgi sahibi olamamaktadırlar.
6. Makaleyle birlikte, yazarın (yazarların) adını, unvanını, çalıştığı kurumu, açık adresini, kolay ulaşılabilecek iş ve cep telefonlarını, faks numaralarını, eposta adreslerini belirten bir kapak yazısı yollanmalıdır.
7. Elektronik başvurular <https://mc04.manuscriptcentral.com/siyasal> üzerinden yapılabilir.
8. Makale yazım kuralları anahatlarıyla aşağıda belirtilmiştir, daha detaylı bilgiye Dergi web sitesinden ulaşılabilir.

## GENEL BİÇİM ÖZELLİKLERİ

Yazı Tipi	Bütün metinde 10 punto Times New Roman yazı karakteri kullanılır.
Sayfa Yapısı	A4 boyutlarındaki kâğıda; ▶ üst, alt, sağ ve sol boşluk 2,5 cm (0.98 inç) ▶ iki yana dayalı ▶ satır sonu tirelemesiz Çalışmalar tek sütun olarak hazırlanmalıdır. Paragraf başlarında 0,5 cm girinti konmalıdır.
Paragraf Yapısı	Paragraf sekmesinde girintiler bölümünde; ▶ önce ve sonra alanı 6 pt (0,6 line) ▶ satır aralığı 1,5 olmalıdır.
Sayfa Sınırı	Yukarıdaki şablona göre hazırlanmış bir çalışma 25 sayfayı (10000 kelimeyi) aşmamalıdır.

## BAŞVURUNUN BÖLÜMLERİ

Başlık	Makale başlığı bold ve sayfaya ortalı olmalıdır.
Yazar İsimleri	Yazar isimlerini başvuru dosyasına kesinlikle eklemeyiniz. Yazar isimleri yer alan başvurular işleme alınmaz ve iade edilir.
Öz	150-200 kelime arasında olmalıdır. Özde atıf kullanılmamalıdır.
Anahtar Kelimeler	5-8 kelime arasında olmalıdır.
Ana Metin	Nicel ve nitel çalışmalar Giriş, Yöntem, Bulgular, Tartışma bölümlerini içermelidir. Yöntem kısmında, eğer özgün bir model kullanılmışsa, model alt bölümü ile mutlaka Örnekleme/Çalışma Grubu, Veri Toplama Araçları ve İşlem alt bölümleri bulunmalıdır. Diğer çalışmalar ise problemi ortaya koymalı, ilgili literatürü yetkin bir biçimde analiz etmeli, literatürdeki eksiklikler, boşluklar ve çelişkilerin üzerinde durmalı ve çözüm için atılması gereken adımlardan bahsetmelidir.
Kaynakça	Hem metin içinde hem de kaynakçada Amerikan Psikologlar Birliği tarafından yayımlanan Publication Manual of American Psychological Association (APA) (6. baskı) adlı kitapta belirtilen yazım kuralları uygulanmalıdır.

## TABLolar, ŐEKİLLER VE EKLER

Tablo ve Őekiller	Tablo, Şekil, resim, grafik vb. unsurlar metin içerisinde yer almalıdır. Çalışmanın sonunda ayrıca verilmemelidir. Tablo ve Őekillerde genel Őablonun dışında paragraf sekmesinde girintiler bölümünde; <ul style="list-style-type: none"> <li>▶ önce ve sonra alanı 0,</li> <li>▶ satır aralığı Tek olmalıdır.</li> </ul>
Ekler	Her bir ek, kaynakçadan sonra ayrı sayfalarda verilmelidir.
Diğer	p değerini sadece tablo dışında gösteriniz. Tablo içerisinde ayrı bir p stnu oluşturmayınız. Metin içindeki p değerlerini italik olarak gösteriniz.

## BAŞLIK SİSTEMİ

Başlık Oluşturma	Birinci ve ikinci düzeydeki baŐlıkları oluşturan kelimelerin ilk harfleri büyük yazılmalıdır (istisna: ve, ile, de, mi gibi ekler her zaman kk harfle yazılır). Tablo ve Şekil baŐlıkları da bu kurala göre düzenlenmelidir.
Temel BaŐlıklar	çalışmanın başlığı ve temel baŐlıklar (Yöntem, Bulgular, Tartışma) ortali ve bold yazılır (Giriş bölümüne Giriş başlığı konulmaz).
İkinci Düzey Başlık	Sola dayalı ve bold yazılır. Kendinden nceki paragraftan bir satır boşluk ile ayrılır.
nc Düzey Başlık	Sola dayalı, 0,5 cm içerden ve bold yazılır. Sadece ilk kelime büyük harfle baŐlar; geri kalanlar kk harfle devam eder. Sonuna nokta konur ve paragraf baŐlıęın hizasından devam eder. Kendinden nceki paragraftan satır boşluğu ile ayrılmaz.
Dördüncü Düzey Başlık	Sola dayalı, 0,5 cm içerden, bold ve italik yazılır. Sadece ilk kelime büyük harfle baŐlar; geri kalanlar kk harfle devam eder. Sonuna nokta konur ve paragraf baŐlıęın hizasından devam eder. Kendinden nceki paragraftan satır boşluğu ile ayrılmaz.
Beşinci Düzey Başlık	Sola dayalı, 0,5 cm içerden ve italik yazılır. Sadece ilk kelime büyük harfle baŐlar; geri kalanlar kk harfle devam eder. Sonuna nokta konur ve paragraf baŐlıęın hizasından devam eder. Kendinden nceki paragraftan satır boşluğu ile ayrılmaz.
Tablo ve Şekil BaŐlıkları	Tablo ve Şekil ifadeleri (Tablo 1., Şekil 1. gibi) bold biçimde kullanılır. Tablo ve Şekil baŐlıklarını oluşturan kelimelerin ilk harfleri büyük ve başlık italik olarak yazılır.

